

teknik
för alla

BÅT
NUMMER

VI RUSTAR BÅTEN Sid 32-33
SEGELJOLLAR I TOPP Sid 22-23



VI LAGAR PLASTBÅTEN Sid 31
GÖR SNURRAN KÖRKLAR Sid 30
SÄKERHET TILL SJÖSS Sid 24-25

NR **10** • 6-20 MAJ 1964 • PRIS 1:50 inkl oms • I DANMARK 2:75 inkl oms • I NORGE 2:75

MAJ

**Allt om teknik
och hobby i**

teknik

för alla

Händigt folk

får i varje nummer av TFA praktiska tips som kan omsättas i hemmet eller i arbetet. TFA bevakar regelbundet nyheterna på gör-det-själv-området och ger nya uppslag till förbättringar i hemmet. Varje årgång av TFA är en uppslagsbok för händigt folk — en guldgruva att ösa idéer...



Båten

är näst bilen det stora fritidsintresset för allt fler. TFA har tagit en rad uppmärksammade initiativ för att göra båten tillgänglig för alla... ritningar, byggsbeskrivningar, byggsatser. TFA ger service åt fler båtintresserade än någon annan tidning i Sverige...



Bilen

och allt som rör motor intar helt naturligt en dominerande plats i TFA:s innehåll. I syfte att ge verkligt kvalificerad konsumentupplysning på detta område har TFA inlett samarbete med den stora engelska biltidningen The Motor vars biltester har världsräkte för sin grundlighet och orädda kritik. Inom motorsporten ägnas stort utrymme åt den nya tävlingsflugan, Formel K, motorsporten som kommer.



Modellhobby

söker sig nya vägar i den allmänna rationaliseringen. TFA följer vaket utvecklingen och presenterar allt nytt som gör modellhobbyn roligare, lättare för allt fler. I TFA finner ni regelbundet tips för såväl nybörjare som avancerade modellbyggare. TFA är den största hobbytidningen sedan mer än 20 år tillbaka!



**POSTA
KUPONGEN
I DAG
INGET
FRIMÄRKE
— TFA
BETALAR
PORTOT!**

Prenumeration kan påbörjas vilket månadsskifte som helst.

Jag prenumererar på **TEKNIK** för **ALLA** fr.o.m.

..... månad 1964.

helår 33:— halvår 17:70

Namn

Adress

Postadress

Prenumerationsavgiften får uttas genom postförskott — varvid ingen extra avgift tillkommer.

Frankeras
ej. TFA
betalar
portot.

Till

TEKNIK för ALLA

Box 3137

Stockholm 3

Lösen

Tillstånd nr 237
Svarsförsändelse
Stockholm 3

I DETTA NUMMER

Aktuellt

Taktik och teknik ger fiskelycka	10
Handla klart, klokt och snabbt	17
Tekniskt nytt	48

Motor

Biltest: Volkswagen 1500 S Variant	4
Publiksuccé för FK Hot Rods	8

Flyg

Flygnytt	12
----------------	----

Båtar

Som att flyga på vattnet	20
Små båtar för salta seglare	22
Säkerhet ger trivsel på färden	24
Välbyggd båt i klassisk stil	26
Ordning ombord	28
Dags att utrusta utombordaren	30
Små sår kan sänka båten	30
Plastkitt bot för otät båt	32
Gör det själv till båten	36

Hobby

Hel hemverkstad i paket	34
Alla sätt är bra	38

Radio

TFAE-nytt	46
-----------------	----

Tävlingar

Rita en båt — vinn en motor	7
TfA-lotteriet	14
TfA-kryssat	50

Serier

Bluxt Gordon	41
Hur fungerar det?	42
Biggles	55
Buck Rogers	58

NÄSTA NUMMER

av Teknik för Alla, som utkommer onsdagen den 20 maj, innehåller en intressant och aktuell artikel för er som står i begrepp att välja yrke. TfA inleder en artikelserie där vi redogör för "morgondagens jobb". Vår utsände medarbetare rapporterar från racersportens årspremiär på Sebring. Biltest: Fiat 1100 D. Båttest: Monarks sportbåt.



Det tätnar på vattnen kring storstäderna och kravet på sjövätt ökar. Bilden har tagits en sommarsöndag i Karl Johan-slussen i Stockholm, där fritidsbåtarna trängs efter veckoslutsutflykten.

INGET KÖRKORT PÅ SJÖN!

Det ser ut som om båtägarna än så länge slipper hotet om registrering, obligatoriskt förarbevis och båtskatt. Sjöfartsstyrelsen har nämligen inlämnat ett betänkande till kommunikationsministern sedan den s k Sjövettskommittén yttrat sig om säkerhetsproblemen till sjöss när det gäller fritidsbåtar.

Sjövettskommittén föreslår intensifierad sjövettspropaganda i stället för förbud och paragrafer. Kommittén har redan gjort betydande insatser för att göra det säkrare och trivsammare på sjön och med det stora intresse som båtfolket visat för det frivilliga förarbeviset lönar det sig också att gå vidare på den vägen.

Sjövettskommittén är en stor organisation. Förutom båtsportens riksförbund deltar ett stort antal myndigheter och organisationer i kommittén, bl a Chefen för marinen, Sjöfartsstyrelsen, Generaltullstyrelsen, Sveriges Redareförening, Redareföreningen för mindre fartyg, Sveriges Fartygsbefälsförening, Svenska Sjöfolksförbundet, Sveriges Fiskares Riksförbund och MHF. Motorbåtssporten och dess sidogrenar representeras av fyra organisationer i denna kommitté som totalt omfattar 23 myndigheter och förbund.

I Sjöfartsstyrelsens yttrande nämns att ett eventuellt framtida obligatoriskt förarintyg bör bli mera omfattande än det nuvarande frivilliga förarbeviset och omfatta båtkännedom och motor-kunskap m m. I bildningsförbundens och båtklubbarnas propaganda för det frivilliga förarbeviset har ofta framhållits lämpligheten att klara av "körkortsproblemet" medan det ännu rörde sig om ett frivilligt bevis. Risken finns här att intresset minskar för detta frivilliga kunskapsprov. Frågan är också om det är någon mening med att införa kurser i ämnen som båtkännedom, ett ämne som måste göras mycket omfattande för att bli av praktiskt värde för den enskilde båtägaren. Man har en obehaglig känsla av ett av framtida "båtkörkort" kommer att bli en synnerligen överarbetat kunskapsprov.

Sjövettskommittén har även framlagt ett förslag om testning av båtar. Det är ett mycket ambitiöst förslag där man lagt ner mycken möda på att finna metoder att hårdtesta båten till det yttersta. Förslaget är i och för sig gott, men man kan räkna med att kostnaden för den enskilde — tillverkaren eller im-

(Forts på sid 45)

OMSLAGSBILDEN

visar TfA:s nya sportbåt Stor-Speedy under den lyckade provturen. Mer om Stor-Speedy på sid 20-21.



NUMMER 10
6-20 MAJ 1964
ARGÅNG 25

Chefred. o. ansv. utg.: SVEN SALONIUS
Andre redaktör: STIG SANDELIN

REDAKTION OCH EXPEDITION: Tunnelgatan 3. Postadress: Box 3137, Stockholm 3. Telefon: Växel 24 44 25. Prenumerationspris: helår 33:-, halvår 17:70 kr. Postgiro 157992. Prenumeration kan påbörjas vid varje månadskifte och verkställs enklast genom insättning på postgiro. Tidningen utkommer varannan onsdag. Eftertryck endast efter tillstånd.

REDAKTIONSKOMMITTÉ: Rektorn för Kungl. Tekniska Högskolan, professor Ragnar Woxén; undervisningsrådet Börje Beskow, Kungl. Skolöverstyrelsen; professor Nicolai Herlofsson, Kungl. Tekniska Högskolan; laborator Axel Johansson, Kungl. Tekniska Högskolan och ingenjör Sven Sköldberg.

VOLKSWAGEN VARIANT

Volkswagen 1500 S Variant är en snabb kombivagn och har ett av de allra största golvutrymmena av samtliga kombivagnar upp till två liter. Den är trevlig att köra även när man kör hårt, men vid högre hastigheter kunde man dock önska att den vore mera precis i styrningen. Accelerationen är bra och bränsleförbrukningen liten.

Foto GÖRAN BLOM

Motor i Volkswagen 1500 S Variant är på 54 hk DIN och det är väl utnyttjade extra hästkrafter. Maximihastigheten ligger på 140 km/tim och därmed är Volkswagen Variant den snabbaste kombivagnen upp till 1500 cm³ som vi har testat.

Volkswagen har alltid menat att medelhastigheten är densamma som maximihastigheten. Vi gjorde en test på en motorväg med gasen i botten så gott som hela tiden och fick fram en medelhastighet på 143 km/tim — högre än maximihastigheten på rundbana.

ACCELERATIONEN

Accelerationen på de lägre växlar är bra. Tiden från 0—95 km/tim är 16 sekunder. Många större bilar blir lämnade på efterkälken.

Men accelerationen blir markant sämre när man lägger in fyran. För att komma upp i 130 km/tim behövs det ytterligare 22 sekunder.

Vagnen är lite svår att starta på

morgnarna även om man följer handboken och kopplar ur; men när motorn väl är i gång går den mjukt och fint på automatchoken.

Det blev inga knackningar på 97-oktanig bensin även om den gärna glöd-tände. För testen använde vi dock 100-oktanig bensin.

LAGVÄXLAD ETTA

Det var lätt att starta Volkswagen Variant i motlut på 1:3. Den kröp inte bara uppför backen, utan accelererade också på den lågväxlade ettan. Stod man en längre stund i den här lutningen blev det bekymmer med bränsletillförseln när bilen var halvtankad.

Växellådan är helsynkroniserad. Det är behagligt att växla. Om förarsätet inställts rätt har man alla kontrollorgan inom bekvämt räckhåll bortsett från kopplingen; man får sträcka bra på benen när man skall trampa den i botten. Synkroniseringen är utmärkt.

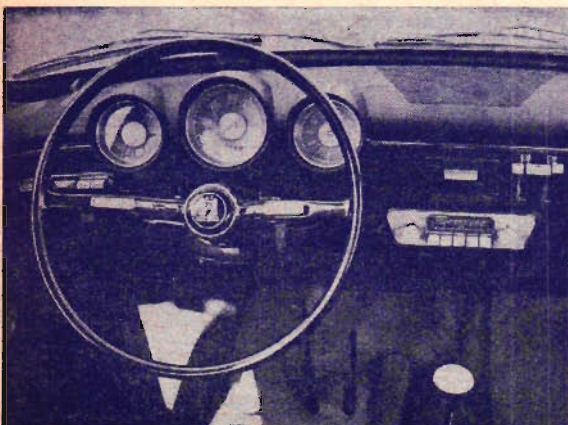
PÅ MOTORVÄGARNA

Högsta växeln lämpar sig särskilt väl för körning på motorväg, eftersom maximihastigheten ligger på lägre varvtal än maximeffekten. Trean går till 110 km/tim och är användbar ända ner till 15 km/tim men är bäst mellan 30—60 km/tim.

För att vara kombivagn är Variant trevlig att köra även när man kör hårt. Styrningen är inte tung, men vid högre hastigheter kunde man önska att den vore mera precis.

Vid snabba svängar har bakvagnen en tendens att släppa, men det är inte alarmerande. Har man väl kontroll över vagnen är det bäst att svänga med hjälp av gasen och utnyttja överstyrningen i stället för att svänga på raten.

När det är halt reagerar bilen likadant, allt händer bara lite tidigare. Däcken tjuter bara om man kör verkligen hårt.



Instrumenten är bra placerade men det tar ett tag innan man lär sig hitta alla kontroller.

4 TEKNIK för ALLA 10/64



Med baksätet nedfällt får man ett väl tilltaget lastutrymme i Volkswagen 1500 S Variant...



... men även med baksätet uppfällt finns det gott om plats för bagage.



BROMSSIFFRORNA

Även om bromssiffrorna från 50 km/tim var tillfredsställande tycktes det finnas föga i reserv vid de högre hastigheterna. Bromsarna mattades efter ett tag när man bromsade hårt från 130 km/tim och det var omöjligt att låsa framhjulen efteråt.

Nosen sjunker ordentligt på Variant vid hårda inbromsningar. Handbromsen som sitter mellan framsätena är stark nog att låsa bakhjulen och hålla vagnen still i lutning på 1 till 3.

ÖRONBEDÖVANDE

Eftersom motorn befinner sig inuti bilen tyckte en del förare att den förde mer oväsen än i limousinen. Upp till 110 km/tim är den dock ganska tyst. Det var bara vid stadskörning som passagerarna klagade.

Under vårt bränsleprov hade vi tagit av locket till motorn och oväsendet var

öronbedövande, det ljuddämpande locket måste alltså vara effektivt. Vindbruset är lågt och Variant passar bäst på motorvägarna, där den är vilsam att köra.

Sätena bidrar till detta intryck. Framsätet har tio olika lägen och även baksätet är justerbart.

Värme- och ventilationssystemet är effektivt och lätt att kontrollera när man väl förstått hur spakarna skall skötas. Öppningarna i framsätet kan justeras med spjäll. Det finns defrosteröppningar vid framrutan. Volymkontrollen sitter på kardantunneln.

VÄRMEN BAK

Det finns också en speciell spak för reglering av värmen bak i bilen. På instrumentbrädan finns tre spakar som kontrollerar kallluften.

Liksom kopplingspedalen sitter bromspedalen för långt från golvet men passar bra för häl- och tå-metoden. Gasen

svarar oproportionerligt mycket på små rörelser. Ratten är välplacerad.

Sikten är god och det finns inga blinda vinklar om man har en rätt inställd backspegel, som kompletteras av en yttre spegel nära vindrutestolpen.

Variant har ett av de största golvutrymmena av kombivagnarna upp till två liter. Men motorn som ligger under golvet behöver en ganska hög plattform. För att öppna och stänga den väl balanserade bakdörren som fälls uppåt-nedåt behövs ingen extra kraft.

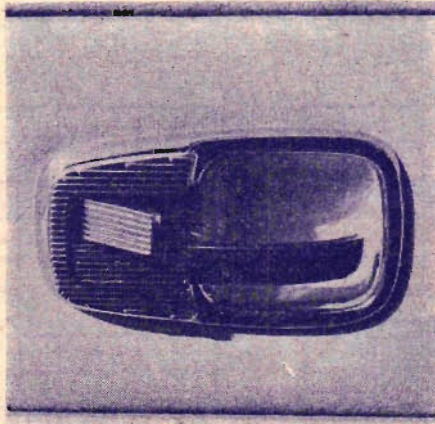
INSTRUMENTERING

Vagnen är snyggt instrumenterad men det tar ett tag innan man lär sig hitta alla kontroller. Med tryckknappar startar man vindrutetorkarna och vindrutespolaren.

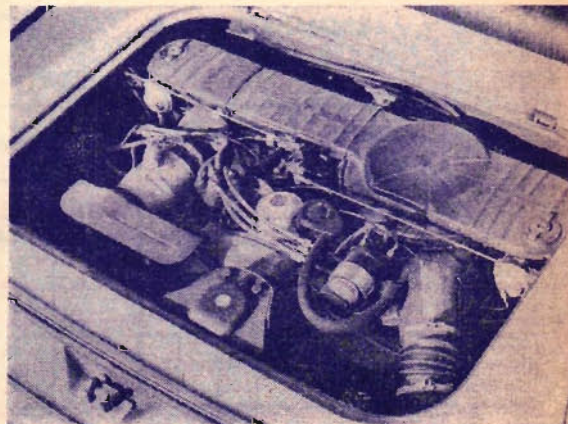
Det är ordentliga kåpor över hastighetsmätare, klocka och bränslemätare plus en rad olika varningslampor. I spaken för blinkvisarna sitter omkopplaren för hel- och halvljus.



Det främre bagageutrymmet är inte så stort. Här är bensinpåfyllningen och reservdäcket placerade.



Dörrhandtaget på insidan är av sådan konstruktion att man inte fastnar med kläverna i dem.



Den 54 hk starka fyrcylindriga motorn ger god acceleration på de lägre växlarerna.

TEST 10/64

VOLKSWAGEN 1500 S VARIANT

Tillverkare: Volkswagenwerk AG, Tyskland. Genera-
ralagent: AB Scania Vabis, Södertälje. Pris på
gatan: (i Stockholm) 13 900 kr. Skatt: 186 kr.



DATA

TESTFÖRHÅLLANDEN: Väder: Torrt, svag vind. Temperatur 4—6° C. Luftryck omkring 780 mm Hg. Vägbeläggning: Torr asfalt. Bränsle 100 oktan.

INSTRUMENT: Hastighetsmätaren visade 8,3 procent för mycket vid 48 km/tim, 1 procent för mycket vid 97 km/tim och 11 procent för mycket vid 145 km/tim.

VIKTFÖRDELNING: Fram/bak 37/63.

MAXIMIHASTIGHET: Medelhastighet på doserad rundbana 141 km/tim. Bästa tid på uppmätt raksträcka i en riktning (400 meter) motsvarar hastigheten 146 km/tim.

HASTIGHET PÅ OLIKA VÄXLAR:

Högsta hastighet på 3:an 113 km/tim
2:an 72 km/tim
1:an 32 km/tim

BRÄNSLEFÖRBRUKNING: Se diagram nedan. Den totala bränsleförbrukningen motsvarar en förbrukning av 1,05 l/mil vid en medelhastighet av 45 km/tim. Bränsletankens rymd 40 l.

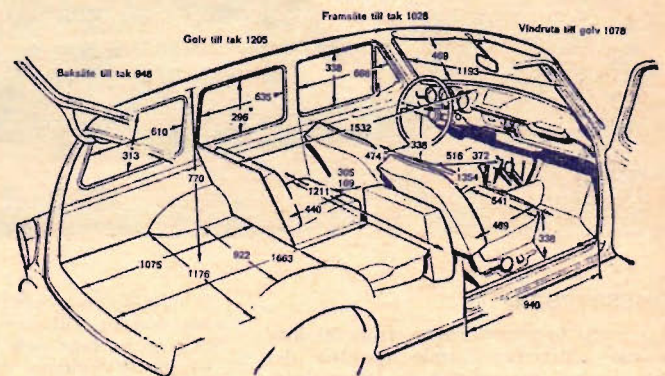
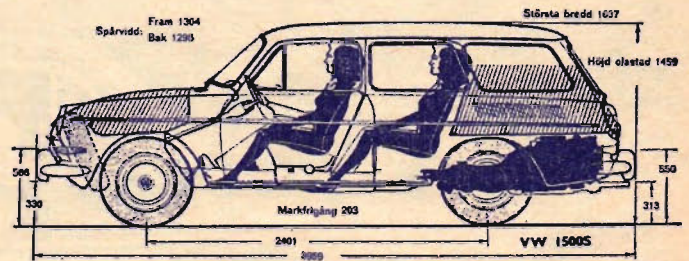
BACKTAGNINGSFÖRMÅGA MED BIBEHÅLLEN JÄMN FART:

Max lutning på 4:an 1: 11,7
3:an 1: 7,1
2:an 1: 4,5

ACCELERATION: Från stillastående se diagram.

Acceleration på de två högsta växlar:

	4:an	3:an
15—50 km/tim	— sek	7,1 sek
30—65 km/tim	10,5 "	6,0 "
50—80 km/tim	12,8 "	7,3 "
65—95 km/tim	13,1 "	7,9 "
80—115 km/tim	16,9 "	12,3 "
95—130 km/tim	23,8 "	— "



KRAFTÖVERFÖRING: Enskivig torrlamellkoppling. Fyrväxlad hel-synkroniserad låda med golvväxel. Utväxlingsförhållanden: 4:an 0,89, 3:an 1,32, 2:an 2,06, 1:an 3,80, backen 3,88: 1.

BROMSAR: Hydrauliska trumbromsar runt om. Bromsbeläggningens yta 960 cm².

HJULSTÅLL: Individuell fjädring fram och bak. Bak torsionsfjädrar och fram torsionsfjädrar samt krängningshämmare. Dubbelverkande hydrauliska tubstötdämpare fram och bak.

STYRINRÄTTNING: Styrväxel med skruv och sektorrulle. Tvådelat parallellsteg. Styrningsdämpare.

DÄCK: 6.00x15" slanglösa.

TEKNISK SPECIFIKATION

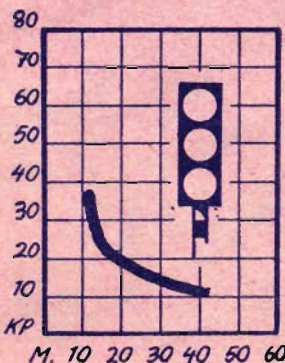
MOTOR: Fyrcylindrig luftkyld fyrtaktsmotor, placerad bak. Cylinderdiameter 83 mm, slaglängd 69 mm, cylindervolym 1 493 cm³. Kompressionsförhållande 8,5: 1.

FÖRGASARE: Två Solex 32 PDSIT.

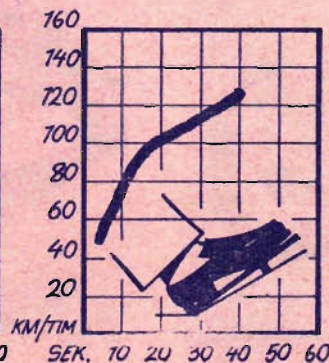
BRÄNSLEPUMP: Mekanisk.

MAX-EFFEKT: 54 hk vid 4 200 v/min.

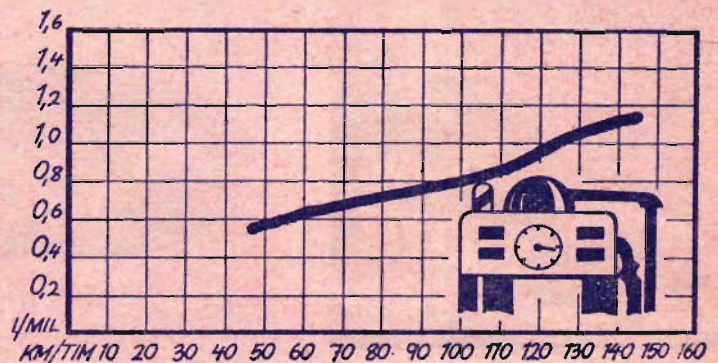
BROMSSTRÄCKA



ACCELERATION

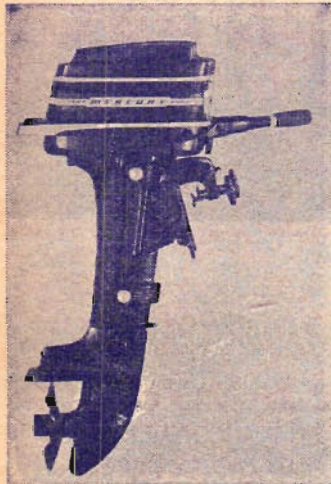


BRÄNSLEFÖRBRUKNING



RITA EN BÅT – VINN EN MOTOR

Då tävlingsjuryn inte kan sammanträda förrän i början av juni har vår båt-konstruktionstävling förlängts till den 1 juni. Tävlingsreglerna publicerades i nummer 5 av TFA och kra-



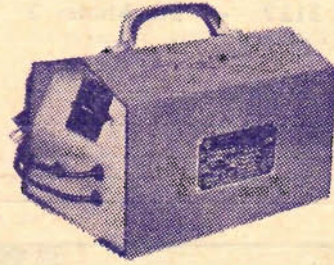
Detta är tävlingspriset. Mercury Merc 39 är en motor på 4 hk, har fullt växelsystem, separat tank och fjärr-reglageanslutning. Värde 1 195.—.

ven är i korthet att rita en stabil och rejäl, lättbyggd allroundbåt för sommarnöjet. Båten skall vara så lätt att den kan lyftas upp på ett biltak och ha tillräcklig flytkraft för att kunna flyta även med motor och tank sedan båten vattenfylts. Den skall kunna ta minst tre personer och vara så billig att bygga som möjligt. Inga krav ställs på farten, men materialet skall vara plywood med mahognnyta och båten skall kunna byggas utan special-verktyg.

Tävlingsbidraget skall omfatta ritning i skala 1:10 eller 1:5, och materialfördelningsritning, som visar hur de olika delarna sågas ut ur plywoodstandardskivor. Därtill skall materialförteckning och priskalkyl bifogas.

Tävlingsförslagen skall märkas "Merc 39" och sändas till TFA. Namnsedel är önskvärd. I tävlingsvillkoren ingår att tidningen har rätt att inköpa ritningsrätten när det gäller det vinnande förslaget.

1 av 20 maskiner ur LUNA 64



Knatten

EL SVETSAPPARAT

För anslutning till belysnings-nätet 220 volt 50 amp. Knatten är försedd med termostatsäkring som bryter strömmen vid eventuell överbelastning — sedan apparaten svalnat slås strömmen åter på. Levereras komplett med anslutningskablar, elektrodhållare, svetskärm, slagghocka och stålträdsborste.



KNATTEN och många andra intressanta verktyg och maskiner finns i LUNA-64, som Ni erhåller gratis hos er järnhandlare eller genom denna kupong.



LINDAHL & NERMARK AB
Göteborgsvägen 16
ALINGSÅS

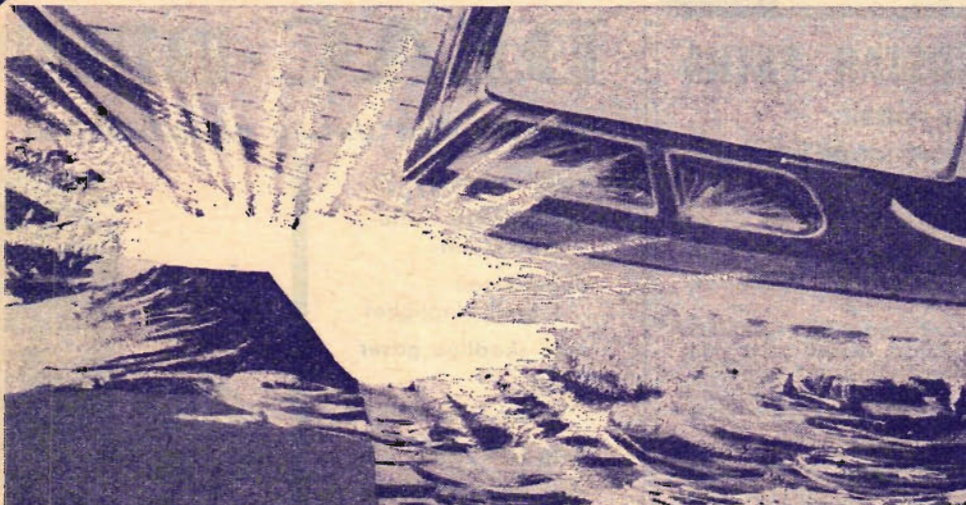
Namn:

Var vänlig sänd ett ex.
LUNA-64 till

Adress:

Postadress:

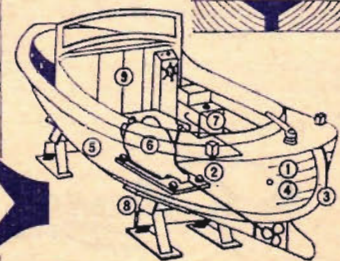
TFA 10/64



AKTUELLT FÖR ER BÅT! fyll och reparera varaktigt med PLASTIC PADDING

- ① Utfyllnad av återkommande sprickor
- ② Lagning av sönderdragna gängor
- ③ Utfyllnad av köf, stävskena, halkipar etc.
- ④ Utfyllnad av nihål, kvisthål och skador i borden
- ⑤ Tätning av skrov
- ⑥ Reparation av motordetaljer
- ⑦ Tätning av vatten-, olje- och bensinrör
- ⑧ Förstärkning och riktning av motorbädd
- ⑨ Ha alltid PLASTIC PADDING med ombord för oförutsedda händelser

Gör en beständig tätning av återkommande sprickor så här: Fasa kanterna och fyll med PLASTIC PADDING. PLASTIC PADDING håller då för träets rörelser.



OBS! Akta endast med Plastic Padding märke

VID HAVERI PLASTIC PADDING RÄDDNINGEN

GARANTI för lyckat resultat!
I annat fall får Ni pengarna tillbaka.
Returnera burken eller tuben till oss.
PLASTIC PADDING utfyller och lagar kemiskt, trä, metaller, sten etc.
PLASTIC PADDING är drygt därför att det inte förlorar i volym.
Stelnar homogent och spricker inte, hur djup fyllningen än göres.
Skär eller slipa snarast efter det materialet stelnat, så går det lättare.

RIKTPRISER (exklusive oms)
tub 3:90, 1/2 kg 8:50,
1'1 kg 14:50



RÖD förp. = hård typ
BLÅ förp. = mjuk typ

BYGG BÅTEN SJÄLV

efter TfA-ritningar

TfA:s Racerbåt, Folkmotorbåt, Biltaksbåt, Racergalosch, Optimistjollen, Speedy, Cyklon, Kabinbåt.

REKVIRERA FÖRTECKNING

Teknik för Alla - Box 3137 - Stockholm 3

Härmed beställes utan kostnad förteckning över TfA:s båt-ritningar.

Namn

Adress

Postadress



DET ENDA SOM KOSTAR EXTRA

är om Ni vill ha soltak
— all övrig Peugeot-komfort ingår i priset!

Om Ni vill ha soltak på Er nya Peugeot 404 får ni betala 200:— extra (men det understiger ändå betydligt vad det kostar att installera denna behagliga finess!).

För övrigt får Ni en alltigenom välutrustad och komfortabel vagn för pengarna när Ni köper en Peugeot 404.

404 är lika bekväm som den är vacker. Ni sitter lika skönt som hemma i favoritfåtöljen (även i baksätet) och framsätena är ställbara både framåt/bakåt och för önskad lutning av ryggestöden. Den är helt bäddbar, och man kan även fälla ner enbart på höger sida om t.ex. passageraren i framsätet vill vila sig under körning.

Alla fyra dörrarna öppnar 90°. Det är följaktligen lika lätt att stiga i och ur baksätet som framsätet.

Bagageutrymmet är ett av de rymligaste som finns på marknaden, och dessutom finns färdiga fästen för snabb montering av taktäck.

404 har också extra kraftig värme av s.k. polartyp med effektiv luftkonditionering tack vare fläkt med 2 hastigheter.

Bland de mekaniska finesserna märks bl.a. helsynkroniserad växellåda och termostatreglerad fläkt (Peugeot-patent) som ger motorn extra tyst gång.

Peugeot 404 har prestanda och egenskaper som en sportvagn — men den är först och främst en komfortabel familjevagn!

Generalagent.

Gjestrangs

Sköntorpvägen 29
tel. (vx) 91 04 00
Strandvägen 7C
tel. (vx) 63 02 35

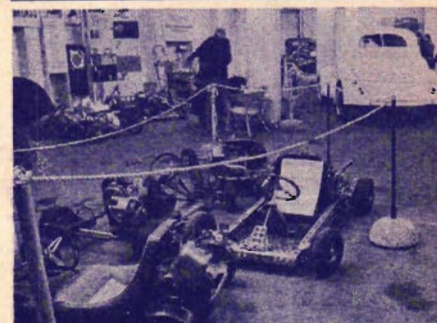
PUBLIKSUCCÉ FÖR

Att en utställning av Formel K-vagnar och Hot Rods kan dra cirka 10 000 människor hade man väl aldrig kunnat drömma om. Men det var just vad den unika utställningen av nämnda fordon gjorde. Det fanns verkligen en hel del att titta på både för mc- och bilentusiaster.

TfA Star Kart rönt stort intresse och det var under hela utställningstiden mycket folk vid TfA-montem.



Dart-Kart, Italkart, Tecno-Kart, Chris-Kart och hembyggen trängdes med Hot Rods och motorcyklar.



DEAC-BATTERIER

gastäta, helt slutna, underhållsfria

- enkel laddning
- användbara i alla driftslägen
- obegränsad lagringsduglighet
- inga skadliga gaser
- utmärkt spänningsstabilitet
- lång livslängd
- lågt inre motstånd
- stabil spänning
- goda impedans-egenskaper
- stort temperatur-område



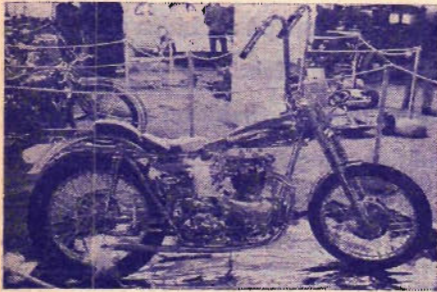
För teknisk rådgivning och offerter kontakta generalagenten

BOLIDEN BATTERI AB

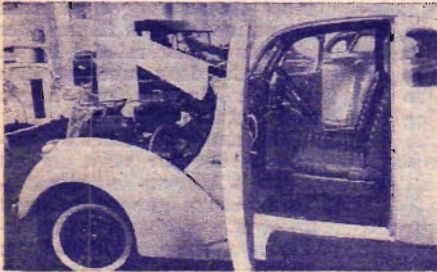
Industriförsäljningen

Västra Trädgårdsgatan 17 • Stockholm • Tel. 08/23 71 00

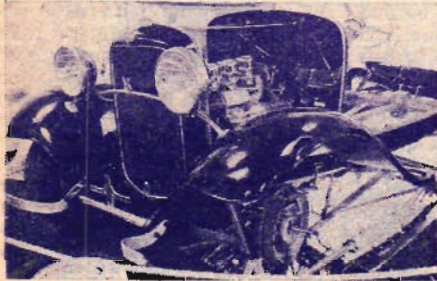
K OCH HOT RODS



Känns den igen? Jodå, det är en Triumph men den skiljer sig något från den vanliga typen. Hela cykeln är förnicklad.



En Ford 37 kupé såg ut som om den kom direkt från löpande bandet. Ny ratt, klädsel och motor samt servobromsar.



En blivande Hot Rod. Denna Ford 32 hade fått en fabriksny V8-motor med tre förgasare inmonterad. Var till salu. Pris: 10 000 kr i befintligt skick

Fråga specialisten när det gäller

Plast Plywood

Båtplywood – båtplast – båtlim – båtbeslag
båtmaster båttriggar – båtlack – båtspik
skruv – båtlistor – båttrötningar

AB SERIEBÅT

Posta vidstående kupong 1 DAG och vi sänder Er kostnadsfritt broschyrer, bruksanvisningar och prislista.

Till AB SERIEBÅT, Maria Prästgårdsgata 40-42, Stockholm Sö

Tel. 44 35 42, 44 35 52, 44 35 72

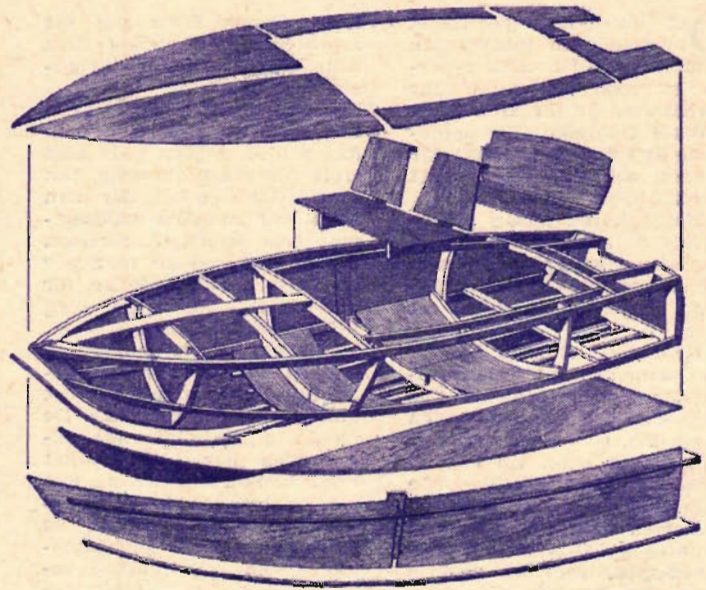
Sänd mig utan kostnad närmare information om glasfiberplast, båtplywood

Namn:

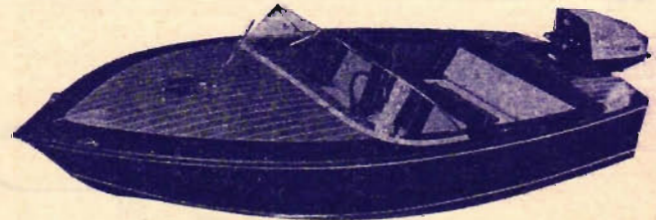
Adress:

Postadress: TFA

KÖP BÅT I bitar



Ragette



Byggsatsen innehåller allt trävirke till såväl skrov som inredning, all erforderlig skruv samt lim.

Ni får således en fullt träfärdig båt komplett med inredning av var byggsats.

Varje byggsatsdel är färdigformad med endast en ringa putsman samt nummerad. Dessa nummer återfinns Ni på arbetskisserna. Ring eller skriv till oss och begär broschyr.

Följande byggsatser finnas:

Ragette 3,55 x 1,55	825:—
Wijko-Sport 3,73 x 1,58	995:—
Deifin 4,10 x 1,70	1.195:—
Moth segeljolle	695:—

Ring eller skriv till oss och begär broschyr



WIJKO BÅTFABRIK AB - Hägerstens Gård
Hägersten. Tel. Stockholm 88 35 00

TAKTIK OCH TEKNIK GER FISKELYCKA

Det moderna sportfisket är inte bara taktik utan även teknik. De olika typerna av spön och rullar har förbättrats år för år och ett spö för flugfiske eller spinnfiske är i dag en produkt där teknik och erfarenhet gått hand i hand.

Flugfiskarna ansåg tidigare att de sk splitcanespöna var allena saliggörande, men nu har glasfiberspöna praktiskt taget konkurrerat ut dem.

Kast med flugspö bygger på principen att man använder ett förhållandevis spänstigt spö och en ganska tung lina, som sätts i rörelse och för ut betet till önskad plats. Moderna glasfiberspön tillverkas dels av massivt material, dels som rör. Den senaste nyheten är här sk zoom-spön, som är utförda som ett glasfiberrör, som nedtill har stor diameter, vilken snabbt avtar mot spöets

topp. Denna form gör att zoomspöna blir mycket lätta och därtill tillåter hyper-snabb aktion.

Zoom-spöna underlättar i hög grad kastet och man kan med dem göra goda kast trots ringa armbågsrum. Om man sitter i en båt, där man helst vill undvika våldsamma och kraftiga rörelser, räcker det med att man gör en liten handledsrörelse för att betet skall flyga iväg förvånansvärt långt.

Det har också kommit en hel del nyheter när det gäller linor, inte minst när det gäller linor för flugfiske. De gamla oljeimpregnerade silkelinorna har fått mycket hård konkurrens av de nya plastöverdragna konstfibernorna. Fluglinor av dacron tillverkas i både snabbsjunkande och självflytande varianter och den flytande typen hålls uppe på vattnet tack vare mjöner små luft-

Det krävs list, förslagenhet och teknik om man skall lura gammalgäddan att hugga. Listen och förslagenheten får man stå för själv, men tillverkarna av fiskeredskap har satsat stort på att bidra med tekniken. Fiskedonen blir allt effektivare och nya material och hjälpmedel ger sportfiskaren allt större chans att få napp vid fiskafänget.

bubblor som är inbakade i ytterskiktet.

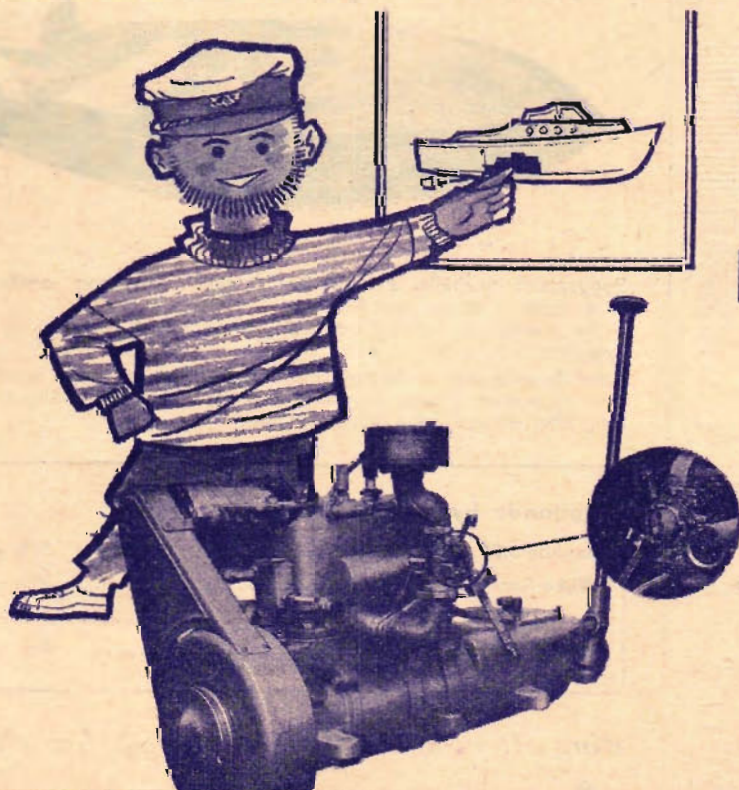
Fiske är ju inte bara teknik och taktiken, dvs konsten att överlista fisken, är en hel vetenskap som man inte lär sig i första taget. För att tala om beten så gör man sig inte skyldig till någon överdrift om man säger att det finns betydligt över tusentalet olika sådana i marknaden.

Förklaringen till detta är naturligtvis att olika slag av fisk visar förkärlek för olika slags beten och att betena också ofta måste varieras med tanke på vattenfärg och väderlek.

För att ta ett litet exempel så brukar gädda och gös visa en viss förkärlek för beten av typen breda skeddrag, skedspinnare och wobblers. Torsken föredrar däremot pilkar samt tunga, långa skeddrag, medan abborre, öring och harr oftast hugger

på små skeddrag, flugspinnare och skedspinnare. I stort sett är det också så att stora fiskar hugger på stora beten, medan små fiskar låter sig fångas av mindre beten. Det bör dock understrykas att det här inte finns någon regel utan undantag.

Belysningen inverkar också och det har visat sig att beten i koppar- eller zebrafärg många gånger ger gott resultat i solsken, medan färgerna silver och guld brukar vara effektiva i mulet väder. I mörker får man ofta använda beten i silver- eller kopparfärg. Fisken vänjer sig dock ofta vid de beten som företrädesvis används i hans omgivning och förlorar så småningom intresset för dem. Det finns därför inget patentrecept på hur man bäst fångar fisken, utan man får pröva sig fram och experimentera när det gäller betena.



GÖTA BÅTMOTOR MED NYTT!

Slitstark, tålig och driftsäker marinmotor. 5—18 hk — med flera värdefulla nyheter:

1. Droppfri förgasare av membrantyp försedd med flamskydd, ljuddämpare och luftfilter.
2. Termostatreglerat kylvattensystem på 15—18 hk.
3. Separat bränsletank som kan placeras oberoende av motorn.
4. Begär prospekt!

AB GOTAMOTORER, OSBY

Sänd omg. kostnadsfritt prospekt till

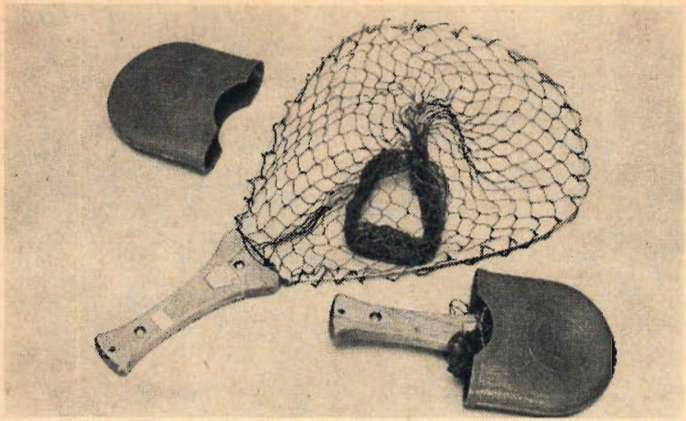
Namn:

Adress:

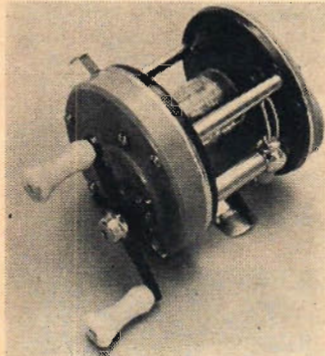
TJA

AB GÖTAMOTORER · OSBY

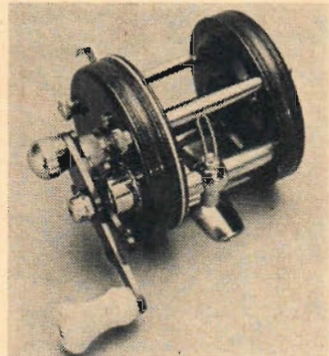
TEL. VAXEL 10025



Handy Pak är en praktisk håv som inte tar någon större plats då den är hopfällbar. Ramen är tillverkad i fjäderstål och går att vrida ihop. Kostar 26 kr.



ABU 3000 är en spinnrulle som lämpar sig utmärkt för både nybörjaren och den erfarna sportfiskaren. Pris 88 kronor.



Ambassadeur 5000 B har specialspole med extra stor linkapacitet och vev med balanserat enkelgrepp. Pris 145 kronor.



Den nya fisklinan från Arjon är tillverkad av genomskinligt nylonmaterial. Finns i olika tjocklekar. Pris 3:40 kr.



Fiskväskan i smärting som invändigt är klädd med galonväv är lätt att hålla ren. I regel är de också rymliga. Den på bilden kostar 39:50 kr.



Det finns naturligtvis också billigare fiskväskor. Den ni ser ovan är invändigt klädd med plast. Pris 8:50 kr. Samtliga bilder på denna sida är tagna hos Mauritz Widforss HAB.

...vilken vägunderhållningsförmåga!!!



Till bilens alla goda egenskaper lägg ännu en — vägunderhållningsförmågan. Den får Ni med PHILIPS bilradio.

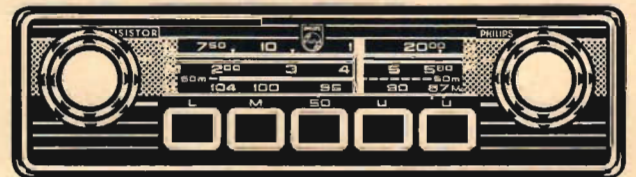
Låt PHILIPS sköta underhållningen när Ni är "på väg". I stadstrafiken, på utflykten och semesterresan, på ensamma långturer...

Ni kör med gott humör — glad bilist är god bilist! Milen känns kortare och tråkiga köer trevligare i sällskap med PHILIPS bilradio.

I bilen har Ni tid och ro att lyssna på radio — där finns alltid ett program för Er.

Årets bilradiomodeller — RIKS-ETTAN, RIKS-TVÅAN, TURISMO och kassettparaten TWIN — är naturligtvis heltransistoriserade. De är strömsnåla, kompakta och okänsliga mot stötar. Hög uteffekt och känslighet ger bästa mottagning och ljud.

Vill Ni också ha en grammofon i bilen finns PHILIPS AUTO MIGNON.



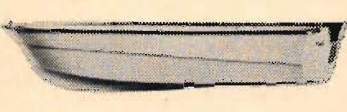
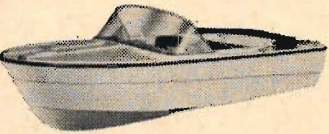
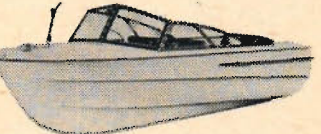
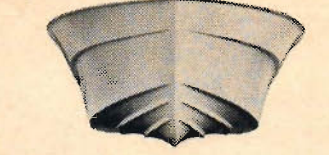


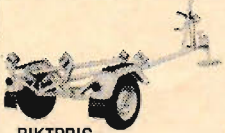



trivsel i bilen med...

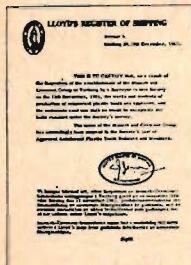
PHILIPS BILRADIO

glad bilist-god bilist



		
3,3 RIKTPRIS: 1.350:— + oms.	4,0 RIKTPRIS: 1.850:— + oms.	4,3 RIKTPRIS: 2.445:— + oms.
		3,3 För sportfiskaren. Stabil och bärkraftig. Längd 3,3 m. Bredd 1,43 m. Bär 3 personer. Arttullar och åror medföljer.
4,4 RIKTPRIS: 4.850:— + oms.	4,7 RIKTPRIS: 6.675:— + oms.	4,0 Idealiska familjebåten. Pålitlig och sjösäker. Bär 5 personer. Längd 4 m. Bredd 1,6 m. Arttullar och åror medföljer.
		4,3 Stor, bussig fritidsbåt. Extra höga fribord. Skarp V-botten. Längd 4,27 m. Bredd 1,6 m. Bär 6 personer.
5,3 RIKTPRIS: 2.950:— + oms.		4,4 Däckad sportbåt. Utomordentlig sjösäker med eleganta linjer. Längd 4,27 m. Bredd 1,6 m. Bär 5 personer. Skarp V-botten. Rattstyrning.
		
RIKTPRIS: 240:— + oms.	RIKTPRIS: 1.185:— + oms.	RIKTPRIS: 1.690:— + oms.
		4,7 Gedigen, rejäl och sjövändig campingbåt. Mahognyinredning. Längd 4,62 m. Bredd 1,82 m. Bär 6 personer. Levereras komplett.
		5,3 Kabinbåtskrov för den händige båtbyggaren. För inombords- eller utombordsmotor. Längd 5,25 m. Bredd 2 m.
		AVANTI Entypsbåt i fiberglas. Längd 6 m. Bredd 2 m. Djupgående 1,05 m. Mastheadrigg. 11 m ² storsegel. 6 m ² fock. Läsbar motorbrunn. RIKTPRIS: 11.000:— + oms.
		TRAILER Minor — behändig handkärra. Senior 250 — praktisk vagn för båtar upp till 4,5 m. Senior 500 — för båtar upp till 500 kg.

Crescent är stora nyheter

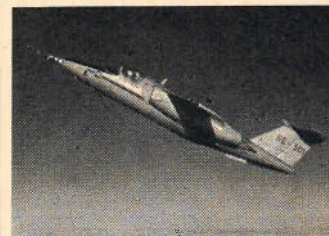


Inför säsongen 1964 har Crescent kompletterat sitt båtprogram. De välbyggda, rejäla och riktiga Crescentbåtarna passar varje familjemedlem. Det är tryggt att köpa en Crescentbåt. Med varje båt följer noggrann kvalitetsdeklaration. Lloyd's Register of Shipping besiktigar tillverkningsmetoder och det material som används för Crescent fiberglasbåtar. Fiberglasen är också överlägset som båtbyggnadsmaterial. Det kan inte ruttna och det är före härdningen fritt formligt till en helt idealisk skrovform. En Crescentbåt är sjösäker och sjövändig. Dessutom får Ni 1 års garanti för tillverk-

nings- eller materialfel. Crescent är också stora båtmotornyheter. Crescent Marin intar idag den ledande ställningen bland europeiska utombordsmotorer. Med 1964 års stora nyheter har Crescent Marin ett fullständigt utbordsprogram från 4 till 22 hk. När Crescent nu lanserar en hel serie nya motorer är det beprövade konstruktioner och noggrant testade produkter som släpps ut i marknaden. Ni får 2 års fabriksgaranti och Ni får dessutom perfekt Crescent-service var Ni än bor över hela landet.

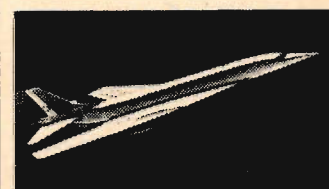
Crescent

FLYGNYTT



SK 60 BESTALLS

Flygvapnet har nu beställt ett större antal plan av typen Saab 105. Detta tvåmotoriga jetskolplan har erhållit flygvapenbeteckningen Sk 60. Planet, som även kan användas som lätt attackplan, har två Turboméca Aubisque-jetmotorer med en dragkraft på 700 kp vardera. Spänvidden är 9,5 m, längden 10,5 m och det höjvingade planet har en toppfart på 770 km/tim. Första serieleveransen beräknas äga rum i november 1965.



TRAFIKFLYG FÖR MACH 2,7

Detta är Boeings planerade överljudstrafikflygplan i modell. Boeing 733 projekteras med vinge med variabel pilform — visas här i "överljudsläge" med kraftigt infällda vingar — och planet beräknas få en fart på Mach 2,7 och kunna ta mellan 150 och 227 passagerare.



SNABBARE LASTNING

Trans World Airlines satsar inte bara på snabba transporter utan även på snabb lastning och lossning av planen. Denna "löpande band"-brygga, som är kombinerad med hydrauliska lyftanordningar, minskar i hög grad lastflygplanens spiltid på flygplatserna.



SKAGERAK

för bättre båtvård

Vad gjorde Skagerak-serien så populär bland båtfolk förra säsongen?

Jo, bl.a. fernissa med **ljusfilter** som minskar färgförändringar i träet, en primer för både trä och järn, plastiskt tätningsmedel, som i år också kommer i strykbar form.

Nytt för i år är också SKAGERAK bronsbottenfärg och en ny kvalitet på SKAGERAK Racing.

Alla Ni båtägare som önskat en lättstruken lackfärg för båten – Nya Servalac **rinner inte**, **droppar inte** och ger en spegelblank yta och finns i 14 utvalda marinkulörer.

Välkommen in, ta del av nyheterna och hämta SKAGERAK-broschyren för bättre båtvård.



AB ALFORT & CRONHOLM • STOCKHOLM

HAR NI VUNNIT?

Sjätte utlottningens vinstplan har som vinst nr 1 en TRANSISTORGRAMMOFON PHILIPS POP. Vinst nr 2 är en LP-SKIVA, nr 3 en GETSKINNSPLANBOK med ert namn i guldtryck, nr 4 UPPSLAGSBOKEN PRISMA och vinst nr 5 t o m 100 består av PENNSTÄLL FÖR SKRIVBORDET med fyra olikfärgade kulpenor.

Vinsterna utföll enligt följande dragningslista:

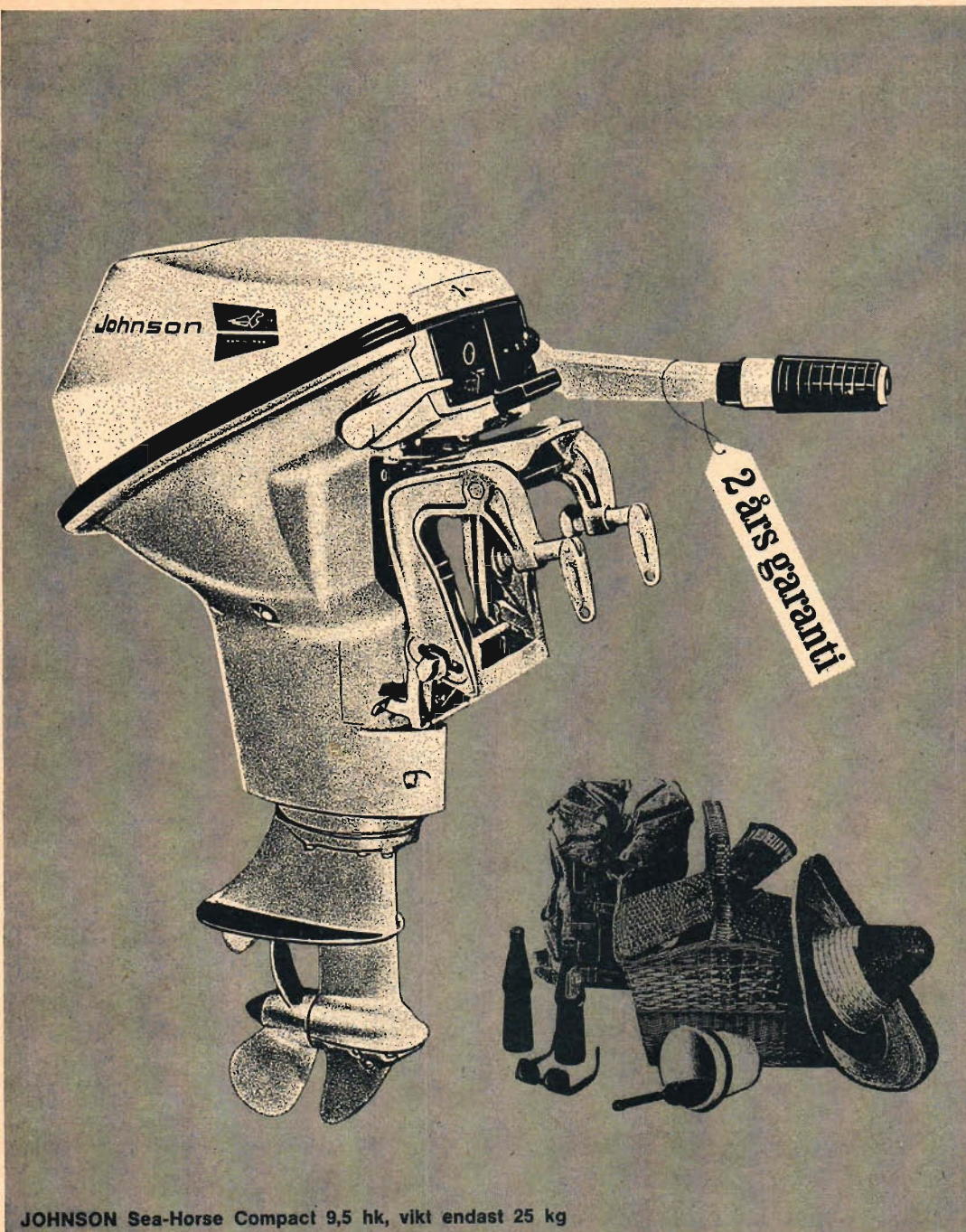
VINST-NR	LOTT-NR	VINST-NR	LOTT-NR
1	74 121	51	19 712
2	24 315	52	20 616
3	37 749	53	18 118
4	69 648	54	16 458
5	33 217	55	63 333
6	56 451	56	15 573
7	35 690	57	17 028
8	37 845	58	73 995
9	41 078	59	27 560
10	47 693	60	34 122
11	40 920	61	53 720
12	32 117	62	69 904
13	71 224	63	45 026
14	70 786	64	63 364
15	43 529	65	19 890
16	52 303	66	23 283
17	64 728	67	54 744
18	55 312	68	49 363
19	62 918	69	22 279
20	61 507	70	39 912
21	50 369	71	21 163
22	59 700	72	24 506
23	58 282	73	38 577
24	60 045	74	51 280
25	30 751	75	48 695
26	31 094	76	38 858
27	75 039	77	53 227
28	68 568	78	24 086
29	46 973	79	39 698
30	67 121	80	26 311
31	37 887	81	45 338
32	28 303	82	25 871
33	65 524	83	66 064
34	26 911	84	65 136
35	29 253	85	19 887
36	42 477	86	61 146
37	57 023	87	30 162
38	66 835	88	58 782
39	72 779	89	33 370
40	48 002	90	31 684
41	51 366	91	46 627
42	25 982	92	59 892
43	24 725	93	60 871
44	39 050	94	50 042
45	38 207	95	62 619
46	49 501	96	41 538
47	54 666	97	42 947
48	23 768	98	32 788
49	22 214	99	64 047
50	21 993	100	35 743

Efter samtliga nummer finns bokstaven A.

Er vinstlott i sjätte dragningen måste vara vara oss tillhanda senast den 22 maj.

Resultatet av nästa dragning kommer i TfA nr 11. Bland vinsterna märks JORDGLOB ca 3 dm i diameter och med inbyggd belysning, STOR BYGGSATS (FLINTAS BIL MED ELMOTOR), GETSKINNSPLANBOK med ert namn i guldtryck.

Massor med trevliga presentsaker lottas ut. Det blir sammanlagt 100 vinster precis som i föregående dragningar.



JOHNSON Sea-Horse Compact 9,5 hk, vikt endast 25 kg

elegant - ekonomisk - driftsäker

En motor att vara stolt över, tystgående, ekonomisk, sportigt snabb och exklusivt elegant i linjerna – det är JOHNSON Sea-Horse – nu världens mest köpta utombordsmotor. Johnsons berömda kvalitet och överlägsna driftsäkerhet får Ni bevis på bl a genom den uppmärksammade garantin på hela 2 år, gällande såväl delar som arbetskostnader. JOHNSON finns i 14 modeller, 3–90 hk, flercylindriga, vattenkylda, 2% oljeblandning. Rådgör med närmaste återförsäljare så att Ni får den JOHNSON Sea-Horse som passar just Er båt!

Johnson

Hämta den exklusiva färgbroschyren hos Johnson-återförsäljaren. Upplysning om närmaste återförsäljare ger generalagenten – Aktiebolaget AGEBE, Stockholm 08/24 10 20, Göteborg 031/12 41 45, Malmö 040/93 40 40.

MONARK nu med nytt stort BÅTRPROGRAM

Godkänt av Lloyd's

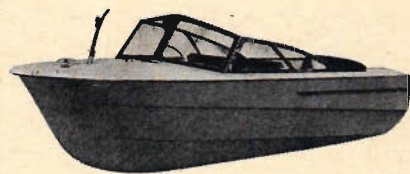
Den internationella organisationen för sjöfarten — Lloyd's Register of Shipping — har besiktigt och godkänt både tillverkningsmetoder och material för Monarks fiberglasbåtar. En värdefull säkerhetsgaranti!

Kvalitetsdeklaration

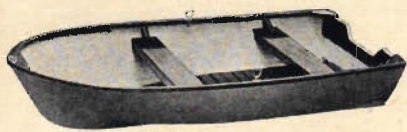
Med varje Monark-båt följer en utförlig varudeklaration av båtens byggnadsmaterial. Alla delar är beprövade och noggrant testade.



Monark Sport 4,4 (däckad). NYHET!
Denna sportbåt är lämplig för fiske, vattenskidåkning och som utflyktsbåt. Skarp V-botten ända akterut, skarp stäv och inbyggda skidlinjer. Längd: 4,27 m. Bredd: 1,60 m. Vikt: 210 kg. Motor max.: 40 hk. Bärighet: 5 pers.
Riktpris kr 4.850:— + oms.



Monark Camping 4,7
Mycket populär båt, säker, stabil, med utomordentliga sjöegenskaper. Levereras med godk. lanternor, ledningsdragning, beslag, fendrar, ankare och förtöjningsgods, vindrutetorkare, rattstyrning, sitt- och ryggdynor. Längd: 4,62 m. Bredd: 1,82 m. Vikt: 305 kg. Motor max.: 60 hk. Bärighet: 6 pers.
Riktpris kr 6.875:— + oms.



Monark Monarita 3,3
Stabil och bärkraftig, användbar även för större vatten. Kraftig akterspegel, 2 st mahognytofter med flytelement på undersidan. Artullar och ett par åror. Längd: 3,3 m. Vikt: 100 kg. Motor max.: 10 hk. Bredd: 1,43 m. Bärighet: 3 pers.
Riktpris kr 1.350:— + oms.



Monark Monarita 4,0
Stabil, bärkraftig, lättdriven, vakar väl. Rund botten med skarp stäv och inbyggda skidlinjer. 2 st mahognytofter med flytelement på undersidan. Artullar och ett par åror. Längd: 4,0 m. Vikt: 120 kg. Motor max.: 18 hk. Bredd: 1,6 m.
Riktpris kr 1.850:— + oms.

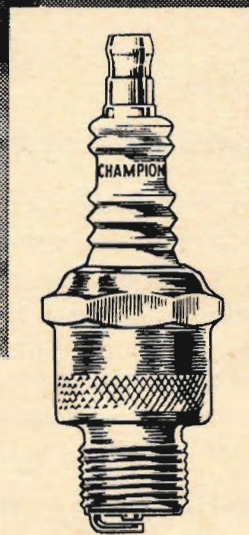


Monark Sportfiske 4,3 (öppen). NYHET!
En elegant, gedigen och mycket sjövärdig sportbåt. Extra kraftig bottenkonstruktion. Längd: 4,27 m. Bredd: 1,60 m. Vikt: 140 kg. Motor max.: 18 hk. Bärighet: 6 pers.
Riktpris kr 2.445:— + oms.

Monarks båtprogram med sjöriktiga, kvalitetsdeklarerade modeller ger trygghet för pengarna. Trygghet ger också de säkra utbordare i Monark Nautic-serien. Modern tvåtaktsteknik, lätt konstruktion, hög effekt och låg bränsleförbrukning gör motorerna enormt populära.

Fackman för fritid





För en flygare är planering livsviktig — likaså riktig och tillförlitlig teknisk utrustning. Tändstiften t ex måste han kunna lita på och han väljer Champion för många säkra timmar i luften. Champion är också stiftet för många säkra mil på vägen!

Nästa gång Ni skall byta tändstift — pröva Champion! Man väljer pålitliga Champion för den jämna, ööverträffade kvaliteten. Champion ger alltid perfekt start, snabb acceleration för säkra omkörningar och fin bränsleekonomi. Varför nöja sig med annat för Er bil? Champion L-10 för alla Opel-modeller tom 1956, därefter L-85. Begär alltid Champion!



VÄRLDSMARKET BLAND TÄNDSTIFT TILL LANDS, TILL SJÖSS OCH I LUFTEN

Olyckan på vägen sker
svindlande snabbt. Läs detta så
ni slipper stå rådvill.

HANDLA KLART KLOKT OCH SNABBT

Förr än ni anar det kan ni ställas i en situation då ni måste ge första hjälpen till ett trafikoffer — det kan hända redan i dag. Vet ni vad ni skall göra? Vet ni vad ni inte får göra? En av vårt lands främsta experter när det gäller att ta hand om trafikoffer är doktor Kit Colfach i Västervik — han har för övrigt gjort flera chockfilmer om offren i trafiken. I den här artikeln redogör dr Colfach för hur ni kan rädda människoliv — genom en riktigt utförd första hjälp . . .

Av doktor KIT COLFACH Foto ULF URBAN

VÄND!



HANDLA KLART KLOKT OCH SNABBT

(Forts fr föreg sida)

I vår explosiva dynamiska tidsålder då den intensiva trafiken varje timme av dygnet redovisar en eller flera olyckor av varierande svårighetsgrad från smärre personskador till olyckans yttersta konsekvens — döden — ställs ett oerhört stort psykiskt krav på varje motorförare.

Trots yttre händelsers akuta tryck måste han kunna handla klart, klokt och snabbt.

Dessa medicinska informationer är avsedda för sådana plötsligt påfrestade situationer att användas i praktiken av den som bevittnar en trafikolycka.

KAN RÄDDA LIV

Ha denna artikel till hands under färd och använd den lugnt och sansat i den givna situationen. Den rätta användningen av det lästa ordet kan rädda en medmänniskas liv.

- Ta hand om den efter ert omdöme svårast skadade först. De döda behöver ej er hjälp längre.

- Bilda er en snabb uppfattning om situationens svårighetsgrad och tillkalla genast hjälp — via annan person — av ambulans och polis.

- *Lämna aldrig en skadad ensam.* Den psykiska faktorn i trafikolyckans sjukdomsbild är oerhört viktig.

VAR BEHÄRSKAD

Trots att man kanske för första gången i ens liv ser en trafikskadad eller trafikdöd person gäller det att göra det bästa möjliga av situationen genom ett behärskat uppträdande.

Man befinner sig i en ovanlig situation och är därför antagligen upprörd.

Men kom ihåg: olyckan har redan skett, ni hjälper den eller de skadade (och er själv) bäst genom att vara lugn och redig, handla snabbt och effektivt, kom ihåg vad ni gör och vad ni gjort.

SNABB ÖVERBLICK

En snabb överblick ger ofta en snabb diagnos: medvetslös eller icke medvetslös person! Den till synes svårast skadade tas om hand först. Var alltid varsam, slit aldrig loss en fastklämd person, lyft och röj undan i stället.

Den medvetslösa personens omhändertagande är ofta förbunden med stora tekniska svårigheter. Den medvetslöse kan inte protestera mot fel och vårdslös behandling.

Den största dödsfienden för den medvetslöse är *kvävningen*. Fria luftvägar är A och O vid behandling av en medvetslös person.

BLOD I SVALGET

Blod från skärsår i ansiktet eller munhål (läpparna och kindernas slemhinnor blöder lätt) rinner ned i svalget — ofta tillsammans med slem från den skadades bihål och näsa — och genom tilltäppning av bronkerna hotas den skadade av kvävning.

Käke och tungrot faller automatiskt bakåt och utgör därför ett av de farliga gaste "naturliga" mekaniska hindren.

(Forts på sid 45)



TILLKALLA HJÄLP. En olycka har hänt. En person är svårt skadad. Det gäller att snabbt tillkalla ambulans och polis. Men gör det med hjälp av någon annan person. Lämna inte den skadade ensam.



MUN MOT MUN. ■ ■ Lägg den skadade på rygg. Stå på knä vid hans huvud. Vrid den skadades huvud åt sidan. Rensa snabbt munhålan från främmande föremål. ■ ■ Fatta med ena handen under den skadades nacke. Den andra henden läggs på pannan. Böj hans huvud så långt bakåt det går. Knip till om hans näsa. ■ ■ Blås in luft genom hans mun. Snegla på bröstkorgen. Den skall lyfta sig. Lyft bort munnen och andas själv. Den skadades bröstkorg skall sjunka ihop. Gör om samma sak i normal andningstakt.



HUVUDET LÅGT. Den skadade skall placeras på sidan eller magen med huvudet åt sidan. En chockad patient skall alltid ligga med huvudet lågt och övriga kroppen högt.



FÖRSIKTIGHET. Den skadade skall lyftas och transporteras så litet som möjligt. Annars kan chocken fördjupas. Se till att den skadade inte fryser. Lyft fram underkåken så att andningen kan försiggå fritt.

HANDLA MED OMDÖME...

- Ta hand om den svårast skadade först.
- Tillkalla hjälp av ambulans och polis, men lämna inte patienten ensam.
- Försök vara lugn och redig, handla snabbt och effektivt.
- Var varsam, slit inte loss en fastklämd person utan lyft och røj undan.
- Se upp för kvävning. Rensa den skadades munhåla och ordna fria luftvägar.
- Lägg den skadade på sidan eller magen med huvudet lågt och övriga kroppen högt.
- Lossa ordentligt på åtsittande kläder. Se till att den skadade inte fryser.
- En medvetslös person får aldrig sitta eller halvliggga.
- Använd mun mot mun-metoden om den skadade har svårt att andas.
- Ge inte sprit, tobak eller kaffe till den skadade.

... INTE SÅ HÄR



INGA STIMULANTIA. Ge aldrig sprit, tobak eller kaffe till en skadad.



ALDRIG ENSAM. Lämna aldrig den skadade ensam. Den psykiska faktorn är viktig när det gäller de trafikskadade. Låt andra hämta hjälp i stället.

Stor-Speedy i sjön:

SOM ATT FLYGA F



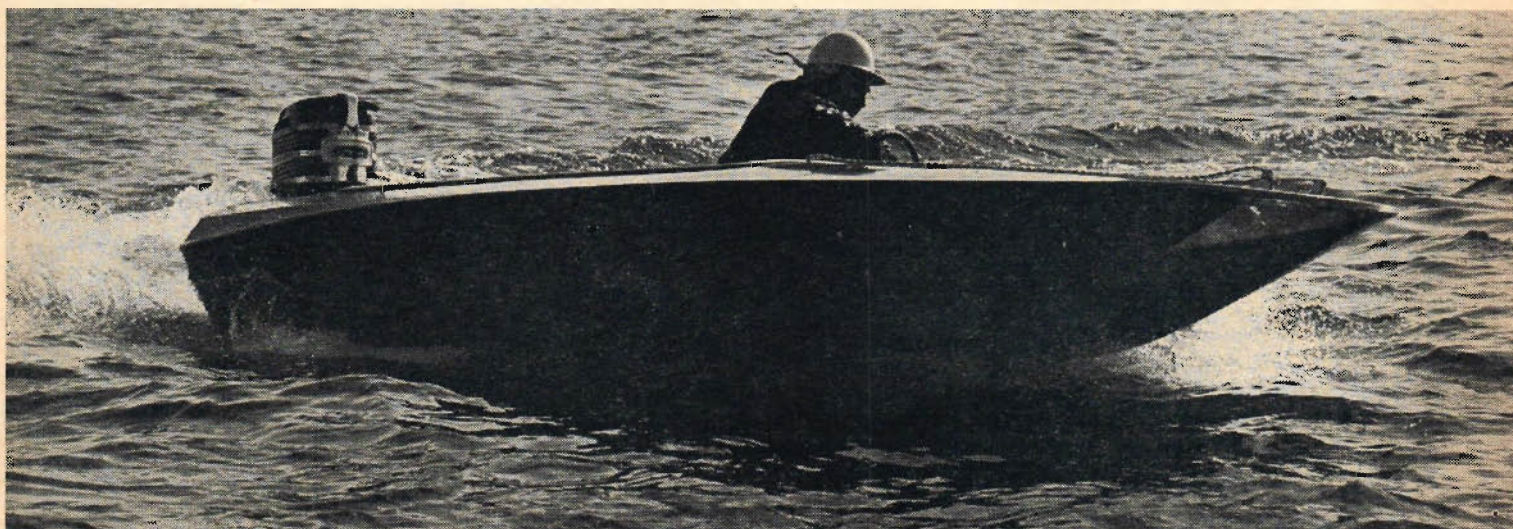
Sportkatamaranen går in i en kraftig gir. Stabiliteten är påfallande god och krängningen är minimal. Vid denna del av provet hade inte sprutlisterna hunnit monteras och vattensprutet är därför ganska stort.

Nu kan ni åka fortare på sjön och det till lägre pris än förr. Vi har provat den nya Stor-Speedy och den har visat sig infria alla förväntningar. Det är en extrem, snabb sportkatamaran som är god för farter på 35 knop med en 35 hk motor och som därtill går ovan-

ligt mjukt i sjön. Denna av Åke Sundstedt konstruerade tunnelbåt har fartresurser, som ligger avsevärt över vad som kan uppnås med sportbåtar med vanlig V-botten och samma motoreffekt. Med Stor-Speedy flyger man nästan fram över vattnet . . .

Av STIG SANDELIN

Foto ULF URBAN



Stor-Speedy går upp mot planingsläge. Här är farten 24 knop och båten börjar höja sig på skidorna. Vid fullt planingsläge skall bara den aktersta delen av

toflorna befinna sig i vattnet. Båtens friktionsyta mot vattnet blir då mycket ringa och båten kan drivas fram i hög fart med relativt måttlig effekt.

Å VATTNET . . .

Så fort isarna började bryta upp satte vi Stor-Speedy i sjön. Spänningen var stor. Tunnelbåtar av Stor-Speedys typ har inte precis varit vanliga här i landet och de praktiska erfarenheterna av svenska båtar av det slaget är att betrakta som i det närmaste lika med noll. Skulle Stor-Speedy infria de högt ställda kraven?

En båt av det här slaget kan inte bara räknas fram på papperet. Den måste köras och provas grundligt innan konstruktionen är klar och ritningarna kan gå ut till amatörbyggarna. Vid provet gällde det bl a att bestämma den rätta akterspegelhöjden — tunnelkonstruktionen gör bl a att man inte kan ta den vanliga standardakterspegelhöjden för given — och att över huvud taget kontrollera den nya sportkatamaranens egenskaper.

Vi kan nu tala om att Stor-Speedy håller måttet. Det är verkligen en båt, som kan köras mycket fort med relativt små motorer. Den accelererar oerhört snabbt, glider upp på skidorna till dess den bara vilar på en liten del av "tofflorna" i vattnet och rusar sedan fram som ett streck med kölvattnet som två tunna, smala spår...

Vid vårt prov använde vi Mercurys nya 35-hästare och sedan motorn provats in ordentligt så att propellern fick bästa möjliga grepp började det gå undan. På grund av isförhållandena var det inte möjligt att prova båten på den distansbana, som används vid våra båttester, utan vi fick nöja oss med ett provisoriskt fartprov. Vi lät Stor-Speedy med sin 35 hästars Mercury köra i kapp med en Selfleet Riviera med en 65 hk Mercury. Rivieran har loggats till 36 knop med denna motor. Den gick om Stor-Speedy, men den fick faktiskt se sig förbi.

Ake Sundstedt har tidigare visat sig vara en tävlingsförstörare av rang genom att konstruera nya fartbåtar som distanserat tidigare sportbåtar. Det är inte otroligt att Stor-Speedy kommer att stadfästa Sundstedts rykte på den punkten...

Båten visade sig också stabil i alla lägen och den gick också påfallande mjukt med tanke på den höga farten. Luftkudden i tunneln dämpade slagen.

Det är för övrigt en egendomlig upplevelse att köra Stor-Speedy. Man har faktiskt mer en känsla av att föra ett flygplan än en båt. Vid hög fart befinner sig ju nästan hela båten i luften och det är bara längst akterut som sportkatamaranen har kontakt med vattnet.

Ritningarna till Stor-Speedy är nu klara och komplett ritningssats med arbetsbeskrivning kostar 30:— och kan beställas från TfA. Båten mäter 3,85 × 1,75 m.

På grund av tunnelkonstruktionen blir båten en aning mera krävande att bygga än en V-bottenbåt av t ex Sportytyn, men vid provbygget av Stor-Speedy har konstruktionen tillrättalagts och anpassats för amatörbygge.



Den nya tunnelbåten är en extremt modern båt med fartmättade linjer. TfA:s provbåt är i första hand byggd för fart och därför har det sportiga fått överväga.

SMÅ BÅTAR FÖR SALTA SEGLARE

Intresset för segelsport blir allt större och detta gäller inte minst för segling med lätta jollar. Många av dessa segeljollar är också idealiska som pojk- eller nybörjarbåtar. Det finns åtskilligt att välja på när det gäller jollar med en segelyta på mindre än 10 m² och vi presenterar här ett urval av vad marknaden kan erbjuda.

Av KLAS HELLSING

Sommaren närmar sig med stormsteg och snart är det dags igen att ge sig ut på sjön och uppleva tjusningen att behärska sin båt, antingen man nu är motorbåtsägare eller föredrar att lita till vädrets makter i en segelbåt.

Seglingen har urgamla traditioner och var länge, tillsammans med rodden, det enda sättet att ta sig fram på havet. Med ångans genombrott trängdes emellertid segelfartygen i allt större utsträckning bort, även om många ångfartyg fortfarande vid sekelskiftet för säkerhets skull hade kvar sina riggade segelmaster och seglen beslagna på rår eller stuvade under däck. Nu kan man bara hitta ett och annat segelfartyg, som används för utbildning av sjömän i handelsflottan eller örlogsflottan. För övrigt har seglen spelat ut sin roll inom nytto-sjöfarten.

LÄMPLIGA FÖR AMATORBYGGE

Men segelbåtar finns det ändå gott om och fler kommer för varje år. Ingen rekreation är som seglingen och ingen semester ger så stor avkoppling och

vila som seglingssemester bland öar och skär eller ute på de vida havsvattnen.

För inte så många år sedan var seglingen förbehållen en ganska begränsad grupp välbeställda, som hade råd att bygga eller köpa och underhålla stora och dyra yachter. Under årens lopp och särskilt efter andra världskriget har emellertid segelsporten genomgått en mycket märkbar förändring. Numera ser man allt flera segelbåtar i våra farvatten och båtarna är mindre och lättmanövrerade men bekväma och väl-inredda familjebåtar.

Under den allra senaste tioårsperioden har dessutom tillkommit ett stort antal segeljollar av olika typer, en del extrema kappseglare, en del nybörjarbåtar och en del kombinationer av dessa båda ytterligheter. De mycket små segelbåtarna har utvecklats dels ur segelkanoten, som existerat sedan sekelskiftet, dels ur behovet av billiga men sjövärdiga segelfarkoster för ungdomar och för dem som inte har möjlighet att skaffa och hålla en större båt.

I England, Tyskland och Frankrike,

där man saknar skärgårdar, har jollesegling under land länge varit populära sporter, där frodiga gråhårsmän möter sina unga söner i ädel kamp om åtråvärda pokaler.

En annan orsak till jollarnas ökade popularitet är nutidsmänniskans stora rörlighet. Det är i dag en enkel sak att lasta segeljollen på en trailer och dra iväg till nya vatten, det må sedan vara från västkust till ostkust eller till en liten sjö någonstans i inlandet.

SEGELINTRESSET ÖKAS

Slutligen är jollarna ofta lätta att bygga själv, särskilt naturligtvis de som är tillverkade av trä. Många jollar kan fås i kompletta byggsatser med ritningar och arbetsbeskrivningar och nästan vem som helst med normal händighet kan montera ihop delarna till en egen segelbåt.

TfA har gått igenom jollebeståndet på båtutställningen i Stockholm och vi kan här redovisa en lista på en hel del av de segeljollar som i dag kan återfinnas i Sverige.

SEGELJOLLAR TILL VARJE PRIS

ABC-SKALET

tillverkas av ABC-fabrikerna i Kungälv. Jollen är en formpressad skal-konstruktion av 3 lager konsthartslimlad faner med relingslist och tofter av mahogny och kan väl knappast betecknas som någon välseglande båt. Den passar bra för de första lärospånen i seglingens svåra men roliga konst, särskilt som båten som standard är utrustad med flyttank av cellplast. Längd 2,27 m, bredd 1,12 m. Båten för 2 m² segel och har centerbord. Pris 930:— + oms.

AK-JOLLEN

är en konstruktion från Båt-centralen i Saltsjö-Duvnäs av glasfiberarmerad plast och med sarg och tofter av hon-durasmahogny. Den är utrustad med centerbord och segel av terylene. AK-

jollen är också en typisk pojkbåt och passar bra för nybörjaren. Längd 2,35 bredd 1,10, segelyta ca 3 m² och priset är 1 650:— + oms.

BLIXTJOLLEN

är en holländsk konstruktion och administreras i Sverige av Karlstads Segelsällskap, som tilldelar segelnummer, registrerar jollarna och utfärdar mätbrev. Båten finns både färdig och i byggsatser från Fartygskonstruktioner AB i Uddevalla. Materialet är vattenfast mahognyplywood och seglet av terylene. Blixtjollen är en välseglande kappseglingbåt och fordrar två mans besättning. Längd 3,60 m, bredd 1,40 m och segelarea 7,3 m². Pris för färdig båt exkl segel 1 680:—, för segel 300:— och för byggsats exkl segel 975:—. Samtliga priser exkl oms.

JO-JOLLEN

är en segelbar släp-jolle, som planar mycket lätt med en person ombord. Den är konstruerad av Joe Jansson och säljes av Peter Wessel i Stockholm. Det är en plastbåt avsedd att användas både som jolle efter en större båt eller som segeljolle för familjens yngre seglare. Priset är 1 150:— för vilket man får segel på 3,5 m², åror, beslag, centerbord och roder och naturligtvis skrovet.

MOTH

är världens största enmanssegelade klass och alltså internationell. Mothen är en enastående snabb båt och en mycket allsidig båt. Genom sin skrov-

(Forts på sid 43)



Jetjollen tillverkas av plast och är en bra, osänkbar juniorbåt.



Moth är världens största enmansseglande klass och är en synnerligen allsidig båt.



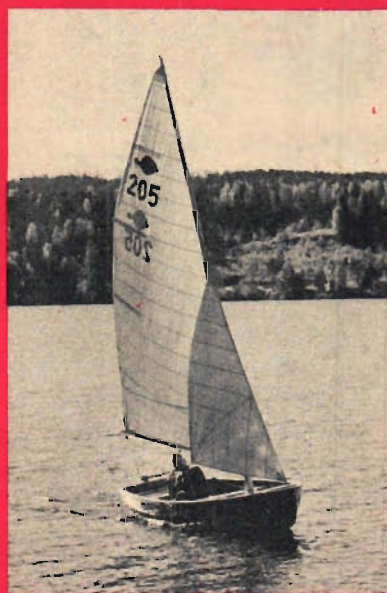
Toppjollen har ritats av kapten Per Brohäll och lanserades för ett par år sedan av TFA.



Finnjollen seglar bl a i olympiska sammanhang.



Trissjollen är en billig och underhållsfri jolle av familjetyp.



Spåtten är konstruerad av Arvid Laurin, känd för sina välseglande båtar.



ABC-skalet är en lätt nybörjarsbåt med skrovet i formpressad skalkonstruktion.



AK-jollen är en typisk pojkbåt och passar bra för nybörjaren.



Jo-jollen är en segelbar släp-jolle av glasfiberarmerad plast.



Optimistjollen kan byggas efter TFA-ritning. Finns både färdig och i byggsats.



Piggjollen är en lämplig nybörjarsbåt för ungdomar i tioårsåldern. Finns i byggsats.



Orust segelekor är traditionella västkustbåtar. Här Orust III.



Det här är ett exempel på lämplig utrustning för en mindre motorbåt. Eldsläckaren är av godkänd typ och kostar 145:—, draggen är hopfällbar, kostar 24:—, öskaret av plast går på 5:50, paddeln 19:75, båtshaken 15:50, reservbränsledunken — rymmer något över 5 l — 17:25, signalhornet 17:—, friholtarna av plast kostar 6:50 per styck, ficklampan 8:95, kniven 11:50, navigationsskivan av typen Knop-Koll 11:50, flytvästarna 75:— och kompassen 88:—. Finns hos AB Gunnar Gordon.

Att köpa båt (3):

SÄKERHET GER TRIVSEL PÅ FÄRDEN

För den som köpt båt i vår börjar den första provturen bli aktuell. Även om båtköpet är klart och försäkringen ordnad så återstår det dock en hel del innan man kan kasta loss och styra ut på de vårsolsglitrande vattnen. Det gäller att skaffa förtöjningsmateriel så att båten kan ligga i trygghet i sin hamn och att utrusta båten så att säkerhetens alla krav kan bli uppfyllda. I detta det

tredje avsnittet av vår båtköpsartikelserie ger vi tips om vad som behövs för förtöjning och uppankring och vad som rekommenderas som önskvärd säkerhetsutrustning för en vanlig nöjesbåt. Det är faktiskt en hel del detaljer som behövs innan båten är färdigutrustad och det finns också åtskilligt att välja på i de stora båt-tillbehörsaffärerna.

Drömbåten är köpt. Den ligger vid båtfirmans utrustningskaj och solen glittrar mot beslagens krom och mot båtens släta, blanka sidor. De stora affärerna är avklarade. Båtfirman, motorfirman och försäkringsbolaget har fått sitt och nu behövs vi bara tänka på hur vi skall ordna det för oss själva så att vi får en trivsamt och säker sommar till sjöss.

Så fort båten kommer i sjön måste den förtöjas. Utrustningen blir här beroende av båtens storlek och själva förtöjningsplatsen. Vanligen ligger en båt förtöjd med aktern mot hemmabryggan och fören mot en boj. För detta behövs det tre linor.

Det finns tågvirke i bomull, manilla, hampa och nylon, men numera används nog som regel nylon i första hand. Detta tågvirke är lätt fjädrande, vilket är lämpligt vid förtöjning, och det är både hållbart och långlivat. Dimensionerna bör tas till ordentligt — förtöjningarna skall stoppa även för stormdagarna — och det är klokt att här kosta på litet extra. Förtöjningstamparna bör förses med ögonsplits för båtens pollare i ena änden och en inspietsad s k kaus (skyddsskena) för en schackel (skruv-koppling) på andra sidan. Vid kausen schacklar man fast en förtöjningsfjäder av galvaniserat stål, som sedan fästs



En riktig flytväst är en klok livförsäkring till sjöss.

holtar som de också kallas. Det finns sådana som är tillverkade av flätat tågvirke, påsar av segelduk, som stoppats med korkmulor och fendrar av mjukplast. Mjukplastfriholtarna är dyrast men stoppar också längst.

Friholtarna hängs ut då båten förtöjs vid kaj eller ligger vid hemmahamnen. På en liten båt räcker det med fyra friholtar, två på vardera sidan, men en större båt kräver sex.

Till förtöjningsmaterielen hör också ankare, ankarlina och en lång fånglina, som kan vara bra att ha vid strandhugg. Ankartyperna är många, men när det gäller en liten båt nöjer



Värdet av flytvästen kan man komma att inse helt plötsligt som t ex den oförsiktige sportbåtsföraren här på bilden.

vid bryggan. För linan kan förses med en patenthake av t ex Merx-typ för att underlätta angringen av bojen. Där emot bör man inte använda karbinhakar, som inte ger lika säker förtöjning.

Bojar finns också av flera olika typer. Det finns ektunnor, galvaniserade plåtbojar och bojar av cellplast. Cellplastbojarna är de mest underhållsfria och repar inte heller båten om man skulle råka göra en oskicklig angringsmanöver.

Bojen förankras med grov galvaniserad kätting vid en bojsten. En sådan bojsten kan man gjuta själv av cement — ta till ordentligt, 100 kg torde vara minimum för en sportbåt eller en mindre campingbåt — eller man kan köpa färdiga bojstenar, som består av ett antal cementblock, som hålls ihop av en kraftig öglebult.

Till den obligatoriska förtöjningsutrustningen hör också fendrar eller fri-

man sig ofta med en kraftig dragg. Lätta patentankare, som t ex Becker-ankaret, är också lätta att förvara ombord och har stor gripförmåga. Gripförmågan ökas alltid om man närmast ankaret kopplar en 1—2 m lång kättingstump och sedan använder en nylonross. Trossen bör vara minst 30 m lång. Till förtöjningsmaterielen får väl också räknas båtshaken. Lätta sådana finns numera i aluminium.

Den andra etappen i utrustningsprogrammet blir säkerhetsutrustningen. En godkänd eldsläckare är försäkringsvillkor när det gäller båt med motor. Vid större båtar med inombordsmotorer kan det här krävas flera eldsläckare, något som dock framgår av försäkringsbrevet. Flytvästar är också självklara säkerhetsdetaljer och dessa bör vara varudeklarerade och flyttriakta. Flytmedel skall finnas för varje person som kan befinna sig ombord. I säkerhetsut-

(Forts på sid 40)

Öskar eller lämpump tillhör de utrustningsdetaljer som den här båtägaren har nonchalerat. Han torde just nu ångra att han försummat inköpa sådana praktiska och billiga hjälpmedel.



DET HÄR SKALL NI HA OMBORD ...

Vi återger här Kungliga Sjöfartsstyrelsens rekommendationer för fritidsbåtars säkerhetsutrustning. Det är som synes en hel del som krävs för att båten skall vara utrustad på tillfredsställande sätt.

I denna tabell anges under bokstaven A utrustning för motorbåtar med en största längd av 7 m i skyddade vatten, under B utrustning för samma båtkategori på öppna fjärdar, i kustbandet eller utomskärs. Siffror inom parentes betecknar önskvärd utrustning, siffror utan parentes nödvändig materiel.

Materiel	A	B
Ankare (dragg)	1	1
Ankartåg	1	1
Reservbensindunk	(1)	(1)
Brandsläckare	1	1
Båtshake	1	1
Dricksvatten, reservproviant		1
Fendrar	4	4
Ficklampa	(1)	1
Förbandslåda	1	1
Förtöjningsgods i lämplig mängd	1	1
Kikare		(1)
Klocka	(1)	1
Kniv	1	1
Kompass	(1)	1
Lanternor, ställ	1	1
Linjal	(1)	(1)
Livboj	(1)	1
Flytväst, en pr ombordvarande	1	1
Livlina		(1)
Lod		(1)
Logg		(1)
Nödsignal, natt		2
Nödsignal, dag	(2)	2
Passare	(1)	(1)
Pump (öskar)	1	1
Pyts	1	1
Radio		1
Reservmateriel	1	1
Reservorkult	1	1
Signalhorn	1	1
Sjökort	1	1
Startbatteri, reserv	(1)	(1)
Svensk fyrlista		(1)
Svensk Lots (seglingsbeskrivning)		(1)
Transportör (kursskiva)	(1)	(1)
Tändstickor (vattentätt fordral)	(1)	1
Verktyg	1	1
Aror (paddel) par	1	1

Till detta kan nämnas att ankar-tåget bör hålla minst tre gånger tänkbart ankringsdjup, att lanternorna endast är obligatoriska vid gång i mörker och att nödsignalen i mörker kan ske med t ex raketer och i dager med t ex orangeröda semaforflaggor.



TfA testar båtar:

VÄLBYGGD BÅT I K

Campingbåten är en mycket lämplig båttyp för våra skärgårdar. Den har under flera decennier varit en vanlig syn utefter hela vår långa kust. Från att tidigare ha varit en båt i 8–12-knopsklassen har den utvecklats till en snabb och sjövärdig farkost, som nu ofta gör en fart av dryga 20 knop.

En sådan modern och snabb campingbåt är Camping 500. Den har ritats av konstruktören Torö Byquist som kommit fram till en verkligt sjövärdig och temperamentsfull skapelse med måtten 5,00×1,80 m.

Skrovet är klinkbyggt med bordläggning i mahogny. Stäv, spant och akterspegel är utförda i ek och skrovet ger över huvud taget ett mycket gott intryck beträffande både kvalitet och utförande.

Av inredningen, som är tillverkad i mahogny, lägger man genast märke till åtskilliga små finesser som t ex löstagbara stolar, som gör det möjligt att bädda på durken, dynor till såväl ryggstöd som säten, förvaringsfack i ryggstöden osv. Båten har sittplatser för fem personer, varav tre i framsätet och två på

Vi inleder årets båttester med provkörningen av ett synnerligen välbyggt exemplar av den klassiska svenska campingbåtstypen. Camping 500 visade sig inte bara vara ett vackert prov på gott båthantverk utan uppträdde även mycket behagligt i hög fart trots krabb sjö och ganska kraftiga vindbyar.

Av PER JACOBSSON

Foto ULF URBAN

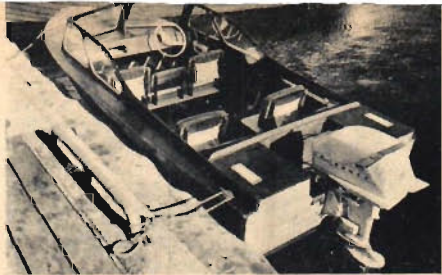
separata stolar akteröver. Sittställningen är god för personer av medellängd.

Frontrutorna är inte öppningsbara men för att underlätta upp- och nedstignandet från båtens fördäck har man placerat ett "trappsteg" på insidan av frontrutan om babord. På instrumentbrädan, där det finns gott om plats för montering av ev instrument, finns ett förvaringsfack för sjökort. Ratten är gedigen och ligger bra i handen. Över-

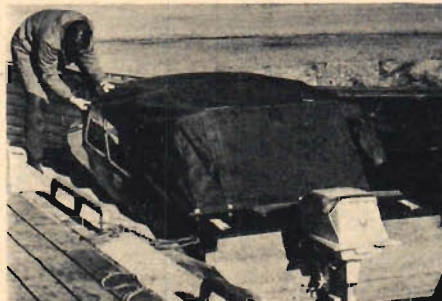
föringslinorna är plastbehandlad wire som bryts över nylonblock.

Styrningen på provbåten var bra på ett undantag när. Det visade sig nämligen att båten inte ville ligga kvar på kurs utan det krävdes ganska noggrann passning av ratten.

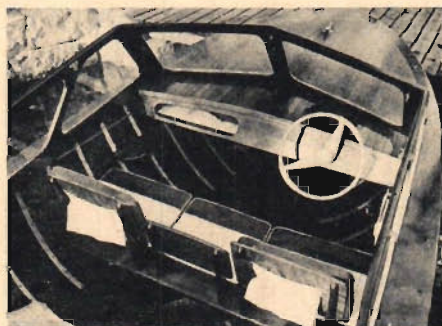
Manöverreglaget, ett tvåspaksreglage, fungerade mycket tillfredsställande. Till Camping 500 finns som extra tillbehör även ett kapell, som är mycket lätt att



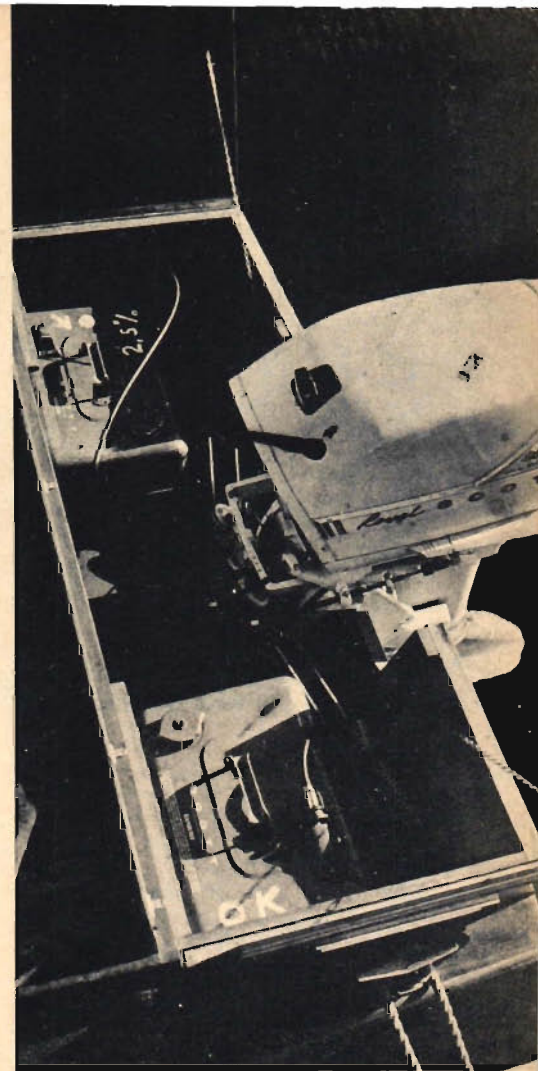
Inredningen är praktisk. Tre sittplatser finns föröver och två akteröver.



Som extra tillbehör finns en praktisk sufflett som är ovanligt lätt att fälla upp.



Ett fotstöd (t v) underlättar passagen till och från fördeck. Det rymliga facket i instrumentbrådan ger väl tilltaget utrymme för sjökort etc.



Bränsletankarna förvaras i den breda "spillådan" och akterdäcket är utformat som luckor. Arrangemanget ger bl a ett gott skydd mot brand.



Camping 500 tar lekande lätt motsjön i 12 sekundmeters vind. Ryksjön slås effektivt ned och de rejält tilltagna vindrutorna skyddar föraren.

LASSISK STIL

fälla upp genom att de mellersta bågarna sitter fast vid relingen på samma sätt som då det gäller en sufflett av biltyp. Kapellet fästs först i akterkant, sedan dras det upp genom att man fattar främsta bågen och placerar den i läge. Sedan återstår det bara att knäppa knapparna vid relingen. Kapellet har sin särskilda plats på en hylla framför akterdäck.

Det självlänsande motorrummet — "spillådan" — går längs hela akterns bredd. Akterdäcket på både styrbords- och babordssidan är utformat som uppfällbara luckor och man får där plats för två standardtankar. Då tankarna här är placerade avskilt i det självlänsande motorrummet minskas i hög grad brandrisken.

Provbåten var försedd med en Scott-McCulloch på 45 hk som bl a är försedd med automatisk länsypump. Motorn fungerade fullt tillfredsställande under provet.

Hastighetsproven gav ett genomsnittresultat av 23,8 knop, vilket får anses som synnerligen gott.

Båten provades till sjöss i hårt skärgårdsväder med byar på upp till 12 sekundmeter och Camping 500 fick därför visa vad båten dög till. I medsjö, när båten surfade fram på vågornas framsidor, kunde vissa tendenser på kast märkas, något som dock är fullkomligt naturligt när det gäller en plattgattad båt med bärig akter. Bog- och motsjö klarades elegant utan särskilt hårda stampningar trots att båten kördes med full fart genom sjöarna. Flaren — dvs det utbogade förskeppet — slog effektivt ner sjöarna och föraren skyddades från ryksjö tack vare de frikostigt tilltagna vindrutorna.

Camping 500 gav ett intryck av att vara en synnerligen välbyggd båt. Finishen var god överlag och detta gällde inte minst det eleganta fördeck i oregon pine. Fernissade och nåtade däck av den typen är ett säljande argument, men blanka däcksytor blir tyvärr farligt hala när de blir våta. Kravet på elegans får dock mycket ofta gå före de rent praktiska synpunkterna när det gäller fritidsbåtar.

DATA:

Mått: Längd 5,00 m, bredd 1,80 m.
Byggnadsätt: Mahognybordläggning i klink med stäv, spant och akterspegel i ek. Däck av oregon pine.
Konstruktör: Tord Byquist.
Försäljare: G S Arph, Strandvägen 57, Stockholm.
Pris: Båt med dynor, komplett rattstyrning och beslag kostar 5 700.—.

TESTRESULTAT:

Vid provet användes en McCulloch på 45 hk. Vädret var byggt med vindstyrkan varierande mellan 7—12 sekundmeter. Den uppnådda medelfarten var 23,8 knop. Sjöegenskaper: Torr och behaglig gång även i krabb sjö.

Bra: Välbyggd och väldisponerad. God sjövärdighet. Styrning och motorreglage av hög klass. Ur brandskydds synpunkt fördelaktig placering av bränsletankarna. Mindre bra: Det för båttypen karaktäristiska fernissade fördeck är riskabelt halt. Lanternor och vindrutetorkare saknas här som standard liksom på så många andra båtar i denna klass.

ORDNING OMBORD

Det måste vara ordning och reda i båten. Utrymmet är inte obegränsat och det gäller därför att disponera inredningen på ett så praktiskt och utrymmesbesparande sätt som möjligt. Det finns här alltid plats för nya idéer och planlösningar och årets stora båtutställning Allt för Sjön bjöd också på åtskilliga intressanta nyheter i den vägen. Vi har tittat litet närmare på vad båtmässan hade att bjuda när det gäller nya material och praktiska finesser.

En båtutställning är inte bara nya, blänkande båtar och vita segel. Det är också en mängd små, praktiska detaljer, som gör båtturen trivsammare och som gör det lättare att underhålla och sköta båten.

Årets båda svenska båtutställningar har samlat en publik på inte mindre än 150 000 personer. Det är klart att bara en liten del av dessa besökare har sökt sig till utställningarna för att välja och köpa båt. Många av besökarna har redan haft sitt båtproblem löst och i första hand koncentrerat sig på nya tillbehör och praktiska finesser, som lämpat sig för dem och deras båtar.

En av de intressantaste "tillbehörnyheterna" på årets båtmässor är utan tvekan AB Galons galondäck, ett nytt material för beklädnad av båtdäck. Det har funnits liknande material förut, men det har då rört sig om enfärgade plastmattor. Galondäcket är en utmärkt imitation av ett nåtat teakdäck — det finns tre olika nyanser — och det klistras fast vid underlaget med ett speciallim.

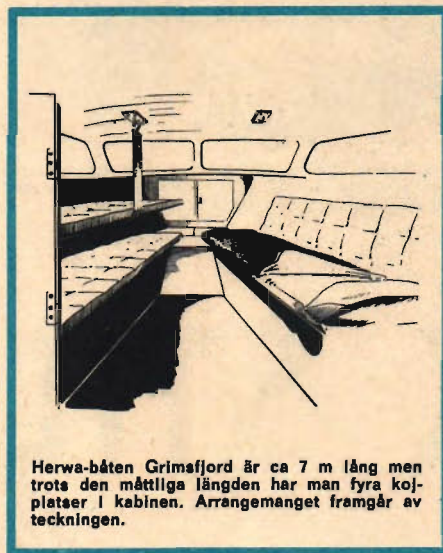
Det förefaller som om man här har funnit en god lösning som gör att man slipper välja mellan de farligt hala trädäckens elegans och de säkra, anti-halkfärgsmålade men tyvärr snabbt nedsmutsade halkfria däck. Galonmaterialet är segt, halkfritt, lätt att rengöra och av allt att döma mycket hållbart.

Över huvud taget förefaller det som om även den störste träbåtsentusiast börjar bli plastfrälst. Kemisterna har under senare år i hög grad underlättat livet för båtägaren och det gäller inte minst underhållet av träbåtar. Förnämliga "självvulkaniserande" konstgummimaterial som Thioflex-spacket och det lättflytande Thiodikt-nåtningsmedlet gör att man kan bygga absolut täta båtar och ge säker tätning även åt de besvärligaste öppna nåt. De gamla lackfärger ersätts också mer och mer av de nya, lättstrukna och hållbara plastlackerna av polyuretantyp.

En båt blir aldrig färdig, heter det bland medlemmarna på våra båtklub-

bar, och de som sökte efter nya inredningsfinesser för sina båtar kunde finna åtskilliga uppslag på båtmässorna.

Det är ett ganska dyrt nöje att backa på en stadig brygga med ett dyrbart inu-drev eller en stor utombordare som buffert. Med tanke på att många båtar



Herwa-båten Grimsfjord är ca 7 m lång men trots den måttliga längden har man fyra kojplatser i kabinen. Arrangemanget framgår av teckningen.

ligger i så utsatta hamnar att de måste ligga med aktern mot bryggan — fören är ju den del av båten som i regel är konstruerad för att bäst bära av mot vågor och svall — så är motorskador en påtaglig risk för många båtägare. Det var därför intressant att se att ett par av utställningens större kabinbåtar försetts med rejäla avbärare, och man kan anta att sådana blir vanligare i framtiden.

Mycket gammalt kan också bli nytt. Monark-Crescents segelbåt Avanti har t ex en öppen inombordsmotorbrunn för utbordarhjälpmotorn. Lustigt nog förekom samma arrangemang på de gamla segelkorvetterna, som hade en liknande brunn, vilken gjorde det möjligt att

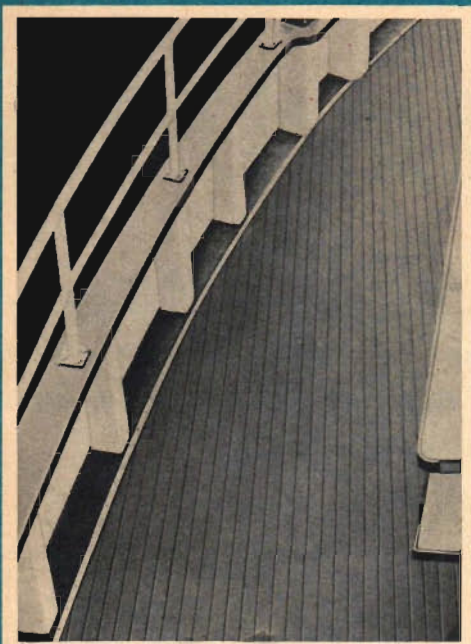
hissa upp propellern när hjälpångmaskinen inte behövdes.

Vi såg också en hel del intressanta planlösningar när det gällde båtutställningar. Selfleet Rival hade t ex frigjort sig från sportbåtarnas standardinredningsschema med två tvärskeppssoffor och hade två längsgående bänkar med stoppade dynor. Fördelen med detta är att båten mycket lätt kan göras bäddbar och därtill får man också stuvningsutrymmen under "bänkarna". Luckan till stuvningsutrymmet i aktern hade vidare utformats så att den även kunde användas som ett praktiskt bord.

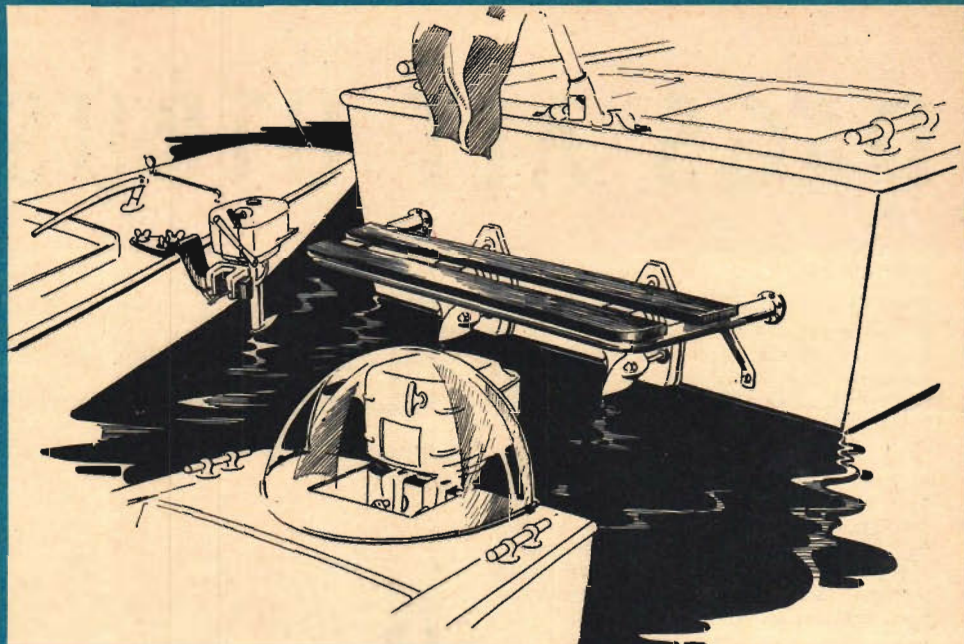
På den ca 7 m långa Grimsfjord fann vi ett britsarrangemang, som påminde om vad man kan finna i en sovvagnskupé. På detta enkla sätt hade man lyckats få fyra kojor på ett utrymme som annars bara skulle ha räckt för två. En annan norsk båt — Ancas Sea Queen — hade en synnerligen välplanerad pentrostol som vi rekommenderar till närmare studium för dem som önskar ett båtentry på minsta möjliga utrymme.

En utombordsmotor är som bekant inte alltid utpräglad tystgående och många båtägare har experimenterat med ljuddämpande luckor över motorbrunnarna. Firma Vattenskiidspecialisten visade på Allt för Sjön en något rymdin spirerad "dämpningskupol" av plexiglas, som passar till alla båtar med utombordsmotorer. Anordningen, som väl närmast påminner om en halv ostkupa, avlänkar ljudet och är lätt att montera.

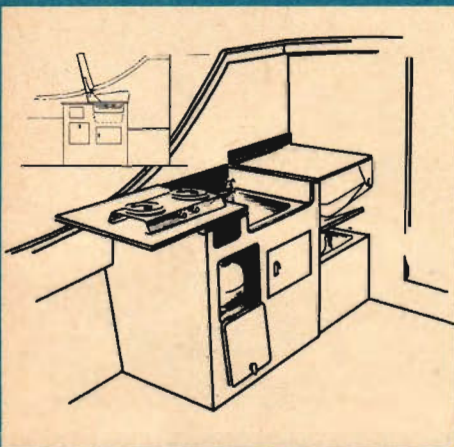
Från instrumentfronten kan rapporteras att det nu finns transistorvarvräknare för utombordare till överkomligt pris. AB Teleflex lanserar nu en sådan som kan kopplas till tändstiftet på en utbordare. Varvräknaren, som kostar ca 125:—, är ett efterlängtat instrument, då snurrebåtsägaren nu kan få möjlighet att dels övervaka motorns kondition, dels att med hjälp av fartprov fixera de varvtal där båten håller den fart som ev fartbegränsningar fordrar och som är för låg för att tryckkloggen skall ge pålitligt utslag.



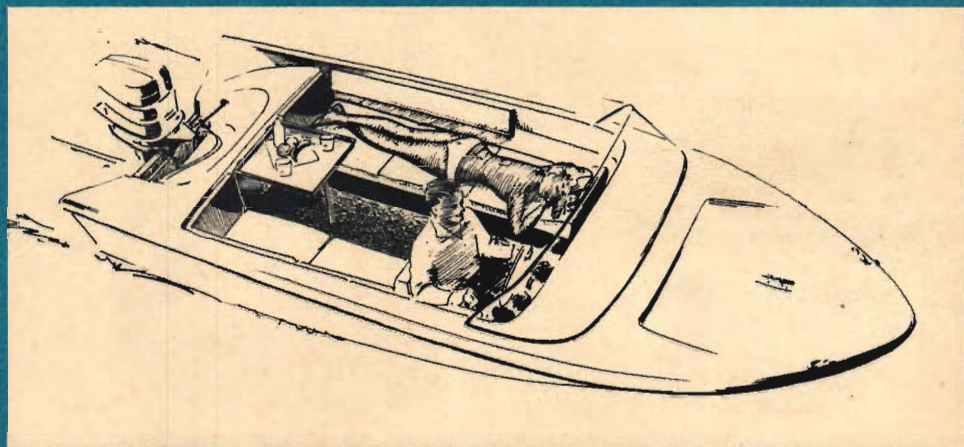
Valet mellan hala trädäck och snart nedsmutsade målade däck i halkfri färg har inte varit lätt för bätägaren. Nu kommer emellertid elegant nåtade däck i halkfri vinyplast i tre nyanser.



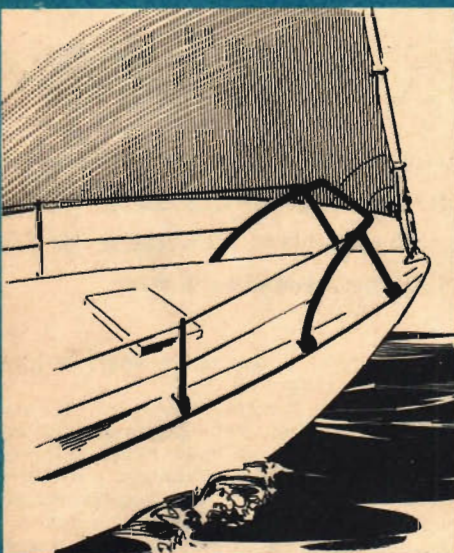
Tre praktiska finesser på Allt för Sjön: Vattenskidexperten visade en ljuddämpande halvkupol av plexiglas för utombordsmotorbåten — pris ca 150 kr — och Seagull presenterade ett lättmonterat fäste för sidomontage av utombordare på segelbåtar. Stora Cascade 29 var försedd med en kombinerad badtrappa och "stöt-fångare" som ger ett effektivt skydd åt de båda dyrbara inu-dreven.



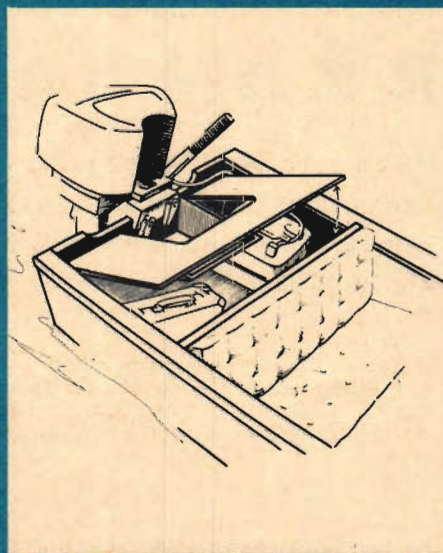
Ancas Sea Queen har ett särdeles fiffigt arrangemang när det gäller pentrystol. I uppfällt skick får man diskho, gaskök och en liten arbetsbänk. "Fotpallen" är en rymligt tilltagen isbox.



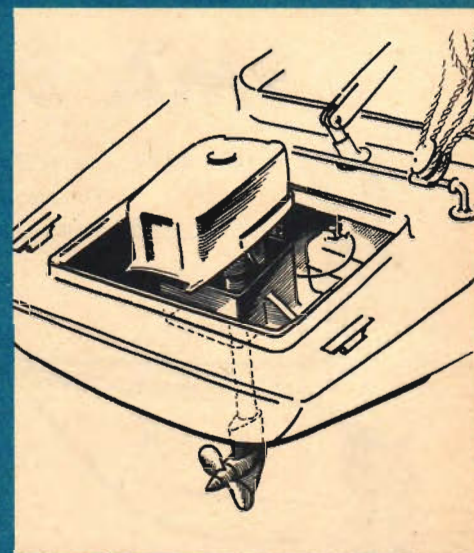
Till de intressantaste sportbåtarna på Allt för Sjön hörde N K Kristensons Selfleet Rival. Man har här frångått det vanliga inredningsschemat med två soffor och ersatt dem med två sidobänkar med fällbara ryggstöd vid sittplatserna förut. Båten blir på så sätt lätt bäddbar och liggplatserna kan även utnyttjas vid solbad. Akterut finns ett litet fällbart bord, som i nedfällt skick utgör lucka till akterutrymmet.



Bogräcken blir allt populärare på större båtar men är ofta utformade så att det kan vara besvärligt att komma ombord. Detta ger dock fotfäste även på däck för om själva bogräcket.



Den finska plywoodsportbåten Fighter hade en okonventionell "spillåda" vid motorn. Spillådebotten var löstagbar och man fick på detta sätt mindre besvär vid stuvning av bränsletankar etc.



Monark-Crescents Avanti har ett ovanligt men praktiskt montagearrangemang för utbordar-hjälp-motorn. När motorn inte används kan den stuvas i ett låsbart utrymme intill motorbrunnen.

DAGS ATT UTRUSTA UTOMB

Detta enkla och praktiska vårutrustningsschema för utombordsmotorn gäller i första hand för Evinrude-, Johnson- och Galemotorerna, men är i stort sett tillämpligt för de flesta snur-refabrikat.

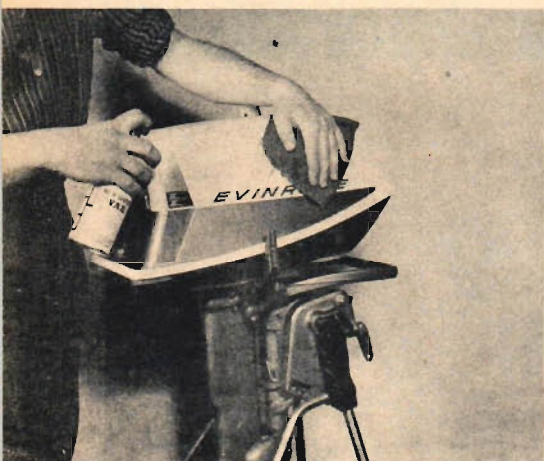
Vi börjar vårustningen med att ta bort tändstiften. Tändstiften kanske kan förefalla vara ganska enkla och oväsentliga detaljer på motorn, men det är faktiskt tvärtom. Besvärligheter vid tomgång, svårigheter att få igång motorn och stor bränsleförbrukning kan orsakas av dåliga tändstift.

Se efter om stiften är brända eller skadade. Om de är i gott skick kan de

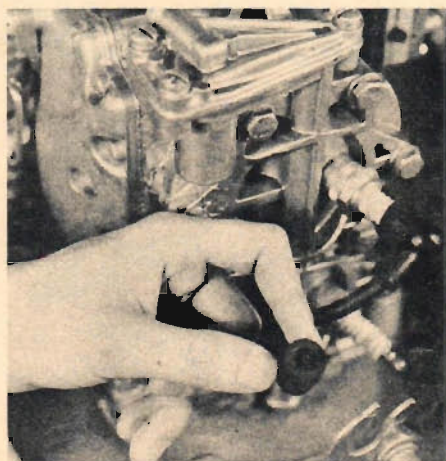
Det fordras inte några större tekniska färdigheter för att få utombordsmotorn i gott trim inför den nya säsongen. Det behövs bara några få enkla hjälpmedel, litet tid och en smula grundläggande kunskap om hur en motor fungerar. Vi ger här några tips om motorns vårutrustning.

rengöras och användas igen. Om ni är tveksam är det bättre att slopa dem. Kontrollera också tändningskablarnas anslutningsfästen till stiften och byt ut dem om gummit verkar skört eller uppvisar sprickor.

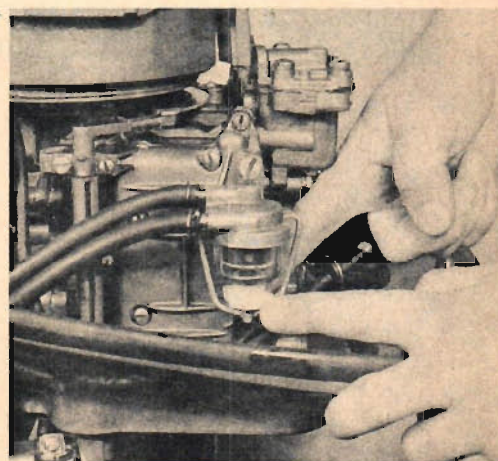
Gör ett par startförsök med motorn och håll tändstiftet en liten bit från godset. Får ni en ordentlig gnista är brytarkontakter, magnet och elledning- ar i tändsystemet i funktionsdugligt skick.



Torka av motorn med en trasa med några droppar olja på och skyddsvaxa sedan glasfiberkåpan.



Kontrollera tändstift och gummitästen. Kassera dåliga stift och byt ut ev skadade kablar.



Ta bort bränslefiltret och rengör filtret grundligt med ren bensin. Granska bränsleledningarna noga.

SMÅ SÅR KAN SÄNKA BÅTEN

Av LENNART HELANDER
Teckningar
HJALMAR LARSSON



En ytskada på plastbåten kan få betydligt allvarigare konsekvenser än vad ägaren vanligen tror.

Visste ni att en plastbåt kan bli vattensjuk? Faktum är att en båt av glasfiberarmerad plast kan bli vattenskadad redan efter en så pass lätt grundstötning att sviterna inskränker sig till små ytsprickor. Vi berättar här om hur man säkert, effektivt och osynligt reparerar sådana defekter.

Om en plastbåt går på grund brukar det knaka till en smula i skrovet. Det blir sällan något hål i skrovet, men det är troligt att man får några fula repor och att ytan på plasten spricker sönder en aning.

En sådan skada ser inte så farlig ut, men faktum är att det här är fråga om den farligaste arten av skada på ett plastskrov. De flesta plastbåtsägarna brukar dock inte fästa avseende vid en

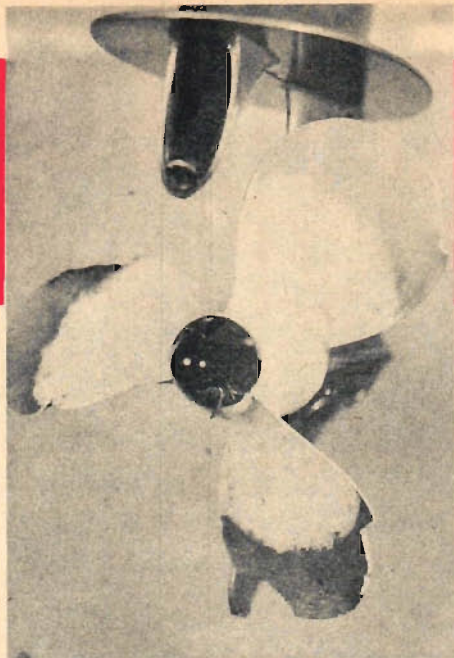
sådan ytskada och båten används igen utan att repareras.

Vad som här har skett är att den hårda plastytan har slagits sönder eller bräcks. I och med detta kommer glasfiberarmeringen i kontakt med vattnet, som på grund av kapillärkraften sugs in i laminatet längs fibertrådarna. Plasten absorberar då vatten och plastbåten blir "vattensjuk". Efter en längre vattenkontakt kommer en stor

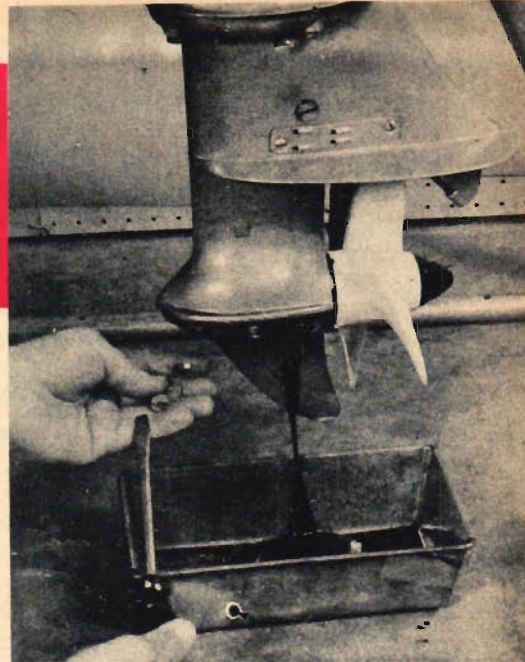
ORDAREN

Nästa steg är att kontrollera bränslesystemet. Om ni körde förgasaren tom hösten innan, så är det troligt att ni slipper bekymmer här. Det är emellertid klokt att ta loss bränslefiltret och rengöra detta. Skölj av filtret ordentligt i ren bensin. Visar det sig att det fastnat beckliknande föreningar på filtret kan det vara klokast att byta ut det på en gång. Undersök sedan att samtliga bränsleledningar är täta.

Slå upp instruktionsboken och följ dess anvisningar när det gäller smörjning. Använd en tryckspruta och se till att fett är av den typ som rekommenderas. Smörjningen är en viktig detalj som inte får försummas.



Om propellern är skadad måste den repareras eller ersättas. Om den är i gott skick skall den lossas så att propelleraxeln kan oljas in.



Töm växelhuset på olja och fyll på ny. Om ni gjort detta på hösten, så skadar det inte att kontrollera om oljenivån är den riktiga.

Växelhuset skall tömmas på gammal olja och fyllas på med ny olja av rekommenderad typ. Om ni finner vatten eller små metallspån i den urtappade oljan tyder detta på att växelhusdelarna kan ha skadats och då bör motorn lämnas in till en auktoriserad serviceverkstad. Har ni fyllt på olja vid höstöver synen så behöver ni inte byta den, men det är klokt att undersöka om oljenivån är den rätta.

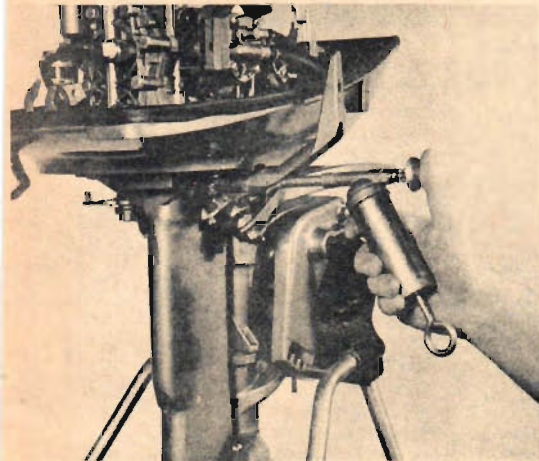
Försök inte starta motorn på bränsle som fått stanna kvar i tanken över vintern. En sådan missriktad sparsamhet kan leda till hopbeckningar i förgasare eller bränslesystem.

Propellern är en mycket viktig detalj — inte minst på stora motorer — och skadade propellar, eller propellarar, vars diameter och stigning inte står i rätt proportion till båten, är den vanligaste orsaken till att ni inte uppnår den fart

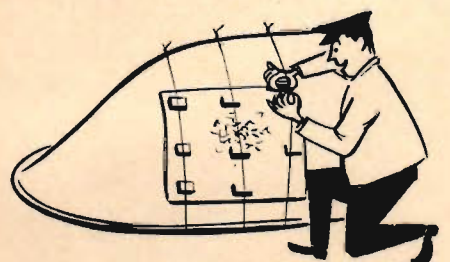
ni önskar, råkar ut för vibrationer eller alltför hög bränsleförbrukning.

En propeller som har blivit "naggad i kanten" eller böjd måste repareras eller bytas ut mot en ny. Anser ni att ni inte får ut så mycket av er motor som ni rimligen borde få, så kan det helt enkelt bero på att propellern inte har de data som den borde ha för er båt. En propeller skall ha en sådan stigning och diameter att motorn verkligen går upp i det varv där den ger sin angivna effekt. Diskutera den saken med motorförsäljaren. Det är möjligt att den propeller som ni har inte är den rätta för båten.

Inspektera slutligen motorns yttre. Se efter om alla skruvar och muttrar är tilldragna och torka av motorn med en lätt oljedränkt trasa. Är motorkåpan av glasfiberplast är det klokt att vaxa in den med en smula skyddsvax.



Smörj överallt där så föreskrivs i instruktionsboken. Använd en tryckfetspruta.



PVC-skivan kan fixeras med tvingar eller med hjälp av snören och träklotsar enligt bilden.

del av skrovet att vara obrukbart och om det vill sig riktigt illa kan båten bli totalförstörd.

En sådan skada repareras lättast genom att man så snart som möjligt sår upp det skadade stället så långt som sprickbildningen går. Det är bäst att här ta upp hålet ungefär en decimeter utanför sprickorna för att "säkra" ev redan vattenskadad plast.

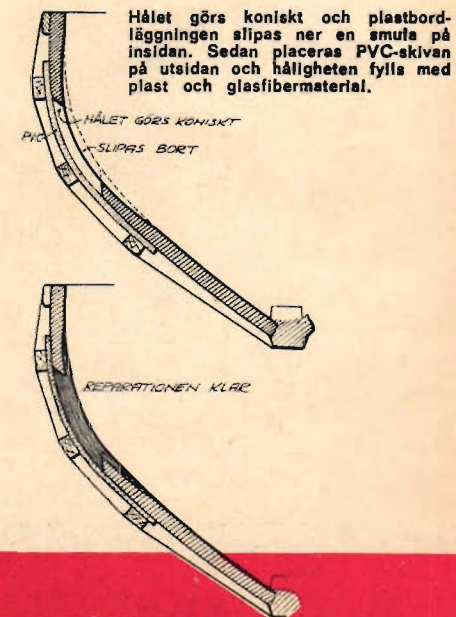
Det finns flera metoder att reparera

en sådan skada, men de flesta metoderna kräver mycket slipningsarbete. Den metod som vi skall beskriva ger både mycket stor hållfasthet och osynlig lagning på båtens utsida utan vare sig efterslipning eller omlackering.

Plastbåtar är i allmänhet tillverkade av polyesterplast, som armeras med glasfiber av skiftande typer och kvaliteter. Det förekommer även enstaka båtar av epoxyplast, men detta är mycket ovanligt. Sådana båtar kan f ö repareras efter samma metod, men man får då använda sig av epoxyplast istället för polyesterplast. Plastbåten är som regel inte lackerad utan båtens yttersta plastlager är pigmenterat i den färg som båten skall ha i färdigt skick.

För en reparation krävs polyester-gelcoat — en speciellt hård ytplast — i båtens färg, polyesterlamineringsplast och hårdare samt accelerator till plastma-

(Forts på sid 40)



PLASTKITT BOT FÖR O

Det har varit en torr och solig förvärr och många träbåtsägare har fått bekymmer vid vårutrustningen. Solen och den torra luften har nämligen torkat ut båtarna mer än vanligt och näten har spruckit upp i båtsidor och botten. I dag finns det dock en mängd förnämliga tätningsspreparat, som gör att sådana svårigheter kan

bemästras. I denna artikel berättar vi om sådana tätningsspreparat, men vi går också in på andra preparat och hjälpmedel, vilka kan vara till nytta vid vårutrustningen, t ex patentskrapor, spackel och verktyg av olika slag. En omsorgsfullt genomgången och välrustad båt ger bästa garantin för en trivsamt sommar.

Just nu vilar det dofter av nystruken färg och färg över båtvarven och på lördagar och söndagar surrar putsmaskiner nu idogt från morgon till kväll. Vårutrustningen är i full gång.

I år har emellertid båtägarna fått litet mera bekymmer än vanligt. Våren har varit lång, solig och torr och båt-skroven har blivit mera uttorkade än annars om åren. Träbåtarna har gistnat och på många äldre båtar lyser solen genom breda, öppna nåt i både botten och fribord.

Det blir många båtar som får ligga länge i vatten i sommar innan borden sväller igen — särskilt då båtar, där ägarna inte använt sig av de hjälpmedel som nu finns när det gäller att få otäta båtar täta.

Träet rör sig alltid i en båt. När det torkar, krymper det och när det blir vått sväller det. Svällande trä utvecklar stor styrka — förr i världen bröt

bergsmännen malm genom att slå in en träkil i berget och sedan gjuta vatten över kilen, som sedan sprängde loss stora stenstycken när den svällde. Det är därför klart att man inte kan täta en springa — nåt — i en båtsida genom att fylla den med ett hårt material. Tätningsspreparatet måste vara elastiskt så att det kryper ut ur nåten när träet sväller.

Det finns också en hel mängd sådana tätningsspreparat i marknaden. De vanligaste är mjuka, ofta klubbiga preparat av vax- eller gummityp som behåller sin elasticitet och aldrig hårdtorkar. Exempel på sådana medel är Alltät, Ettan, Lagotät och Seelastik. Andra preparat är gummiasfaltlösningar som t ex Farm. Detta medel finns dels som pasta, dels som färg och Farmpastan och den tunnare tätningsspreparatet används i mycket stor utsträckning för att täta besvärliga båtbottnar. Det är svart-

brunt till färgen och lämpar sig därför inte lika väl till tätningar över vattenlinjen som de tidigare nämnda preparaten.

Thioflex är ett nytt tätningsspreparat som används tillsammans med en speciell hårdare och som efter härdning förvandlas till ett högvärdigt konstgummi, som häftar fast vid väl rengjort trä och som ger en varaktig tätning av öppna fogar. Materialet finns dels i pastaform, dels i flytande form — Thiodikt — men är tyvärr ganska dyrt.

Ytskador i bordläggning på en träbåt, skruvhål etc kan däremot tätas "hårt", dvs spacklas med ett vattenfast spackel. Vanligast är här Filling uppspackel, som finns i olika nyanser. I likhet med de flesta vanliga spackeltyperna måste man lägga på sådant spackel i flera omgångar, dels därför att det sjunker vid torkningen, dels därför



Detta är några olika typer av tätningsspreparat. Thioflex är ett slags självvulkaniserande konstgummi — förpackningen kostar 8:40 — medan Seelastik, 4:25, Ettan, 4:80, Alltät, 4:—, och Lagotät, 2:15, är mera konventionella typer av tätningsspreparat. Alla är elastiska och följer träet i dess rörelser.



Bland båtspackelmaterialen märks vattenfast Filling up, 2:65, epoxyspackel Interpad, som inte sjunker efter påläggningen, 9:85, och Woolseyfiller, 4:50, som är ett plastiskt trä i mahognyt. Woolsey Ti-Tall är ett plastiskt nåtkitt i mahognyt som trycks in i fogen med hjälp av sprutflaskan. Pris 9:50.

TÄT BÅT

Text
STIG SANDELIN

Foto
ULF URBAN

Här renskrapas en båt. Först anbringas färgborttagningsmedel, som mjukar upp och löser färgen och sedan skrapas den lösta färgen bort med försiktiga tag med en båtskrapa av Skarstens-modell.



att det skall kunna genomtorka ordentligt. Numera finns dock plastspackel som kan läggas på hur tjockt som helst och som inte krymper. Detta gäller bl a epoxyspackel — t ex Interpad — som har mycket stor vidhäftningsförmåga. Liksom många andra plastmaterial får man dock här finna sig i att blanda ihop spacklet av två komponenter, en plast och en härdare. Det gäller att blanda just så mycket spackel som går åt därför att materialet bara kan användas en viss tid efter det härdningsprocessen inletts.

Många har köpt plastbåtar därför att de gripits av vanföreställningen att träbåten måste renskrapas varje år. Detta är inte fallet, utan skrapan blir först aktuell när ett färg- eller fernisslager blivit så dåligt att det börjar lossna eller därför att färglagret blivit alltför tjockt. Den kanske vanligaste orsaken till att man misslyckats med

ett färglager är att man inte mattslipat den tidigare ytan så väl att man fått den nödvändiga vidhäftningen.

Slipning med vattenslippapper ger det bästa resultatet, men man spar åtskilligt med tid och arbete om man använder en elektrisk handputsmaskin. Bäst är här maskiner som konstruerats uteslutande som putsapparater. De s k oscillerande putstillstater som finns till många elektriska handbormaskiner ger inte alltid lika gott resultat och montageanordningarna är i regel anpassade uteslutande för slipning på horisontella ytor.

Putsmaskinerna är avsedda för finputsning och lämpar sig inte för borttagning av färg eller fernissa. Det går inte heller att använda rondellslipsatser, som lätt ger fula märken. Det finns visserligen en del rondellslipanordningar av skumgummi med böjliga chuckfästen, som ger en jämn yta samtidigt

som avverkningsförmågan är god, men även här är det lätt att få fula märken om man inte arbetar med stor försiktighet.

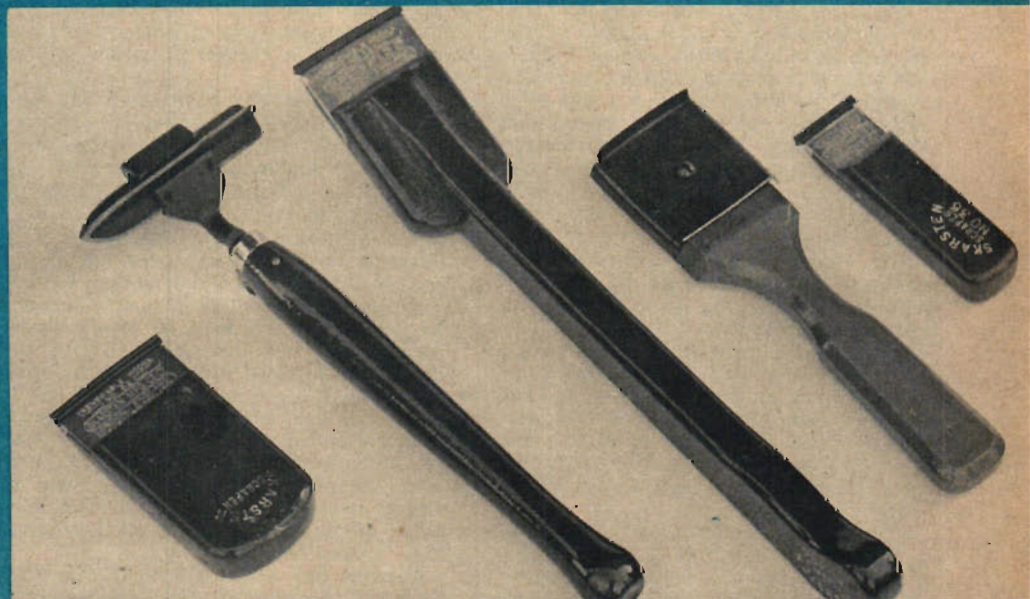
Det säkraste och lättaste sättet att ta bort gammal färg är att använda färgborttagningsmedel, som mjukar upp och delvis löser färglagret. Den uppmjukade färgen kan sedan lätt tas bort med en skrapa. Bränning med blåslampa används ibland. Man hettar då upp färgskiktet till dess detta börjar mjukna och tar därefter bort det med skrapan. Metoden kräver dels en viss teknik — det är lätt att få brännmärken i träet — dels stor försiktighet med tanke på att ett båtvarv på våren är ett mycket eldfångt område.

Förr i världen använde man en robust trekantsskrapa, som man fick slipa då den började bli slö. Numera föredrar

(Forts på sid 45)



Oscillerande putsmaskiner är till stor hjälp vid slipningsarbetet. Denna Metabo har en slipplatta på 90x170 mm och kostar 294,—. Putsmaskinerna lämpar sig bättre för finputsning än grovputs.



Det finns ett stort urval när det gäller bra båtskrapor. Vi ser fr v en Skarstensskrapa, 4:40, en Bonumskrapa, 9:70, en Skarstensskrapa med skaft, 6:30, en Anebyskrapa, 6:50, och en liten Skarstensskrapa 3:90. Samtliga dessa skrapor har utbytbara blad och kommer liksom spackelmaterialet och tätningsmedlen från Källs Färghandel i Stockholm.

Vi testar verktygsmaskiner:

HEL HEMVERKSTAD

Den vanliga hobbymaskinsutrustningen brukar bestå av en elektrisk handbormaskin, som kan kombineras med ett antal specialtillsatser för sågning, borrar, putsning etc. Det finns dock en del undantag från regeln och ett av dessa är den holländska Tormo, som beskrivs i denna artikel.

Av ROLAND SUNDQVIST



Bilden visar Tormo i sin fulla längd. Under svarvens planskiva syns den löstagbara skyddskåpan för slipskivan, svarvdubben och verktyget för omställning

av maskinen. Till höger om svarvbäddens vänstra fäste ligger det löstagbara skyddet för rondellslipskivan.

Tormo säljs i två enheter. Den ena är grundenheten, som är en kombinerad cirkelsåg och slipmaskin, och den andra är svarvtillsatsen. I Sverige levereras den förra enheten endast komplett med skydd och anhäng, medan den i ursprungslandet även kan erhållas i enklare utförande.

Såg/slip-enheten skruvas fast direkt på arbetsbänken och man kan därvid, om man så vill, använda de medföljande gummifötterna för att dämpa eventuella vibrationsljud. Maskinen i sig själv har låg ljudnivå och den är faktiskt avsevärt tystare än en dammsugare. Detta är en stor fördel även om man naturligtvis inte slipper ifrån ljudet från själva bearbetningen, dvs sågningen, slipningen etc.

När man även har svarvtillsatsen monteras båda enheterna på en medföljande bottenplatta av plåt eller direkt på arbetsbänken.

Motorn till Tormo är av asynkrontyp och skiljer sig, vad egenskaperna beträffar, avsevärt från handbormaskinsmotorer. Den är radio- och TV-störningsskyddad. Varvtalet är 2 850 varv/min och uppgiven effekt är 0,33 hk. Tormo kan endast användas vid 50-periodig växelström.

När Tormo används som cirkelsåg levereras maskinen med 180 mm klinga, men klingor upp till 200 mm diameter kan användas. Sågdjupet, som är inställbart, blir därvid maximalt 40 mm och med den mindre klingan 30 mm.

Sågvinkeln inställs genom att bordet lutas. Det kan lutas upp till 45 grader.

Sågen har en ordentlig klyvkniv (som är flyttbar så att den kan användas oberoende av klingstorlek) och ett överliggande klingskydd.

Sågbordets storlek är 18×33 cm men verkar i praktiken som ett betydligt större genom de skenor som är påskruvade. Geringsanhållet löper i den ena av dessa. Det glider lätt och glappar inte nämnvärt. Inställningen sker lätt med utmärkta rattar efter den tydliga graderingen.

Klyvanhållet kan skjutas så att man ernär en sågbredd på upp till 230 mm. Bordet och den utstickande fyrkantssågen (se bilderna) är graderade, vilket i vissa fall kan vara till hjälp vid inställningen.

Vid lutning av bordet förflyttar man det samtidigt i sidled, sedan skruvarna på översidan lossats. Därigenom slipper man ha ett onödigt brett spår i bordet. Samtidigt är det dock en viss nackdel att spåret är så smalt att man inte kan snedställa klingan vid fräsning av spår (wobbling).

Tormo har en mycket stor fördel framför andra "hobbysågar" — den har nämligen spånsug medelst en dammsugare, som kopplas till en spånkammare. Sugan har visat sig vara effektiv, särskilt när sågbordet är i sitt nedersta läge (max sågdjup).

Proven har visat att cirkelsågen är av hög klass jämfört med många bormaskindrivna kombinationsmaskiners. En nackdel är dock att motorns startmoment är mycket litet, vilket gör att den vid minsta belastning vid start inte

går igång utan att strömmen istället går upp till höga värden så att proparna kan gå. När man vet om detta kringgår man dock denna olägenhet genom att alltid låta motorn gå upp i varv före belastning. Vidare bör man inte genom onödigt kraftig belastning bromsa maskinen för mycket. När spånsugen används är det på grund av den höga startströmmen även lämpligt att starta Tormo före dammsugaren.

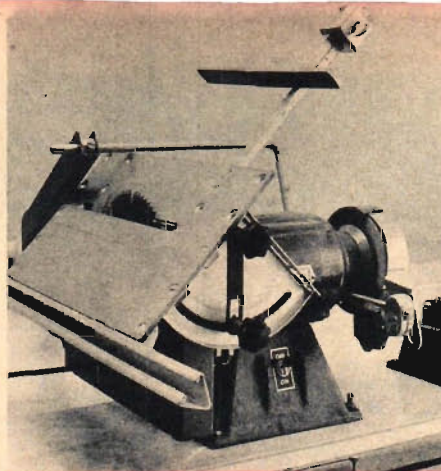
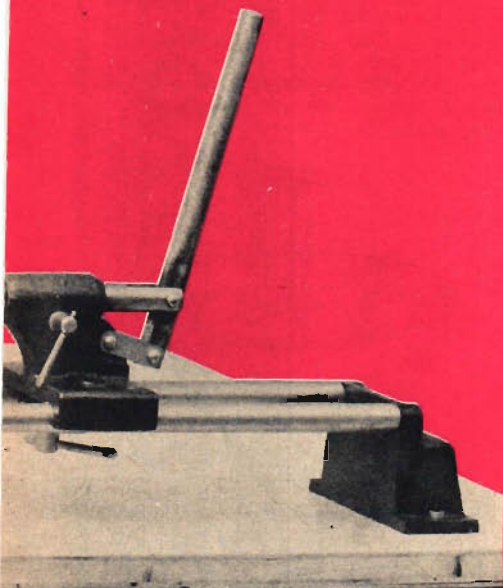
TORMO SOM RONDELL- OCH VERKTYGSSLIP

Vid rondellslipning används helt enkelt ett sågklingämne, dvs en sågklinga utan tänder, som underlag för slippapperet, vilket limmas fast. Den medföljande rondellen har diametern 200 mm, vilket medger 40 mm sliphöjd. Vid slipning kan anhållen användas på samma sätt som vid sågning, likaså kan bordet lutas.

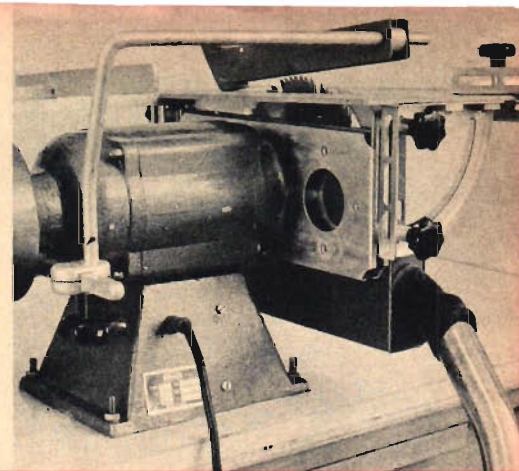
Sliprondellen är tillräckligt styv för måttliga sidotryck men kan böjas in något om man trycker hårt. Önskar man en styvare rondell kan det vara lämpligt att istället använda någon av de kap- och putsskivor som numera finns i handeln. Dessa har en slitstark slipyta på båda sidorna och även på kanten så att de t o m kan fungera som "sågklinga".

Istället för att ha sliprondellen på sågklingans plats kan man ha en vanlig stödronnell av lättmetall på höger sida. En sådan har man i svarvens planskiva.

PAKET



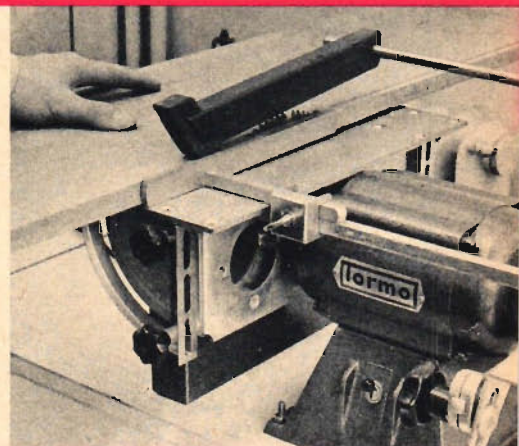
Sågbordet kan lutas upp till 45°. För att få rätt läge på spåret lossas därvid fyra av skruvarna på bordets ovansida varigenom detta kan skjutas i sidled.



En av de stora fördelarna med Tormo är spån-sugningen. Dammsugarslangens infästning visas på bilden. Alla vanliga dammsugartyper kan anslutas.



Slipstödet kan höjas, sänkas, vridas och skjutas fram och åter sedan den stora ratten till vänster lossats.



Klyvanhållet kan skjutas efter hela den fyrkantiga stängens och medger på så sätt en möjlig klyvåb-ningsbredd på ungefär 230 mm.

Det man vinner på att ha sliprondellen på höger sida är att man kan ha den tillgänglig samtidigt som sågklingan så att man slipper omställningar. Samtidigt ernär man fördelen av större sliphöjd, vilket dock i allmänhet inte är så väsentligt — 40 mm brukar räcka bra till de flesta arbeten. När man har sliprondellen till höger finns givetvis inget slipbord eller annat anhåll, om man inte själv tillverkar någon lämplig anordning.

Tormo levereras med en korundslip-skiva, som är 11 cm i diameter. Slipanhållet är stabilt och bra och kan lätt ställas in i olika lutningar, i höjded och i djupled med en utmärkt ratt på vänstra sidan.

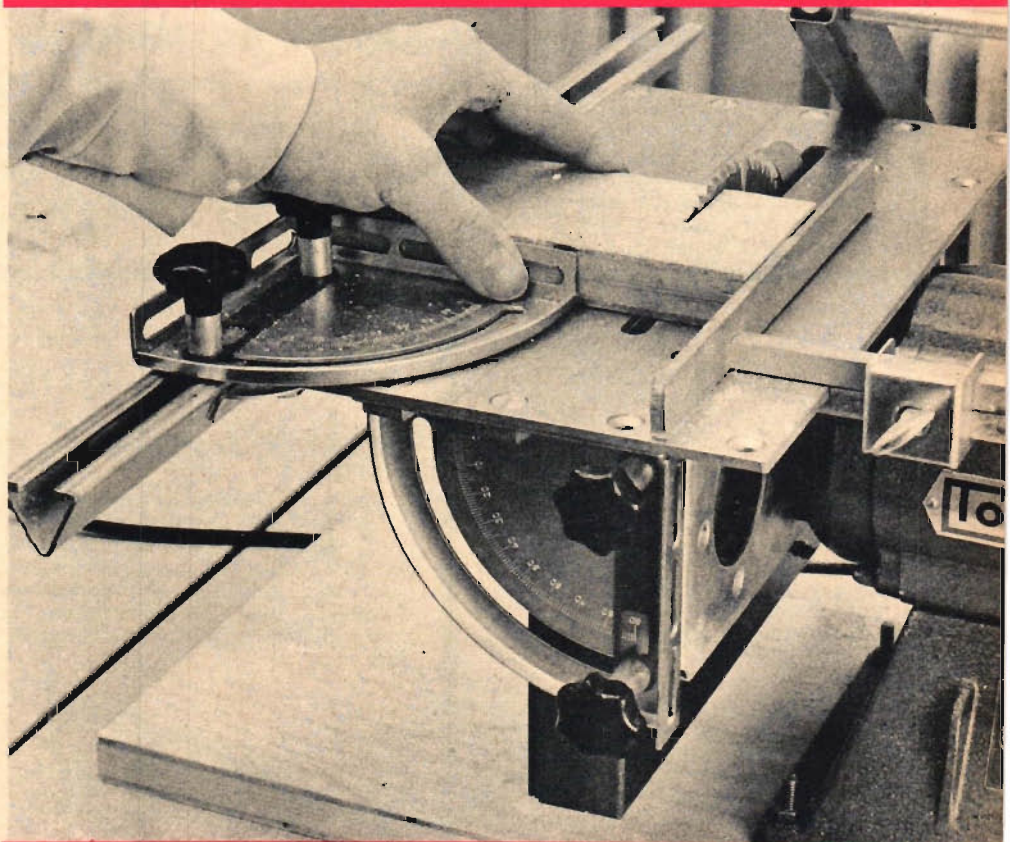
Motoraxeln sticker ut utanför slip-skivan och det är inte meningen att man skall avlägsna slipskivan när man sätter på en rondellskiva eller en svarvdubb.

TORMO SOM SVARV OCH BORRMASKIN

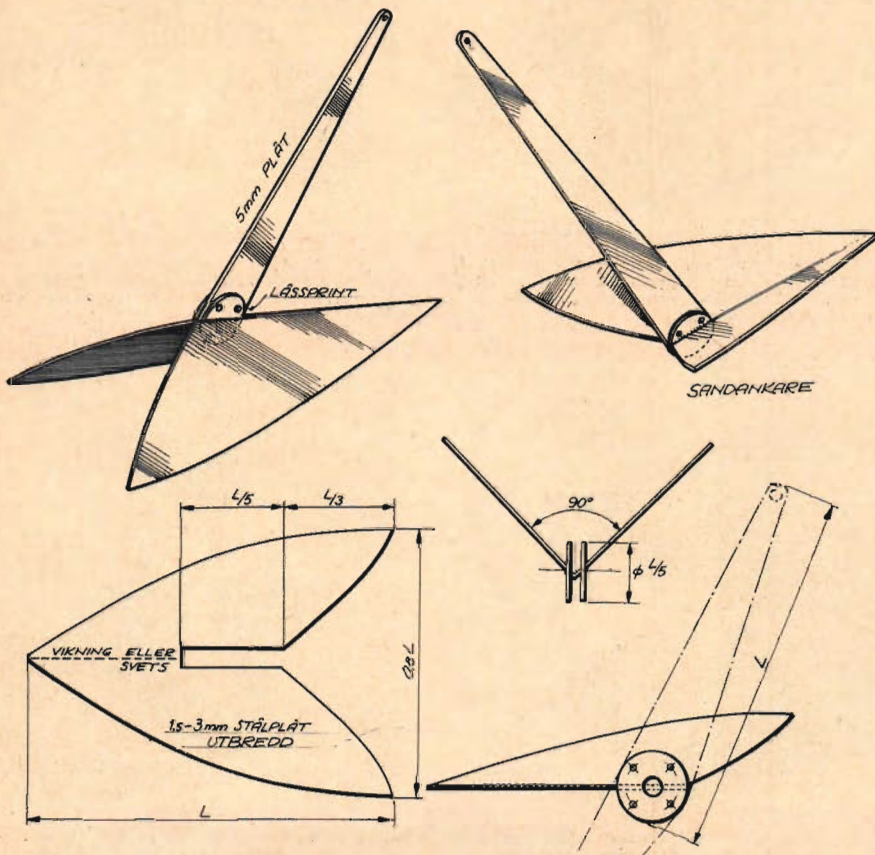
Jämförd med de flesta vanliga handbormaskinsdrivna svarvtillsatser är denna stor och kraftig. Dubbhöjden över bädden (stativstängerna) är 65 mm. Största svarvningenslängd med enheterna monterade på originalbottenplattan är ca 60 cm.

Både försättarehållaren och motdocan glider väl på stativstängerna och kan låsas med en spak på undersidan. Försättaren är mycket välkonstruerad, den är lätt att ställa in i alla lägen och

(Forts på sid 41)



På denna bild visas sågen i arbete med det skjutbara anhållet som stöd för arbetsstycket och med klyvanhållet som anslag. När man skall ha många korta bitar med samma mått är det lämpligt att förlära på detta sätt.



TVÅ ANKARE I ETT GER SÄKERT BOTTENGREPP

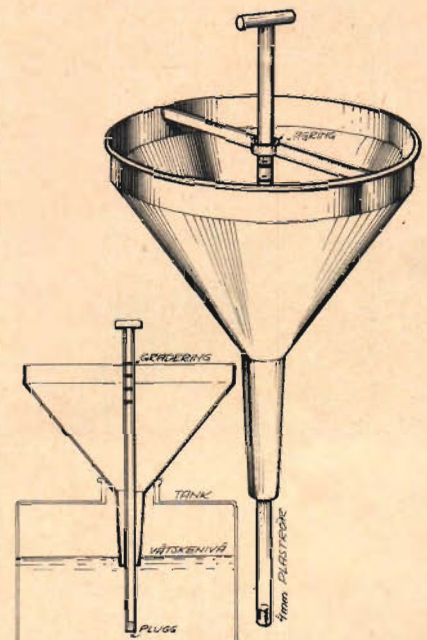
■ Lätta pantentankare brukar inte tillhöra de billigare båtillbehören. Ingenjör Alf Werner har konstruerat det här kombinationsankaret — ett ankare, som antingen kan tjänstgöra som sandankare eller som s k plogankare — som vem som helst kan tillverka under förutsättning att

det finns en smula vana vid arbeten i plåt.

Ankaret görs i stålplåt, som lämpligen kan varmgalvaniseras, och materialdimensionerna framgår av teckningen. Längd och tyngd får däremot anpassas efter båtägarens egna önskemål.

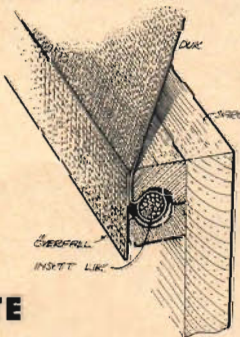
SÄTT MÄTARE I TRATTEN

■ Det kan ofta vara svårt att veta hur mycket bensin det finns kvar i reservdunken. Den här "bensinmätaren" består helt enkelt av ett pluggat och graderat plaströr, som glider ner i tanken via ett ringfäste i bensintratten.



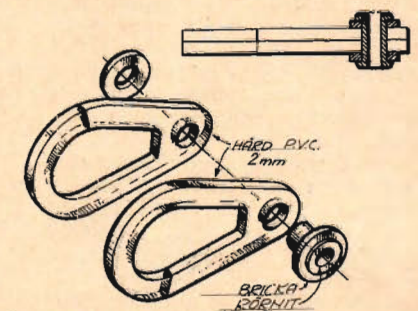
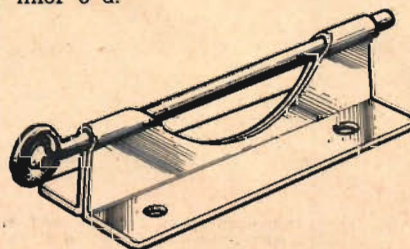
HÅL I LIST GER FÄSTE ÅT SUFFLETT

■ Man slipper suffletthakar om man monterar en hållist på sargen och förser kapellduken med överfall och insytt lik. Metoden förekommer på en del segelbåtar. Arrangemanget kan ibland vara att föredra istället för de vanligare knäppena eller vridhakarna.



SNABB KOPPLING

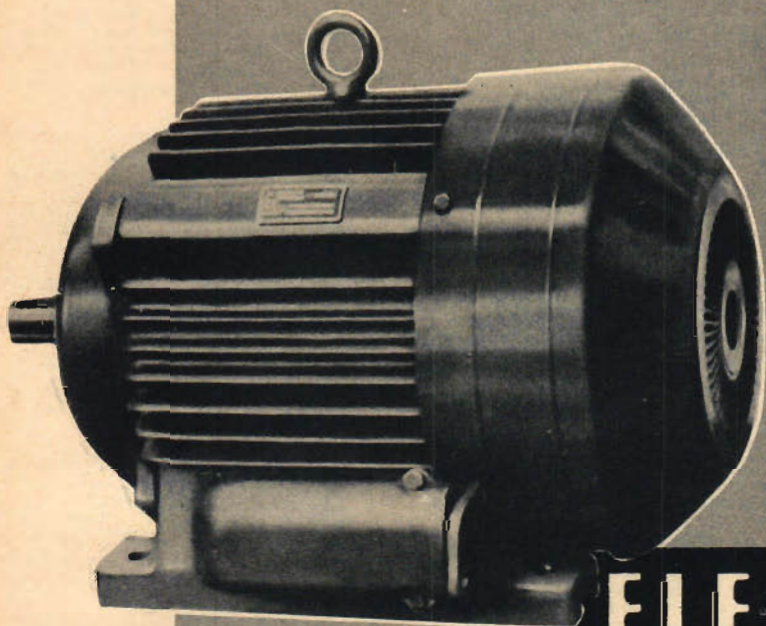
■ Detta snabbkopplingsbeslag är i första hand tänkt för segeljollar men snabbblåsningen lämpar sig naturligtvis även för andra ändamål. I princip består låsningen av en böckad metallplåt. När sprinten rycks ut lossas genast låsningen av beslagna linor o d.



HAKE SOM HÅLLER

■ Denna fockhake tillverkas av hård polyvinylklorid (PVC-plast) samt en rejäl rörnit med bricker. De båda hakarna läggs mot varandra så att slitsen visar mot motsatt håll. När hakarna vridits så att de ligger fria från varandra kan lina e d först tryckas in genom slitsen i första haken och sedan genom motstående slits på den andra. När hakarna fällts ihop blir låsningen perfekt.

BULGARIEN



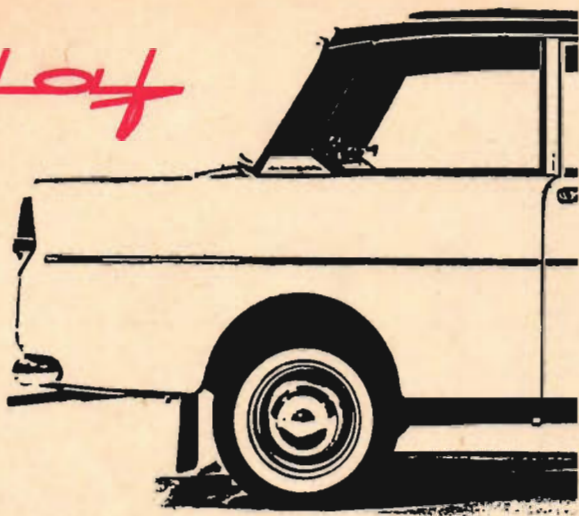
ELEKTROIMPEX

ASYNKRONMOTORER — En- och trefas, med kortsluten rotor, helt kapslade. Typ 33 med effekter från 0,18 till 100 kW och typ 22 för högre effekter. Stänkvattenskyddade motorer AB och KO från 3 till 55 kW.

Generatorer för 3—30 kW, 3 000 och 1 500 r/min.

STAATLICHES HANDELSUNTERNEHMEN
Slavjanska Strasse 2 — Sofia — Bulgarien
Telefon 8 49 91
Telex 527 eller 575
Telegramadress Elektroimpex Sofia

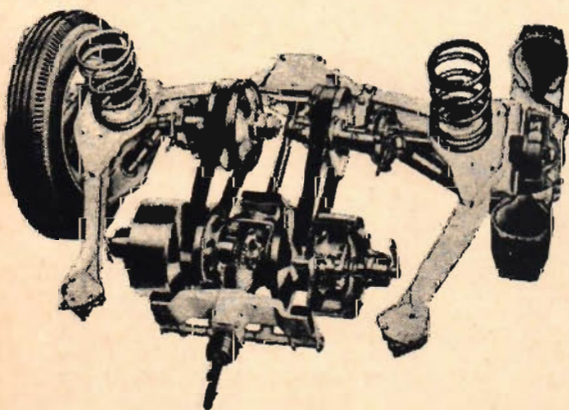
DAF



DET ÄR
HÄR
HÄSTKRAFTERNA
RÄKNAS

Med konventionell kraftöverföring försvinner en stor del av motorns effekt i växellådan. Med andra ord - Ni får betala för hästkrafter som aldrig kan utnyttjas - och som dessutom skall ha bensin.

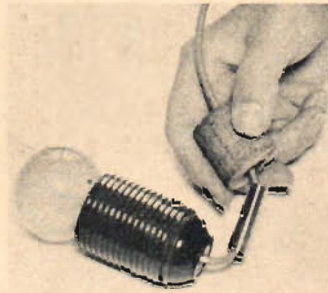
DAF har löst problemet radikalt - genom att ta bort växellådan. Istället har Ni fått en transmission av steglös karaktär. Motorn håller ett idealiskt varvtal vid varje arbetssituation och de "döda hästarna" i växellådan elimineras.



SVENSKA DAF AB
Flemminggatan 71
STOCKHOLM K

ALLA SÄTT ÄR BRA...

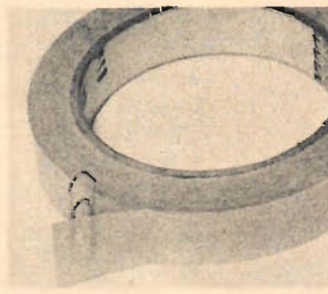
Text och foto
H J SÖNDERKÖGE



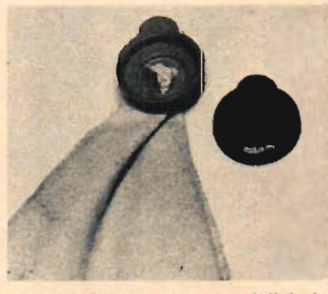
Kruzet när man vill göra om en flaska till lampa är fattningen. Ta en kork som passar till flaskan, gör hål i korken drar ledningen i skåran och ningen i hålet. Bussningen skruvas in i fattningen samtidigt.



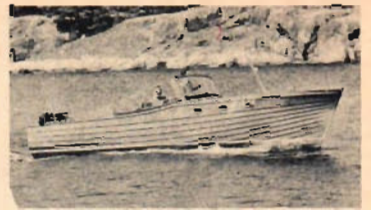
Ledningen skall nu gå från lampfattningen genom proppen. Men den måste ut också. Man skär en skåra i korken, drar ledningen i skåran och sätter tejp omkring - lampan är klar!



Sätt ett gem i änden på tejpens fria ände; på så sätt kan ni lätt få tag på änden igen. Annars gör ni ju allt ni kan för att förstöra teipen när ni pressar naglarna mot den för att den skall släppa från rullen.



En kapsyl till t ex en mjölkflaska kan användas som hållare för putsdukar och dylikt. Man skär bara en eller tre skårar i kapsylen. Man slår fast den där den skall sitta med en spik genom handtaget.



SOLO 7,25x2,25 m. Den populära ruffbåten med 3 kojplatser, garderob och pentry. Motor: Volvo Penta BB 70, fart ca 17 knop eller MB 18F, fotogen med direktstart. Fart ca 16 knop.

MED VÅREN I SIKTE: SATSA PÅ BÅTEN SOM SOMMARNÖJE

När Ni nu satsar på sommaren 1964, låt båten bli familjens gemensamma sommarnöje. Vi kan erbjuda Er elegant motorkryssare, rymliga familjebåtar och snabba passbåtar.



AQUA-CABIN, 6,30x2,20 m, rymlig och snabb ruffbåt även lämplig för vattenskidåkning. Motor: Volvo Penta Aquamatic 110, fart ca 26 knop.



SEA QUEEN, 7,06x2,26 m, populär cabinbåt av norsk tillverkning, 3 kojplatser, garderob, toalett, pentry. Motor: Volvo Penta Aquamatic 110, fart ca 24 knop.



FALKEN, 5,10x1,95 m, snabb camping- och vattenskidbåt för utombordsmotor. Lämplig storlek på motor: 25-75 hk.

Vi har ytterligare ett 25-tal typer av båtar att välja på. **VOLVO PENTA** marinmotorer. **MC CULLOCH**, **PENTA**, **CRESCENT**, **EVINRUDE** och **SEAGULL** utombordsmotorer.

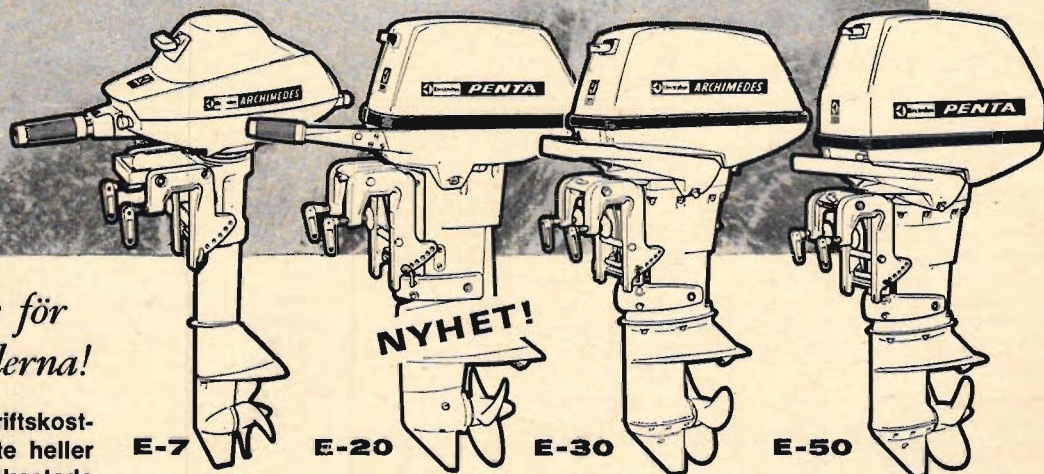
Aktiebolaget

GÖSTA BERG

Regeringsgatan 20 - Stockholm -
Tel. 22 69 80

Serviceverkstad: Nysättravägen 8 -
Lidingö - Tel. 66 28 05-07

**lägsta pris
på knopen**



*** Blunda inte för driftskostnaderna!**

Stirra Er inte blind på driftskostnaderna – men blunda inte heller för dem! Ni hittar många påkostade finesser på Archimedes/Penta, finesser som håller bränsleförbrukningen och slitaget nere. Vändspolning, hårdförkromade cylinderlopp och turbulensspalt i förbränningsrummet, lågfriktionslagring av alla rörliga delar och högeffektiv kylning liksom låg oljeinblandning och hög kompression utan krav på superbensin är exempel på finesser som ger lägsta pris på knopen!

Garanti

Archimedes/Penta tillverkas med Electrolux-kvalitet och säljs med Electrolux-garanti, välkända begrepp över hela världen.

Sjökonto underlättar köpet

Hos alla auktoriserade återförsäljare kan Ni köpa Er Archimedes/Penta-motor på Electrolux Sjökonto – ett bekvämt betalningssystem där Ni amorterar Er motor på 6, 12 eller 18 månader.

Med E-7 blir Er eka, jolle eller roddbåt ett komfortabelt ekipage med marschfart ca 10 knop. Enda motorn i sin klass med automatisk frikoppling som gör det lättare att manövrera. Generator för belysning, separat bränsletank och låg vikt (17 kg). Anslutning för fjärreglage. E-7 – 6,1 hk, 1-cyl och luftkyld – drar i ekonomifart ca 2 l/tim. Pris exkl oms **1.245:-**

E-20 är årets stora nyhet för mindre och medelstora båtar. 17½ hk, marschfart ca 15 knop, förbrukning endast 4 l/tim vid ekonomifart! Tanktestad strömlinjeformning av växelhuset ger 10% mindre vattenmotstånd! Generator för belysning, momentkompenserad rigg, standardiserat propellerfäste, stor tank (23 liter), låg vikt (35 kg). Pris exkl oms **2.685:-**

Motorexpernten Jim Wynne har visat, att E-30 jämfört med andra motorer i samma klass är så bränslesnål, att Ni får var 4:e sjömil gratis! I ekonomifart drar E-30 bara 6 l/tim. 29,1 hk, 2 cyl, termostatreglerad vattenkylning, generator för belysning. 3 propellrar att välja mellan. Stor tank (23 liter). Pris exkl oms **3.265:-** med elstart **3.690:-**

Råstark och smidig 43 hk-motor för familjebåtar, mindre kabinbåtar och avancerade sportekipage – en motor för marschfarter omkring 25 knop. Toppfart ca 35 knop. Förbrukning mindre än 10 l/tim vid ekonomifart. E-50 E har 3 cylindrar och 3 förgasare och det finns 2 propellrar att välja mellan. Pris exkl oms **4.550:-** utan elstart **4.100:-**

ARCHIMEDES / PENTA



Electrolux

UTOMBORDSMOTORER
Box 125, Bromma 1, 08/28 91 20

MOTORUTSTÄLLNING:
Birger Jarlsg. 15, Stockholm
08/54 00 40

WEST BENDs kvalitet är bästa ekonomi

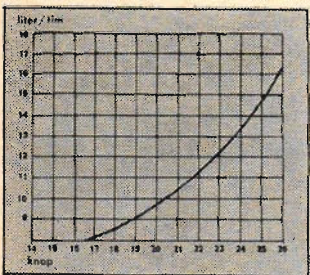
West Bends kvalitet ger god ekonomi genom slitstyrka och bekymmersfri gång under många båtsomrar. West Bends kvalitet ger er och familjen trygghet genom extra säkerhetsdetaljer (t. ex. separata spolar och kondensatorer, dubbla bränslepumpar).

West Bend är ekonomisk genom slitstyrka, driftsäkerhet, låg bränsleförbrukning, överlägsen garanti och vettiga priser, som tål alla jämförelser!



ROSOR FRÅN EXPERTISEN! Teknik för Alla 15/63:

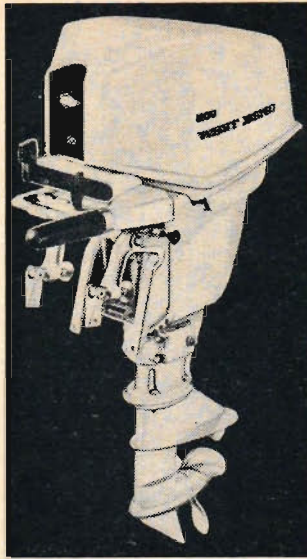
"Bensinsnål, öronvänlig". Ny förgasare med fast inställning för bästa kombination av ekonomi och effekt. Vårt resultat. 17,2 l./tim. vid ca 26 knop på en 250 kg tung båt med två man, säger en del, men de verkliga fördelarna kommer fram först när man släpper av något på farten och börjar jaga ekonomi på allvar.



Redan en blygsam sänkning av farten, från 26 till 24 knop, sänkte förbrukningen till 14,3 l./tim., och nöjde man sig med 17 knops fart drog motorn mindre än tio liter per timme. West Bends karakteristiska följsamhet när det gäller gasavdrag finns alltså kvar."

Havet & Vi 5/63:

"Ur driftsäkerhetssynpunkt är det värt att notera att de nya West Bend-motorerna har separat brytare, kondensator och spole för varje tändstift. 45-hästaren har dubbla bränslepumpar — en finess ur säkerhetssynpunkt."



WEST BEND FÖR VARJE BÅT

Tiger Shark 800 80 hk, 4.750 r/m Elstart, generat. 4-cyl. Vikt 107 kg Riktpris 7.250:—	Golden Shark 500 50 hk, 4.750 r/m Elstart, 2-cyl. Vikt 61 kg Riktpris 4.575:—
Golden Shark 450 45 hk, 4.750 r/m Elstart 2-cyl. Vikt 60 kg Riktpris 4.195:—	Golden Shark 350 35 hk, 4.500 r/m Manuell start 2-cyl. Vikt 53 kg Riktpris 3.475:—
Shark 200 20 hk, 5.000 r/m 2-cyl. Vikt 34 kg Riktpris 2.775:—	Shark 100 10 hk, 4.000 r/m 2-cyl. Vikt 31 kg Riktpris 2.350:—
Shark 60 6 hk, 4.500 r/m 2-cyl. Vikt 25 kg Riktpris 1.625:—	Shrimp 3½ 3,5 hk, 4.500 r/m Luftkyld, 12,7 kg Riktpris 775:—

Golden Shark 500 är årets sensation! Världens första 2-cyl. utombordsmotor på 50 hk! Varje cylinder ger en effekt av hela 25 hk! En kompakt och lätt motor med "go-power" som bara en äkta amerikanske från West Bend har!

Golden Shark 350 har i år blivit 5 hk starkare. I övrigt helt identisk med förra årets succébetonade "300".

Shark 100 och Shark 60 (ersättare för 1963 års "120" och "7½") är två nykomlingar i serien. Låga, robusta med samma svepande linjer som de större systererna. Båda motorerna är givetvis utrustade med frigång och backslag och har dragstyrka och fartresurser — unika i storleksklassen!

AUKTORISERAD SERVICE!

En omfattande organisation av auktoriserade serviceverkstäder över hela landet står till West Bend-ägarens disposition.

Generalagent i Sverige för WEST BEND är



Regeringsg. 89, Stockholm C.
Tel. 08/23 24 90. Södra V. 8,
Göteborg. Tel. 031/20 79 39.



SMÅ SÅR KAN SÄNKA BÅTEN

(Forts från sid 31)

materialen. För armering av det skadade stället fordras glasfiber matta av handuppläggningstyp och roving — en ganska grov glasfiberväv — samt diverse penslar och burkar.

För själva "formgivningsplattan" vid reparationen behövs en polyvinylkloridplatta (PVC) med en tjocklek på ca 2 mm. Den bör vara så stor att den täcker det skadade stället och även tillåter fastsättning med hjälp av tvingar vid sidan av skadan. Är bordläggningen inte alltför komplicerat böjd kan man även använda en masonitplatta och är ytan helt plan går det utmärkt att använda en glasskiva.

Man tillverkar först formverktyget. Vi antar att skadan är vid den ena sidan av förstäven, en plats som bör vara besvärligast ur reparationsynpunkt då en båt aldrig brukar vara helt plan där.

Vi lägger båten så att det skadade stället är uppåt. PVC-skivan placeras på ett plant underlag och värms försiktigt med en gasollåga eller liknande. PVC mjuknar vid ca 100°C värme och när plattan är genomvärm läggs den över skadan. Den böjer sig då precis efter båtens form. Så fort plattan har fått den önskade formen kyls den ned med vatten eller tryckluft och vi ritar ett blyerts-streck runt plattan så att vi sedan kan placera den på rätt plats vid själva reparationen.

Hålet i båten filas nu runt eller ovalt. Det får inte ha några skarpa hörn. När detta är klart filas kona på hålet utifrån och in. Hålets största diameter skall alltså vara utåt. Därefter slipar man upp plasten inuti båten ca 50—60 cm på sidorna om hålet. Där bör man slipa ganska kraftigt — man bör ta bort ungefär 1/3 av godstjockleken så att den nedslipade ytan lutar svagt koniskt in mot hålet.

PVC-plattan behandlas med släppmedel och fästs på plats med hjälp av tvingar eller annan fastsättningsmateriel. När plattan är fastspänd kan plastningen börja. Lagg ett tunt lager av den färgade "gelcoaten" mot PVC-plattan och se till att plattan täcker ordentligt så att plastlagret blir fätt mot båtens ytsikt. När detta lager har härdat skall det armerade ytlaget läggas. Fortfarande används gelcoatplasten. Nu stryker man ut ett något tjockare lager plast — var noggrann under konan — och river små tussar av glasfiber-mattan och trycker in dessa

under konanten. Därefter läggs en mattbit som skall vara så avpassad att den går in under konan. Ströppla sedan på plast så att glasfiber-mattan blir ordentligt genomvätt. Se noga till så att mattan trycks absolut tätt intill ytskiktet och att det inte uppstår några som helst luftblåsor i laminatet.

När den armerade ytan har gelatinerat skall vi övergå till den slutgiltiga "godsplastningen" och vi använder då lamineringsplasten. Det är bara att "måla på" med plast och armera med matta, vata igenom mattan, pressa ur eventuell luft och upprepa förfarandet tills konan fyllts och man kommer upp i samma tjocklek som till godset vid nedslipningen på insidan. Lagg sedan plast över hela den uppslipade ytan och armera med matta, varannan gång omväxlande med roving. Börja med en mattbit som är bara ca 10 cm större än hålet i båten och öka sedan bredden gradvis till dess man täckt hela den nedslipade ytan.

När plasten fått härda 12—24 timmar kan formplattan tas loss. Om nu reparationen är riktigt utförd skall man inte kunna se någon skarv i båtens bordläggning på utsidan utan den har samma släta och jämna yta som före kraschen.

SÄKERHET GER TRIVSEL PÅ FÄRDEN

(Forts från sid 25)

rustningen ingår också detaljer som verktyg för motorn, nödvändiga reservdelar etc.

För säker färd i okända vatten krävs också en viss navigationsutrustning. Det bör naturligtvis finnas sjökort ombord — gärna också det s k sjökort A som förklarar de olika tecknen i sjökorten — och enkel navigationsmateriel som t ex passare — för att mäta avstånd i kortet — linjal (för att lägga ut kurser) och pennor.

En kompass kan bli högst nyttig. För större båtar rekommenderas sådana marin-kompasser som är upphängda i en krängningsfri vagg, men för småbåtsägaren i allmänhet gör den vanliga orienteringskompassen god tjänst. En logg kan också vara av värde i detta sammanhang — förutom att det alltid är roligt att veta hur fort båten går — och för farter över 10 knop ger den billiga tryckloggen fullt acceptabla värden. Vill man även veta hur fort båten går vid farter under 10 knopsgränsen får man använda en annan loggtyp, t ex propellerloggar som Sumloggen.

Det måste också finnas signalutrustning ombord, som t ex en kraftig visselpipa, och en liten transistorradio gör det möjligt att lyssna till sjö- och väderleksrapporterna. Det bör också finnas material för nödsignalering, som kan ske genom att man "blossar" nattetid, dvs antänder olje- eller bensindränkta trasor eller genom att man viftar med flaggor — helst orange-röda signalflaggor — vid dager.

Till den praktiska utrustningen hör vidare en eller flera paddlar — åror är att föredra om de kan användas till båten — en handdriven vindrutetorkare, lämpump eller öskar och bensindunkar för reservbränsle.

Om båten skall användas även i mörker måste den vara utrustad med lanternor. Båttillbehörsaffären kan ge klara besked om vilka lanternor som skall föras på er båt — som regel förs babords-, styrbords-, akter- och topplanterna, men s k sammansatt lanternorna, omfattande för-, babords- och styrbordslanterna tillåts på mindre båtar — och att lanternorna är av godkänd typ.

HEL HEMVERKSTAD I PAKET

(Forts från sid 35)

den kan lätt sättas på eller tas av.

När man använder svarven som horisontalborrmaskin utnyttjar man den medföljande planskivan som borrarplatta, varvid den fästs på motdockans dubbaxel. Arbetsstycket frammatas med spaken — maximal slaglängd är ca 55 mm. Planskivan sitter inte stadigt utan axeln kan vrida sig något, men detta har mindre betydelse då vridningscentrum sammanfaller med borrets centrum. För de flesta arbeten är en horisontalborrmaskin underlägsen en vertikalborrmaskin, men när utförandet är bra, som i detta fall, är principen fullt acceptabel. I ett senare nummer av TFA kommer vi f ö att beskriva en anordning som underlättar borrning i en horisontalborrmaskin (dvs svarv).

Till Tormos svarv medföljer utom planskiva även drivdubb och motdubb. Den senare är inte helt tillfredsställande, ytan på dubbspetsen är dålig. Borrchuck finns inte som tillbehör till Tormo, men en passande chuck kan man köpa från en "vanlig" chuckleverantör.

Tormo komplett som verktygs- och rondellslipmaskin samt som cirkelsåg kostar 420 kr.

Svarvtillsats med dubbar och planskiva 129 kr.

BLIXT GORDON AV Dan Barry



Hur fungerar det?

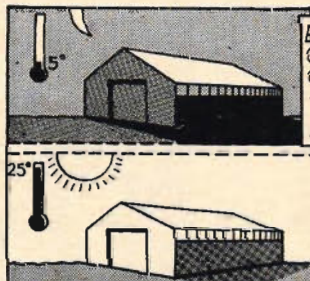
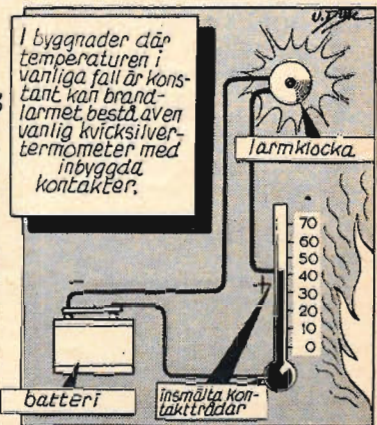
BRANDLARM



VÄRNAMO
TRAFIKSÄKRA
CYKEL & MOPED
DÄCK

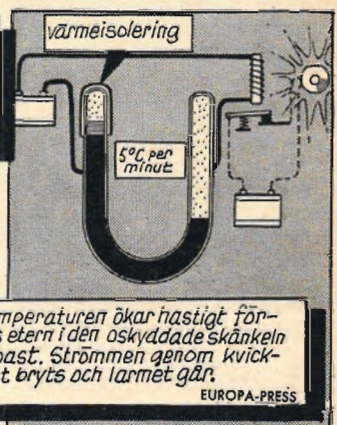
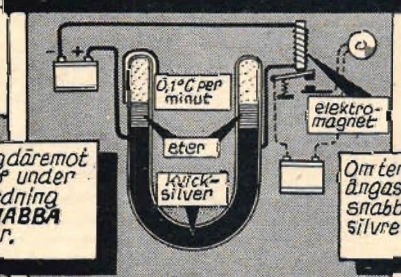
VÄRNAMO
VM-DÄCK

AB VÄRNAMO
GUMMIFABRIK
BRANSCHENS STORPRODUCENT I KVALITET
VÄRNAMO STOCKHOLM GÖTEBORG MALMÖ



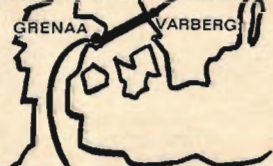
Ett s.k. differentiellt alarm löser problemet. Om temperaturen ökar långsamt hinner den värmeisolerade skänkeln ändå nås av värmen. Trycket hos eterångan förblir lika i båda skänklarna och elektromagneten hindrar slutning av larmkretsen.

I många lagerlokaler ändrar sig däremot temperaturen ofta mer än 20° under ett dygn. Här behövs en anordning som endast reagerar för **SNABBA** temperaturökningar.



EUROPAFÄRJAN VARBERG - GRENAÅ

bilvägen till sol och semester



Platsbeställning, information och broschyrer genom Er motororganisation, Er resebyrå eller direkt från Europafärjan, Box 94 Varberg, Telefon 16135.

Ombord väntar Er några timmars behaglig avkoppling – i en vilstol på soldäck och i restaurangerna med härligt danskt kök.

Semestern har börjat!

SMÅ BÅTAR FÖR SALTA SEGLARE

(Forts från sid 22)

form och stora flytkraft passar den såväl den unge seglaren som den äldre. Den har egenskaper som gör den lämplig för både nybörjaren och den avancerade seglaren. Bakat plywoodskrov och teylenesegel. Centerbord och flyttankar. Längd 3,35 m, bredd 1,37 m och segelyta 7 m². Pris komplett 2 338:— exkl oms.

OPTIMISTJOLLEN

kan fås både i byggsats och färdigmonterad. Det är en utmärkt nybörjarbåt och mycket stadig i förhållande till sin storlek. Amatören kan lätt bygga sin egen Optimistjolle efter TFA-ritningar i vattenfast plywood. Längd 2,3 m, bredd 1,13 m och segelarea 3,5 m². Pris för byggsats ca 280:— och för färdigmonterad båt ca 600:— komplett. TFA-ritningarna kostar 15:15.

ORUST SEGELEKOR

bevarar i sig gammal västkusttradition och segelarenhet och passar utmärkt för fisketuren eller badutflykten eller bra för nybörjarens försök i hemmaviken. Skrovet är byggt av kvist-

ren furu och fernissat. Spant av ek liksom akterspegel, roder och kölbräda. Tofter och sarg av mahogny. Kopparnitad och mässingsskruvad. Aror ingår. Tre typer finns: Orust I: längd 4,2 m, bredd 1,6 m, Orust II: samma mått, 8 m² segel och Orust III: längd 4,6 m, bredd 1,75 m, 10 m² segel. Orust I kostar 1 975:— med segel.

FINNJOLLEN

är i dag en välkänd kappseglingssbåt, både internationell och olympisk. Det är en enmansbåt konstruerad av Rickard Sarby till Olympiska Spelen i Finland 1952. Byggnadsmaterialet är trä eller plast och båten är osänkbar. Centerbord. Längd 5,5 m, bredd 1,5 meter och segelyta 10 m². Priset är ca 4 500:— komplett. Finnjollen är en typisk kappseglingssbåt, som sedan 1952 utvecklats betydligt i detaljerna. Den är snabb och livlig och fordrar goda seglingskunskaper.

FISKSÄTRAJOLLEN

är en däckad båt med 8,7 m² segelyta och utrustad med centerbord. Det är en robust familjebåt byggd på en av Sjöfartsstyrelsen godkänd livbåt och är lämplig för badutflykter, fisketurer m.m. Jollen som tillverkas av plast

(Forts på sid 44)

MITT NAMN
ÄR MOT-A-VAC
JAG GER ER KORTARE
BROMSSTRÄCKA

50 km/tim

14 22

75 km/tim

33 49

100 km/tim

61 88

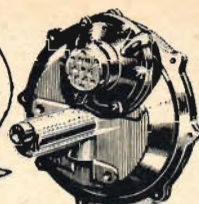
125 km/tim

100 141



8

meter kortare bromssträcka redan vid 50 km/tim. med oförändrat pedaltryck och ju mer hastigheten ökar, desto större blir skillnaden. Törs Ni undvara den säkerheten? Figurerna visar vilka viktiga metrar Mot-A-Vac räddar. Utan Mot-A-Vac blir bromssträckan som de svarta och vita fälten tillsammans. Med Mot-A-Vac och samma pedaltryck "klippis" de vita fälten av, och bromssträckan blir som de svarta. Mot-A-Vac är fullständigt självförsörjande och arbetar till skillnad mot andra bromsförstärkare med gummimembran. Bendix Mot-A-Vac är därför dessutom underhållsfri. Se på figurerna, Ni kan behöva varennda "avklippt" centimeter.

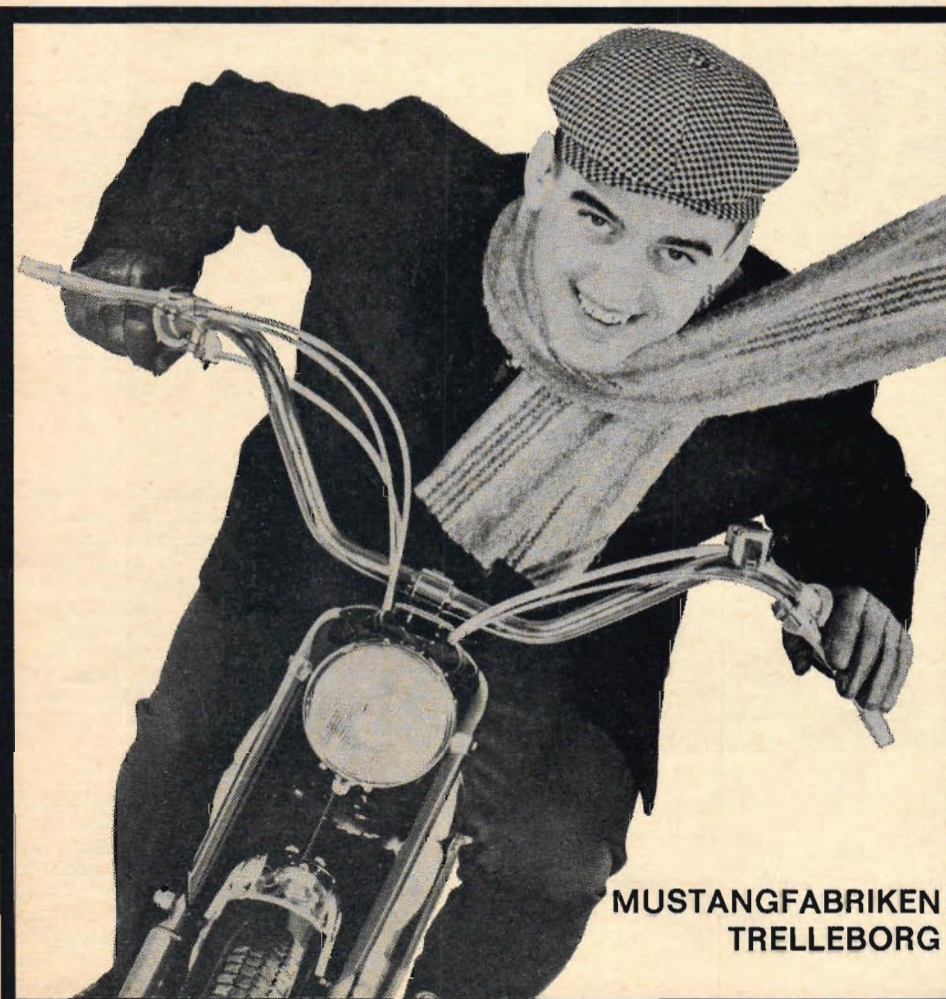


HESSELMAN BIL-AERO AB

BOX 420 46

STOCKHOLM 42

TEL. vx 08/19 04 80



MUSTANGFABRIKEN
TRELLEBORG

**vilket!
ax!**

MUSTANG 618 ROCKET

Fabrikstrimmad till maximalt tillåten styrka och snabbhet. 3-växlad Zündappmotor med fotväxel. Extra kraftig långslagig framgaffel.

Skriv namn och adress i marginalen och skicka in annonsen till oss så sänder vi gratis broschyr.



TFA 30/64



**FOLK
I FARTEN**

**RÖKER
CAMEL**

av fyllig aromrik tobak men mild som ett leende

Arne Werkell
känd golfspelare och instruktör *



* Arne Werkell, känd golfspelare och instruktör, kopplar av med en stimulerande CAMEL inför det avgörande slaget. Arne Werkell vet att CAMEL är tillverkad av speciellt fin tobak - och att bästa tobaken ger bästa cigarretten.

R. J. REYNOLDS TOBACCO COMPANY, U.S.A.

SMÅ BÅTAR FÖR SALTA SEGLARE

(Forts fr sid 43)

är osänkbar och en nykonstruktion 1964. Längd 4,1 m, bredd 1,7 m. Pris komplett 4 950:—.

FLYING JUNIOR*

är den ypperliga juniorbåten och särskilt lämplig som utvecklingsbåt till större och mer avancerade båttyper. Den är juniorbåt i KSSS och GKSS och passar genom sin rymlighet och bärighet även bra till familjesegling. Byggnadsmaterialet är plast i såväl skrov som centerbord och roder och seglet är av dacron. IW-varvet tillverkar båten med förstklassig finish och utrustning. Längd 4,03, bredd 1,50 m och segelyta 9,3 m². Pris 3 900:— exkl oms.

JETJOLLEN

är konstruerad av Gunnar Cardell och John Melchior och tillverkas av glasfiberplast hos AB Malmö Flygindustri. Även masten är av glasfiberplast, medan centerbord och roder består av plywood. Seglen är av dacron och skot och fall av terylene. Jollen är en bra juniorbåt bl a på grund av att den är osänkbar. Längd 2,4 m, bredd 1,15 m och segelarea 3,5 m².

PIGGJOLLEN

är en lämplig nybörjarbåt för ungdomar i 10-årsåldern. Den planar villigt och snabbt och genom sin livlighet lär den nybörjaren att bli vaksam. Jollen tillverkas av vattenfast plywood och mahogny och kan fås i byggsats i två utvecklingsstadier från Sune Carlsson Båtvarv AB i Saltsjöbaden för 675:— eller 1 150:—. Längd 2,7 m, bredd 1,26 m och segelyta 5 m².

SPÄTTAN

är konstruerad av Arvid Laurin, känd för sina välseglande och praktiska båtar. Den är en av få jollar, som är tillverkad av mahogny och är en utmärkt ungdomsbåt. Spättan kan fås från Segebaden-Berg AB i Säter fullt segelklar för 2 850:—. Längd 4,5 m, bredd 1,55 m och segelarea 9,5 m².

TOPPJOLLEN

har ritats av Per Brohäll och dimensionerna är 2,93 m i längd, 1,20 i bredd och djupgående med centerbord 0,76 m. Segelytan är 5 m². Denna lilla plywoodjolle är närmast att betrakta som en nybörjarbåt för pojkar, som "växt ur" jollar av Optimist-typen. Toppjollen finns i byggsats.

TRISSJOLLEN

har också konstruerats av Per Brohäll för att få en billig och underhållsfri båt för hela familjen. Den passar lika bra för fiske och badturer som för juniorens kappsegling och är en bra övergångsbåt till mera kvalificerade uppgifter i Finnjollar och Flying Dutchman. Trissjollen som användes som elevbåt av KSSS och GKSS tillverkas av ABC-fabrikerna i Kungälv och levereras med segel av terylene och centerbord och roder av aluminium. Längd 4,2 m, bredd 1,55 m, segelarea 7,5 m² och pris komplett 3 650:— exkl oms.

PLASTKITT BOT FÖR OTÄT BÅT

(Forts från sid 33)

bätägarna i allmänhet patentskrapor med snabbt utbytbara blad. Dessa skrapor är lättare att arbeta med och risken för fula skrapmärken i träet är också mindre.

En båt ytbehandlas i första hand för att skydda — konservera — materialet och i andra hand för att få en elegant yta. För att uppnå det önskade skyddet är det önskvärt att allt trä, som blottas vid skrapning eller slipning, impregneras med det medel som rekommenderas av det färgföretag, vars produkter man använder.

Beträffande färger och fernissor är det klokt att genomgående använda produkter från en tillverkare, då man därmed har säkerhet för att materialen är anpassade för varandra. Man bör också hålla sig till det behandlingsschema, som firman anger i sina prospekt.

Även plastbåtar kräver ett visst underhåll. Om man bortser från ev trä i inredningen så gäller det här främst att få en tilltalande yta. En några år gammal plastbåt får lätt en matt yta. För att få en blank yta måste man då måla båten, något som kan göras sedan den strukits med plastprimer. De flesta båtfärgsfirmorna har lämpliga grundfärger för detta ändamål.

Sjögräs etc fäster lika väl på plast som trä och vill man undvika sådan fartminskande bevaxling måste botten målas med antifoulingfärg, dvs giftavsöndrande färg som förhindrar bevaxningen. Även här får man grundmåla med en primer.

INGET KÖRKORT PÅ SJÖN!

(Forts fr sid 3)

portören — blir så stor att en sådan test bara blir ekonomiskt möjlig när det gäl-

ler båtar som tillverkas i mycket stort antal. Detta innebär t ex att våra små båtvarv, som bygger förnämliga båtar i allra högsta internationella klass, inte kan få sina båtar "testgodkända" därför att de helt enkelt inte har möjlighet att förslita en båt ur t ex en serie om fem i en hårdtest.

Varför satsa på en test som bara kan gälla ett fåtal båtar? Vore det inte bättre att stadfästa en detaljerad säkerhetsnorm som t ex de engelska SBBNF-reglerna? En sådan norm kan sanera båtbranschen i stort och inte bara ge ett fint betyg åt de storvarv, som redan är välkända som byggare av stora serier förnämliga båtar. Man kan här bara se vad Lloydklassningen har betytt när det gällt saneringen av plastbåtsmarknaden.

HANDLA KLART KLOKT OCH SNABBT

(Forts fr sid 18)

Andra hinder utgörs av lösgom, grus, sand, gräs, löv och liknande främmande kroppar, om den skadade vid olyckan kastats ur sitt fordon och hamnat på vägbanan och i dikeskanten.

INTE SITTA UPP

En medvetlös person får därför aldrig sitta eller halvsitta upp. Ovannämnda främmande element måste ögonblickligen avlägsnas från munhålan (med fingrar, näsduk eller dylikt), och den skadade placeras på sidan eller magen med huvudet vridet åt sidan.

Underkäken lyfts enklast framåt genom att man utövar ett lätt fingertryck bakom nedre käkvinkeln så att andningen kan föregå fritt, vilket man bäst lyssnar sig till.

Andningsfrekvensen skall normalt vara 16—20 per minut. Andas den medvetlöse inte spontant tillämpas omedelbart den enklaste och effektivaste av de konstgjorda andningsmetoderna: *mun mot mun-metoden*.

LOSSA KLÄDER

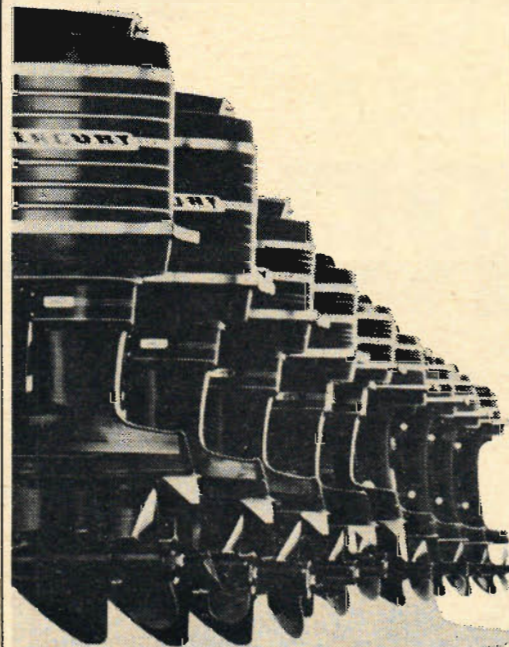
För att ytterligare befrämja fri andning lossas alla ätsittande kläder (slips, skjorta, livrem osv).

● *Chock* (smärtbettingad eller psykiskt bettingad) är det vanligaste fenomenet i samband med trafikolyckor och de klassiska symptomen är följande:

● *Blekhet* (gråblek ansiktsfärg är tecken på djupare chock).

● *Kallsvettighet*

(Forts på sid 58)



Hk	Pris
100	8.400,- sänkt!
85	7.500,- sänkt!
65	5.800,- sänkt!
50	4.175,- sänkt!
35	3.550,- sänkt!
20	2.995,-
10	2.375,- sänkt!
6	1.670,-
4	1.195,- NY!

Rekord igen!

Ni ser Mercury's 64-or härovan. Motorserien är utökad från åtta till nio modeller och är världens största utbordarprogram från världens största tillverkare av ett märke. Längst fram står 100 hästars Merc 1000, motorn som alla medtävlare ser akterifrån, och den starkaste serietillverkade utbordare som någonsin byggts. På högra flygeln skymtar 4 hästars Merc 39, ny för året och beviset för att en Mercury är en Mercury även om den är liten. Merc 39 har bl.a. växel, vridgas i styrspaken, vattenkyllning, gummiupphängning, glidvinkelrigg, avgasutblåsning i propellercentrum, d v s finesser som skänkt Mercury dess ledarskap.

Alla Mercury's 64-or har Kiekhaefer-fabrikens "jubileumsdesign" — svartlackerade motorer med kromdekor. Hela formgivningen präglas av välgörande realism; modellerna är smarta, kompakta, inga plåtlimpor.

Mercury's 64-or har nästan genomgående sänkt pris. Det innebär att förra säsongens försäljningsökningar — i Sverige 60 %! — nu kommer köparna tillgodo. Priserna, som angivits i tabellen ovan, är rekommenderade priser utan oms.

Mercury's 64-or är nu på väg till återförsäljarna över hela landet. Se dem nu!

MERCURY

25 ÅR I SPETSEN



FÖR UTVECKLINGEN

Tillverkare av Mercury och MerCruiser

4, 6, 10, 20, 35, 50, 65, 85 & 100 h.p. outboards

© INTERNATIONAL MERCURY OUTBOARDS LTD.

Subsidiary of Kiekhaefer Corp., Fond du Lac, Wisconsin, U.S.A.

N K KRISTENSSON, FACK, BROMMA 14, TEL. 08/26 28 20

ÅTERFÖRSÄLJARE ÖVER HELA LANDET

GRATIS TILL GREKLAND



MED EGEN SMALFILMS- UTRUSTNING

Här bredvid ser Ni årets färggladaste och intressantaste smalfilmspublikation. Hämta ett exemplar hos Er fotohandlare. Den innehållsrika tidningen ger massor med fina tips för Er som smalfilmare eller funderar på att börja med denna tjusiga hobby. Ni får t.ex. veta, hur Ni lekande lätt tar en lyckad semesterresefilm. I en särskild tävlingsbilaga hittar Ni en rad verkligt roliga pristävlingsuppgifter, som Ni har goda chanser att klara, om Ni läser smalfilmstidningen noga. Er belöning kan bli det fantastiska första-pris rubriken här ovanför talar om. Eller den toppklassiga filmkameran här nedan t. v. Eller den toppeleganta längst t. h. Eller... En så'n chans får Ni helt enkelt inte missa. Greklandsfärden börjar hos fotohandlaren!

ALDRIG ÖVEREXPONERADE FILMER



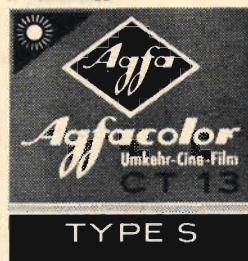
Agfa Movex Reflex

förmålig kamera i absolut proffsklass till det-har-Ni-råd-med-pris, idealkameran för Er som vill satsa på verklig kvalitetsutrustning. Normalobjektiv Agfa Movestar 1:1,8/13. En lång rad tillbehör, bl.a. zoomobjektivet Schneider-Variogon 1:1,8/7,5-37,5, ingår i det fantastiskt förmånliga priset på ungefär 1.500:--.

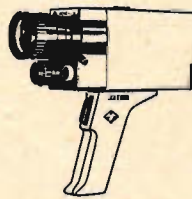


Agfa Movex Automatic II

Har Ni aldrig filmat förr? Börja med den här lätt-skötta, effektiva kameran i lägsta prisklassen, nybörjarens idealkamera. Den har ovanligt många finesser för att vara så billig och också ett utmärkt objektivet: Agfa Movestar 1:1,9/12,5. Och priset... återigen Agfa-kvalitet till mycket förmånligt pris: under 400:--.



Aldrig risk för överexponerade filmer inte ens i intensivaste badstrandsljus, om Ni använder Agfacolor CT 13, typ S där S:et betyder särklassig. En underbar film för varje amatör - absolut realistisk i minsta färgskiftning, precis så fel-exponeringssäker en färgfilm kan bli - och vilken härlig brijjans och skarpa Ni får i Era bildsviter.



Agfa Movexoom

med högklassiga zoomobjektivet Agfa Variogon 1:1,8/9-30 har kallats skönhetsdrottningen bland filmkameror. Kvaliteten är i samma klass. Finesserna är många. Kostar en bra bit under 800:--. Agfa kan kvalitetstillverka så billigt tack vare stora serier, stora resurser och stor försäljning.



TFAE-NYTT

Red: BENGT DALHAMMAR

FELIDENTIFIERING ELLER VAD?

Tid efter annan dyker det i lyssnartips och QSL-samlingar upp stationer som inte har där att göra. En DX-are har hållit på en kortare tid och har på ett par undantag när en högst normal QSL-samling. Men undantagen kanske utgörs av stationer, som aldrig tidigare hörts i landet. Det finns då anledning att undra hur det förhåller sig, särskilt om stationen ligger på en frekvens, som alltid täcks av andra, starkare stationer. Samma sak kan också gälla om vissa lyssnartips.

Vad beror då detta på? I ett fåtal fall rör det sig om rena falsifikat. Stationen har "rapportrats" med hjälp av uppgifterna i WRH eller någon annan källa. Detta är ett oskick som av lätt insedda skäl inte har någonting med DX-ing att göra. Vanligen är dock rapportören i god tro och inte så lätt att övertyga om att det föreligger något fel. Han hör en okänd station och slår upp frekvensen i någon tabell. Han koncentrerar sig sedan så på någon sällsynt station, att när han sedan anropet kommer tycker han att det är denna rara station han hör. I regel förhåller det sig tyvärr så att den station man hör är den starkaste och minst spännande.

Detta kombinerat med att det faktiskt finns stationer som besvarar felaktiga rapporter, motsatsen är lyckligtvis vanligare, gör att det finns verifikationer, som saknar täckning. Hela saken bottnar i bristande självkritik. Man frågar sig inte om det man hört verkligen kan vara riktigt. Kommer man vid en sådan prövning fram till att man inte är säker på identiteten av det man hört, bör man inte sända iväg rapporten, i varje fall bör man ange att man är osäker. Det ligger i allas intresse att allt blir så riktigt som möjligt, i detta fall bör de som slarvar med identifikationen skärpa sig. Ett QSL från en station, som inte är säker på att man har hört, är tämligen värdelöst. Det bidrar inte till DX-arnas anseende att stationerna får rapporter, som rätteligen borde ha sänts till någon annan station. Skärpning alltså!

KLUBBNYTT

DX-Ringen, Box 144, Vimmerby, heter en organisation som består av följande klubbar: DX-Club 57, Box 46, Nässjö; DX-Club 63, Box 144, Vimmerby; The DX-Companions, Box 35, Hällestad; DX-Club Oscarshamn, Norra Strandvillan 9, Oskarshamn 2, och Kopparbergs Radloklubb, Fack 59, Kopparberg. Organisationen uppgift är att utge ett gemensamt organ för de anslutna. Tidningen heter SuDoX och utkommer med 11 nummer per år på 25-30 sidor. Provxemplar erhålls gratis från Vimmerby-adressen. Medlemsavgiften för helår är 8:--; därl ingår prenumeration på SuDoX.

Burtråsk DX-Club, Box 222, Burtråsk, utger nu en månatlig klubbbulletin. Prenumeration till årets slut kostar 3:-- i frimärken, helst i lägre valörer. Provxemplar kan erhållas mot 20 öre i frimärken. Bulletinen är främst avsedd för nybörjare och mindre avancerade DX-are.

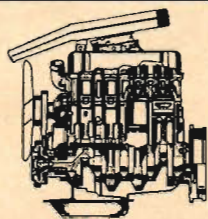
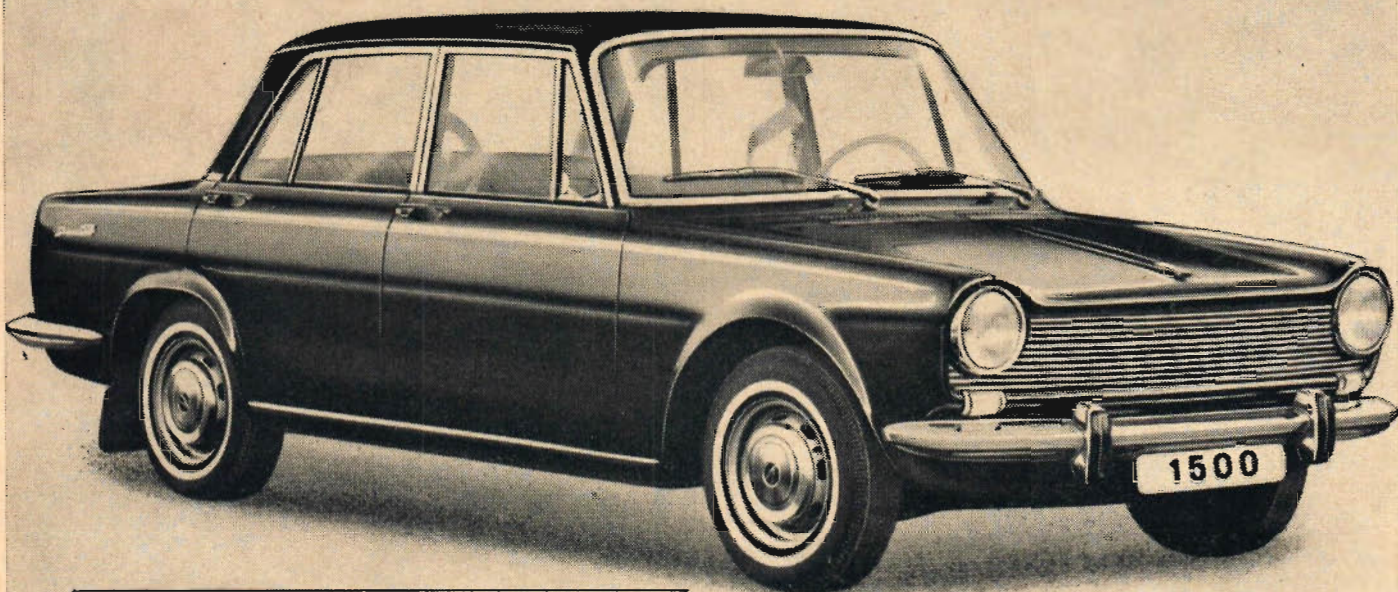
OKÄNDA RAPPORTÖRER

I klubbens arkiv finns för närvarande verifikationer tillhöriga dessa okända adressater: TFAE-YYZP, TFAE-TTYZ Stig Olavsson, Anders Claussen samt rapportören av ITIAGA. Om någon av ovanstående känner igen sig så skriv en rad till klubben.

(Forts på sid 50)

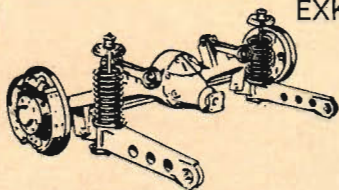
SIMCA 1500

-i ordets fulla bemärkelse exklusiv!



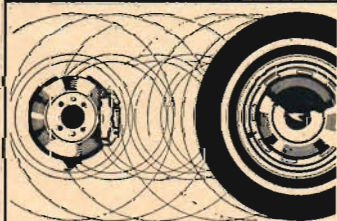
HELT NY 81 HK MOTOR

på 1,5 l, med femlagrad vevaxel, dubbel Weber-förgasare, oljekylare, oljerenare av centrifugaltyp.



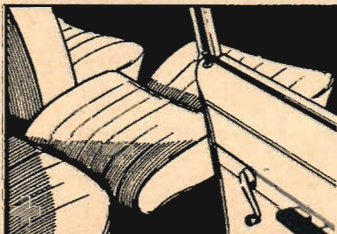
EXKLUSIV FJÄDRING

"Gyrofjädring" — med bakaxelhängning av samma typ som på ultrasnabba GT-vagnar — ger utomordentliga vägegenskaper.



SKIVBROMSAR

på framhjulen och väldimensionerade trumbromsar bak ger bromsförmåga som helt svarar mot fartresurserna — c:a 150 km/tim!



HELT FÄLLBARA FRAMSTOLAR

— skålade och av flygplanstyp, kurvhandtag, välplacerade armstöd samt mycket goda utrymmen gör åkningen bekväm och vilsam.

Den helt nya motorn på 81 hk SAE ger blixtrande acceleration, en toppfart på c:a 150 km/tim. och hög marschfart — trots låg bränsleförbrukning. Skivbromsar fram ger bromsförmåga som helt svarar mot vagnens fartresurser. Vägegenskaperna är förnämliga: bakaxelhängning av samma typ som på snabba sportvagnar, perfekt framfjädring och exakt styrning gör att Simca 1500 "går som på räls". Inredningen — med helt fällbara, separata framstolar av flygplanstyp — är lyxig och smakfull. Utrymmena för såväl passagerare som bagage är mycket goda.

Unna Er glädjen att provköra Simca 1500, som trots sina exklusiva egenskaper har ett mycket förmånligt pris

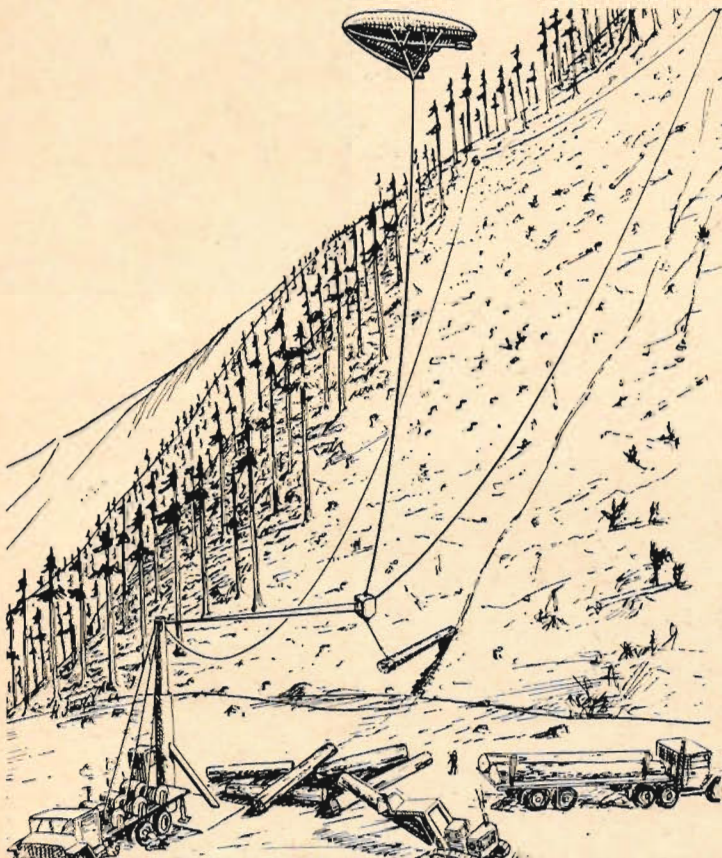
— kostar endast c:a 13.000:— "på gatan"!

Generalagent: Philipson & Söner AB, Sthlm.
Säljes hos

PHILIPSONS

filialer och återförsäljare med service över hela landet.

TEKNISKT NYTT VÄRL



Principen för användandet av ballonger för framforsling av timmer till lastplatserna framgår av denna teckning.

BALLONGER FÖR SKOGSARBETE

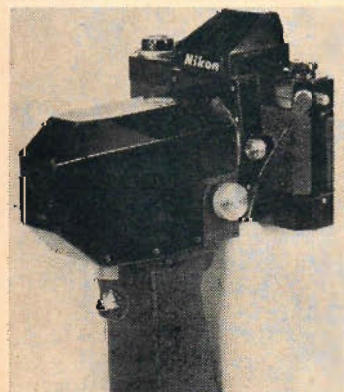
I USA hoppas man nu att kunna använda jättelika ballonger för timmertransporter i en stor del av de vidsträckt skogsområden, där den oländiga terrängen hittills omöjliggjort framforsling av timret och därmed också hindrat avverkningsarbetet.

"Ballongmetoden" håller nu på att utvecklas av Goodyear Aerospace Corporation på uppdrag av USA:s skogsvårdande myndigheter. I första hand kommer man att använda Goodyears "Vee-Balloon"

— en nyutvecklad ballongtyp, som är V-formad och därigenom har hög stabilitet.

Ballongerna kommer att användas för att bära upp en del av stockarnas tyngd när dessa vinschas från avverkningsplatsen till närmaste lastningsstation. Genom att ballongerna bär upp en stor del av tyngden kan man förse vinscherna med tunnare och betydligt längre linor än som nu är fallet. Metoden minskar också risken för skador på såväl timret som marken.

LÄTTHANTERLIG "ÖGONKAMERA"



Kameran, som inte väger mer än 1,8 kg, kan hållas i handen, vilket gör fältundersökningar lättare.

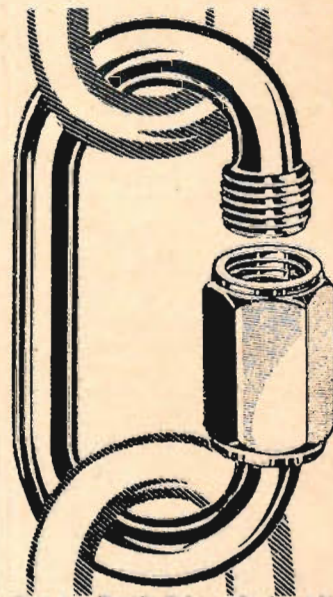
En Fundus-kamera är en kamera som används för fotografering av ögonbotten, ett förfarande som är av väsentlig betydelse för diagnostisering av ögonsjukdomar. Hittills har man som regel använt rätt klumpiga, fasta anläggningar men den nya tekniken har gjort även en sådan specialkamera mer lätthanterlig. Den senaste konstruktionen kommer från Tokio och är en utveckling av spegelreflex-kameran Nikon F. Fundus-kameran har inbyggd ringelektronblix och glödlampsbelysning för inställningsarbetet. Kameran väger inte mer än 1,8 kg.

SÄKRARE NAVIGATION

Ett amerikanskt företag har framlagt planer på ett navigations- och kontrollsystem med vars hjälp det skulle kunna bli möjligt att lokalisera ett fartyg eller ett flygplan var som helst i världen inom loppet av några sekunder.

Detta nya system, som kallas "Integrated Traffic Coordination System", avser utnyttja 24 satelliter i omlopp runt jorden samt sex markstationer. Det skulle både kunna utnyttjas som ett navigationshjälpmedel och för att blixtnabbt fastställa ett fartygs eller ett flygplans position vid exempelvis en nödsituation. Dessutom skulle det kunna användas till att insamla meteorologiska data från svårtillgängliga platser på jorden och geodetiska informationer för all verksamhet som är beroende av att noggrant kunna fastställa olika Ortsbestämningar på jordytan.

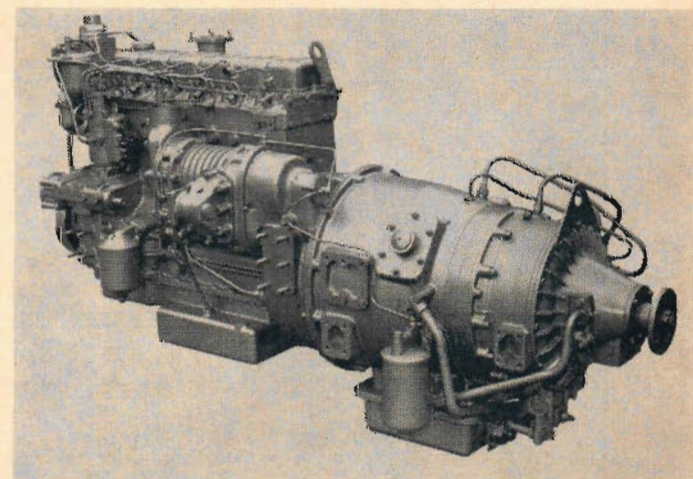
Fartyg och flygplan avslutna till det föreslagna systemet skulle utrustas så att de kunde besvara en signal som sänds till dem via två satelliter från den mest närliggande markstationen.



Den nya Rapide-länken gör det möjligt att snabbt kätting. Den lanseras av Axel Silvert AB.

SKARVA MED SNABBLÄNK

Rapide heter en ny snabb-länk som gör det möjligt att skarva eller laga kättingar och kedjor på ett effektivt och behändigt sätt. Länken, som finns i vanligt eller rostfritt stål, är försedd med en praktisk mutterlåsning, varför den lätt kan lossas eller monteras. Länken finns i längder från 36 till 104 mm.



Det nya Perkins-systemet innefattar en differentialväxel placerad mellan motorn och drivaxeln.

AUTOMATIK UTAN EFFEKTFÖRLUST

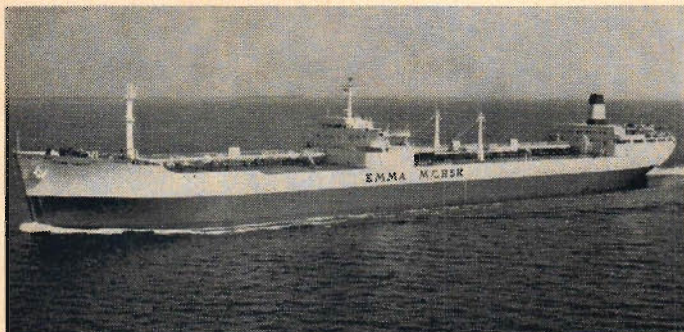
Den engelska dieselmotortillverkaren Perkins avslöjar att företaget utvecklat en ny typ av kompressorladdad dieselmotor, som gör det möjligt att ge tyngre och medelstora lastbilar automatisk kraftöverföring utan förlust av ef-

fekt. Det brittiska företaget hävdar att det nya kraftöverföringssystemet monterat på en 120 hk motor ger denna bättre prestanda än en 160 hk motor med konventionell kraftöverföring. I systemet inkluderas även överväxel.

VAD SKALL MASKINISTEN GÖRA?

Det första i Sverige byggda turbinfartyget där huvudmaskineriet manövreras helt från bryggan har levererats från Kockums Mek Verkstad. Det var TT "Emma Maersk", 60 750 ton dw, beställd av A P Möller, Köpenhamn, för A/S Dampskibsselskabet Svendborg och Dampskibsselskabet af 1912 A/S. "Emma Maersk" är, i allt utom maskinautomationen, systerfartyg till TT "Gerd Maersk", 60 650 ton dw, som levererades i september 1963. Med sin 100 ton större dödvikt övertar "Emma Maersk" rangen som Danmarks största fartyg. I "Gerd Maersk" nåddes ett stadium där endast en man erfordrades för

genomförandet av från bryggan beordrade maskinmanövrar. Huvudturbinerna manövrerades med två spakar (fram och back), som styrde luftmanövrerade pådragsventiler. Dessutom kunde huvudmaskinen reverseras och fartyget stoppas med hjälp av en tryckknapp på bryggan och ångpannorna arbetade automatiskt, från full effekt till "stand by". I "Emma Maersk" har detta system utbytts mot ett nytt helautomatiskt system, där varje önskad manöver erhålls direkt genom inställning av maskintelegraf. Pådragsventilerna är elektriskt manövrerade och ångpannornas automatik är komplett.



TT "Emma Maersk" är det första i Sverige byggda turbinfartyget där huvudmaskineriet kan manövreras från bryggan.



Före detta marindyckare i Australien har funnit ett nytt och spännande sätt att tjäna pengar, nämligen genom att mata hajar i det nya akvariet som byggs upp strax utanför Sydney. Innan de fångade hajarna anpassat sig i sitt nya hem måste de matas för att inte svälta ihjäl.



Derek Snelling kan ge simmarna instruktioner hela den tid de befinner sig i vattnet.

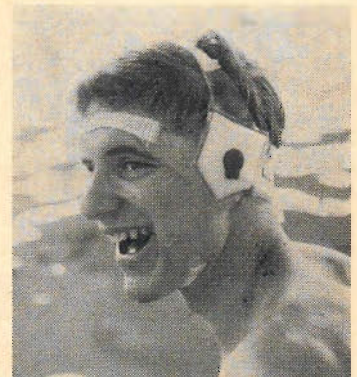
RADIO HJÄLPER OS-ASPIRANTER

De engelska simmarna som aspirerar på en biljett till OS i Tokio har fått radio till hjälp under träningen. Det är tränaren vid Southampton Swimming Club, Derek Snelling, som kommit på idén att under själva träningen ge simmarna instruktioner per radio. Han använder sig av en liten sändare som drivs av ett 12-

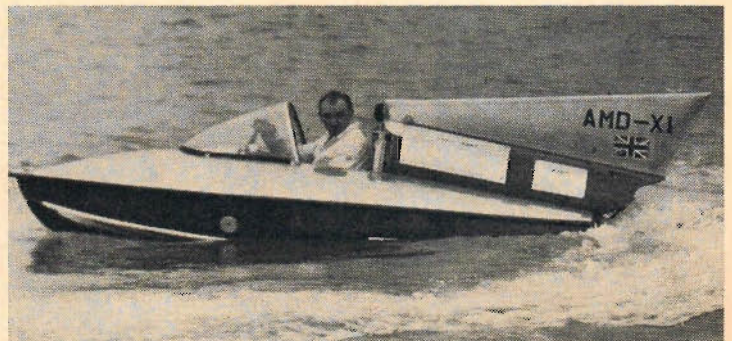
volts batteri. Varje simmare har ett huvudskydd där små mottagare är inmonterade. Huvudskyddet är tillverkat i mjuk plast. Apparaturen, som är konstruerad av en firma i Kent, lämpar sig också för t ex brandmän, fotbollsspelare, racerförare och jockeyer för att nämna några andra användningsområden.



Sändaren är lätt att bära med sig. Strömmen kommer från ett batteri.



I huvudskyddet av mjuk plast finns små mottagare inmonterade.



Basil Hurle-Hobbs från den engelska byn Charlton har byggt en vattenjetdriven racerbåt. Det nya är här att han försöker minska vattenfriktionen genom att pumpa ut mängder av små vattenbubblor genom den nylonvävtäckta botten. Med hjälp av "luftsmörjningen" hoppas han kunna minska friktionen med 40 procent.



KAN GÖRA FOLK GRUBBLANDE	↓	GÖR DEN SOM VISAR MOOD	ÄR DEN SOM INTE FÅTT INFORMATIONER	BEHÖVER IDROTTSMAN	KRONBARARE I NORR	LÄGGES OFTANER	↓	SPEKTAKEL SNED LIKSIDIG FYRSIDIG	↓	FÄST SMYCKE
→				FÄRN BRANDHÄRD KULTURVÄRT AFRIKA			↓			RÅ MED
BETYDER TAKDROPP						ETT STRECK I RÄKNINGEN		GRYM KEJSARE MJÖLNERS ÄGARE		
PLATS FÖR UPPTRÄDANDE						SPANSK UNDERHÅLLARE EFTER INLANDSIS				
→					VÄLLJUDANDE YLLEÅLSKARE					
VÅR DETSAMMA SOM STÅLKAR	↓	BLÅ- OCH VITSIPPOR	ALLT-JÄMT						BÄLTE I DET BLÅ	PR ETT UNGEFÄR TUNGVIKTARE
→						INVECKLAD RÄTT	→	SVARS		FÖRSE SIG
→				VÄRMER FRUSEN SMÅ-FURSTE		TIDSORD SOM SMALA BAND				↓
ÖNSKAS I SEGLEN		FÖRSTA DAM			KAN MÄSTERSKAP VARA					
SÄTTA I GÅNG		→				VILL DE GLADA FÖR TIDNING		BRUKAS I UPPRÄKNING KAN AV-HYVLAS		KAN INSTÄNGD LUFT VARA
→	GAMMALHALSNING	LÄNGHET MEN INTE VÄNING	TÄVLING TREVLIIG I BÖRJAN			GAS MED STICKANDE LUKT FOTSTÖD				
→					GRANNLÄT				KANSKE I FÄRAKLÄDER	
TIDIG VÄXT VALUTA-PRASSEL						TVÅ AV FYRA			ENGELSKT HAV	
→					MITT I LOKA		SÄLLSYNT		→	TITT-SKRÄP

TfA-KRYSS 10

Vi delar ut ett förstapris på 50 kr och dessutom två priser på 25 kr. Insänd krysset ifyllt eller en avskrift tillsammans med kupongen nedan till Teknik för Alla, Box 3137, Stockholm 3. Märk kuvertet "TfA-KRYSS 10". Lösningarna skall vara Teknik för Alla till handa senast den 20 maj 1964.

Kupong till TfA-KRYSS 10

Titel

Namn

Bostad

Postadress



TfA-KRYSS 7: Först öppnade rätta lösning hade insänts av Astrid Johansson, Oscarsgatan 15, Sundsvall, och priset blir 50 kr. 25 kr var vann Olof Häll, Fältgatan 11, Eskilstuna, och Olle Ahlstedt, Ålgvägen 36, Saltsjö-Duvnäs.

TFAE-NYTT

(Forts fr sid 46)

KV-NYTT I KORTHET

Brasilien: Radio Timbira på 4 975 kc har ett brevprogram för lyssnarna söndagar kl 24.00 på engelska, spanska och portugisiska. (SCDX)

Etiopien: Det nationella programmet från Radio Addis Abeba sänds nu på 5 055 kc fram till i regel kl 21.00. (WRBH)

Grönland: Om testresultaten blir tillfredsställande kommer en kortvågssändare att tas i bruk nästa år. (SCDX)

Korea: Seoul har ett engelskt program kl 08.30 på 11 950 kc. (SCDX)

Svan Island: Radio Americas har hörts ända upp till 6 050 kc. (SCDX)

Uruguay: La Voz de Melo har hörts regelbundet på 15 232 kc. (WRHB)

Q. S. L.

HOLA

COLON, REP. OF PANAMA

"La Voz Dominicana"

RADIO PROGRAMAS CONTINENTAL

Círculo Radial

Las Emisoras de Guatemala
7 de 1970
República de Guatemala C.A.

música, noticias, deportes, arte, cultura

Sommarhalvåret är den bästa tiden för Latinamerika-DX. Här visar vi resultatet från tidigare sommars jakter.

DX-TRÄFF I HELSINGFORS

De som är intresserade av att delta i DX-träffen i Helsingfors den 28-30 augusti kan få närmare upplysningar genom att skriva till Finlands DX-Club, Box 214, Helsingfors, Finland.

DX-PARLAMENTET 1964

Årets DX-Parlament, som hålls i Koppberg, äger rum en vecka senare än vanligt, 3-5 juli. Planerna har nu tagit fastare form. Under fredagen blir det studiebesök och samkväm, under lördagen fotboll mellan klubbtag, förhandlingar och DX-Show samt under söndagen förhandlingar. Dessutom blir det klubbledareutbildning, klubbmöten och tillfällen till DX-ing. Tyvärr har man den här gången inga möjligheter att ordna med sängar utan deltagarna bör ta med sig sovsäckar och luftmadrasser. För den som tycker om friluftsliv finns möjlighet att utnyttja den närbelägna tältplatsen. Deltagand-

(Forts på sid 55)

**SNABBARE
RESULTAT
VID**



TEKNIKERNÄ VÄLJER NKI

NKI har den ojämförligt största erfarenheten av ingenjörutbildning per korrespondens. När tekniskt intresserade diskuterar utbildning per korrespondens, stannar de ofta vid NKI:s utbildning, som har de flesta examensvägarna och ingenjörskurserna. NKI har tagit initiativet till korrespondensutbildning av ingenjörer, tog initiativet till privatistexamen för läroverksingenjörer efter studier per korrespondens samt till teknikerexamen efter korrespondensstudier. NKI engagerar landets bästa krafter för att ge fritidselever teknisk utbildning av hög kvalitet. Därför väljer teknikerna NKI, Nordens största tekniska korrespondensinstitut.

INGENJÖRERNA KOMMER FRÅN NKI

9 av 10 korrespondensutbildade ingenjörer kommer från NKI. NKI har utbildat ingenjörer under en lång rad år och redovisar utomordentligt goda resultat av sin ingenjörutbildning. En statistisk utredning, utförd av utomstående expertis, får Du samtidigt med studiehandboken. Där kan Du avläsa, att inte mindre än 88 % av NKI-ingenjörerna har kvalificerat ingenjörarbete, 43 % har högre ingenjörbefattningar. Detta visar NKI-utbildningens höga kvalitet. NKI-elever är välkomna överallt inom industri, näringsliv och verk.

BLI INGENJÖR PÅ 3-5 ÅR... LYSANDE UTSIKTER

Du kan själv bli ingenjör vid NKI med folkskola som grund. Du kan gå på examen direkt eller läsa i etapper via förmans- och verkmästarkurser. Har Du högre förkunskaper, får Du välja bort motsvarande ämnen. Vid NKI kan Du börja Din utbildning där Dina kunskaper slutar. Och Du kan vara ingenjör på 3-5 år — eventuellt på kortare tid. Som NKI-ingenjör tecknar sig Din framtid lysande — det svenska framtidsämnhället behöver 10.000-tals ingenjörer. Börja arbeta med Dig själv — mälmedvetet! Lita på NKI:s stora erfarenhet!

STUDIEHANDBOK KOSTNADSFRITT



ENDAST NKI

har 4 examensvägar, 16 linjer och 42 ingenjörskurser

NKI äldst, störst, modernast per korrespondens, och framgångsrikast — 95 % av ALLA korrespondensutbildade ingenjörer har utbildats vid NKI-skolan. Du kan starta med folkskola som grund. Högre fackingenjörskurs med examen — 16 linjer
Fackingenjörskurser enligt de kommunala tekniska skolornas kursplan — 7 linjer med examen
Tekniska gymnasiekurser — speciallinje (t.d. lackstolekurser), med statlig examen — 8 linjer
Tekniska gymnasiekurser med statlig examen — 10 linjer
Välj bland 16 linjer: Maskinteknik • Verkstadsteknik • Gluterteknik • Motorteknik • Biltsteknik • Flygteknik • Värme- och sanitetsteknik • Elkraftteknik • Teleteknik, 2 grenar • Husbyggnadsteknik • Väg- och valfönbyggnadsteknik • Kemiteknik • Textilteknik • Träteknik • Offert- och försäljningsteknik • Produktions- och personalteknik

Blivande NKI-ingenjör får elevservice utan motstycke

Som blivande ingenjör eller utexaminerad tekniker hjälps Du mot målet med personlig studierådgivning, aktuella yrkesorienteringar, personlig studieplanering, studieteknik med snabbläsningsövningar. Vänliga, skickliga lärare ger Dig personlig undervisning.

*Tveka inte!
Klipp och sänd kupongen idag!*



FRIKUPONG (kan postas utan kuvert och utan frimärke)

Fyll i hela frikupongen. Du får då gratis NKI:s nya kursprogram, de nya studiehandböckerna "Ingenjörutbildning" och "Tekniska fackstudier", tidskriften "På Fritid" samt ett personligt svar om just Dina möjligheter. Om Du till en början endast vill ha kursprogrammet och studiehandböckerna behöver Du bara ange namn och adress.

Namn	
Bostad	
Postadress	
Yrke/Sysselsättning	Född år
Skolutbildning (ange ev. examen och årtal) (Bifoga gärna betygsavskrift. Sänd då kupongen i frankerat kuvert.)	
Praktik (ange huvudsaklig sysselsättning)	
Vad skulle Du helst vilja utbilda Dig till?	
Annat område Du är särskilt intresserad av?	
Vill Du gå direkt på målet <input type="checkbox"/>	När vill Du vara klar med Din utbildning?
eller i etapper <input type="checkbox"/>	

**NKI
SKOLAN**

Frankeras ej, NKI betalar portot.

Till
NKI-SKOLAN
S:t Eriksg. 33
Stockholm 12
tel. 08/52 05 40

LÖSEN

NVA 10/64

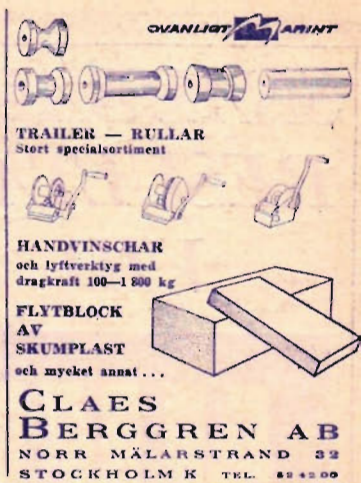
Svarsförsändelse
Tillstånd nr 104
Stockholm 12

FÖR BÅTEN OCH SJÖN



Seelastik
tätar allt

finns i
färg- och
skeppshandeln



OVANLIGT ARINT

TRAILER — RULLAR
Stort specialsortiment

HANDVINSCHAR
och lyftverktyg med
dragkraft 100—1 800 kg

**FLYTBLOCK
AV
SKUMPLAST**
och mycket annat...


**CLAES
BERGGREN AB**
NORR MÄLARSTRAND 32
STOCKHOLM K TEL. 82 42 00

SJÖKORT SVENSKA OCH UTLÄNDSKA —

BÅTSPORTKORT — SKÄR-
GÅRDSKARTOR — NAUTISK
LITTERATUR I STORT UR-
VAL

NAUTISKA MAGASINET AB
Skeppsbron 10, Stockholm C
Tel. 10 00 08

VINDRUTOR av plexiglas



Rattar — båtillbehör — båt-
instrument — loggar — el-utrust-
ning — el-länsappar.

GEWE-MARIN Skarpnäcks v. 63
Enskede 2 Tel. 08 48 18 40



BÅTRITNINGAR
segel och motor — varvs- eller
amatörbygge — för trä, ply, plast
eller plåt — prisreducerade stan-
dardritningar.

**Jac M. Iversen Yachtkonstruk-
tionsbyrå**, Nybrokajen 7, Stock-
holm C. 08 10 87 19 — det största
ritningsförlaget.

Plastbåten PADILLAC

introduceras i Sverige för endast
kr 450:—, Mått 216×113×35, Vikt
19 kg. Inkl. åror fritt fabrik.
Återförsäljare antages.

ARVID LUNDGREN & CO
Pl 5091, L:a Edet, tel. 0520/601 50

LÄTTMETALLBÅTAR

för sport och fiske — arbetsbåtar—räddningsbåtar. Ex.: Stora GLA-
DAN.

Mått 4.10×1.60×0.53 — vikt 100 kg. För ca 5 pers. Pris exkl. oms.
kr 1 040:—, fritt Lilla Edet.

Begär broschyr och uppgift om närmaste återförsäljare.

AB ARVID LUNDGREN & CO, Lilla Edet — Tel. 0520 601 50

Båt

för 40:— pr mån.

Rodd o. motorbåtar. Byggsatser
för motor. Segel- o. cabinbåt. Båt-
material o. tillbehör. Uppgiv spec.
intresse och skriv efter vår bro-
schyr.

MALUNGSFORS INDUSTRIFIRMA, Box 55, MALUNGSFORS

BÅTÄGARE och BÅTBYGGARE

Vid behov av
BÅTPLYWOOD
vänd Er till oss

MARIN PLYWOOD
av in- och utländska fabrikat
(knivskuret yfanér i mahogny
och stora format).

PLYDEK
däckplywood med inlagda nåt
(mahogny med vitteak med svart
nåt).

Vi har alltid i lager stor sorte-
ring av ädelfanerad plywood och
lamellträ.

Feuk & Wilson AB
Karlavägen 10 — Stockholm O
Telefon 08-23 10 80

52 **TEKNIK** för ALLA 10/61

ME
TRYGGHET
OMBORD



SEAGULL 2 års garanti

Alltid en motor för Er
2-3-4-5 hk. Vikt: 11-13-16-18 kg.
Med eller utan frikoppling och förtägning.

Begär
broshyr
från general
agenten

Kabinkryssaren Bounty 700

Träferdiga skrov utan utrust-
ning. Inredda, grundade och im-
pregnerade med uttag för Aqua-
matic.

Rubens Bruks AB, Strängnäs
Tel. 0152 320 00

BRANDSKYDDA med Pyrene Pulver- släckare



PYRENE TYP PD 5 G
den enda godkända båt-
släckaren med special-
pulver för alla slags
bränder. Helt av metall,
enhands-manövrerad,
smidig och lättskött.

Snabb • Effektiv • Pålitlig

Sågas av båtillbehör- och järnvarer-
Begär prospekt!

DANIELSON FORSSBERG & CO AB
Klarabergsgatan 33, STOCKHOLM. Tel. 105400, 1154 00

UTOMBOEDSMOTORER MED

MOTOR Ostermalmsg. 66
Tel. 67 70 05,
67 70 07
Stockholm S

Reimers

MOTH "EUROPA"

(Tangyes)

— ledande typ i klassen —

L. 3.35 m. B. 1.37 m. 7 kvm skrov-
vikt ca 38 kg. totalvikt ca 55 kg.
FEM goda skäl för Tangyes MOTH
EUROPA.

- LATT att sjösätta
LATT att transportera på biltak.
- BILLIG: — ett högklassigt rund-
bottenat plywoodskrov till lägsta
pris.
- SNABBHET som gett toppplace-
ringar 1963. Ett lättdrivet skrov
med linjer som förminskad Finn-
jolle.
- SAKER: Med stor bredd och stor
flytkraft är den lämplig både för
ungdom och seniorer.
- ORGANISATION. Världens största
internationella enmansbåtsklass
med aktiv organisation i Sverige.

SPORTS EQUIPMENT
Fäck, Lidingö 2
Tel: 66 09 70
(Återförsäljare antages)



CASTROL 2-stroke

Rätt inblandningsolja för Er
utomboardsmotor

CASTROL OB Gear Oil

Oljan för samtliga typer av olje-
smorda underattensväxlar

Beställ från oss kostnadsfritt
vår broschyr

"Smörjrekommendationer för
Båtmotorer"

CASTROL AKTIEBOLAG
Stureplan 2, Sthlm O. Tel. 08/63 18 20

BYGGSATSER NYA SPEEDY CUB-serien m. fl. BÅTTILLBEHÖR

Ett stort urval byggsatser över snabba sportbåtar — nu även Kanadensare. Färdigtillv. plywood, trä- och glasfiberbåtar till lägsta pris. Ex. glasfiberbåten Delfin. 3,85x1,40 m. Pris 850:—. Båttillbehör i stor sortering! 1964-års Båt- o. Tillbehörskatalog sändes mot 1:— i frim. (Meddela om Du även vill bli vårt fritidsombud. Båtspecialisten

TEBE-BOLAGET

Fack 302, Umeå 3. tel. 219 53



SNABB-
LÄNKEN
"RAPIDE"

3,5-12 mm
galv. el.
rostfri.

AXEL Sifvert AB

Regeringsg. 63 Sthlm C Tel. 23 66 20

BYGG själv och TÄVLA
i den nya KLASS K



MARAN — ett strå vassare... Extrém aero- och hydrodynamisk utformning för högsta hastighet och största säkerhet. Enkel att bygga. Längd 2,60 m. Ritning och arb.beskr. kr 14.50 plus porto.

B. FAREBY, Box 2019, Kiruna 11

"Sanfreshin"

Heltransistoriserade

Ekolod
Fisk-
indikator

Högsta kvalitet



Behändigt format — Lägsta pris
PRIS KOMPL.:

435:— + oms.

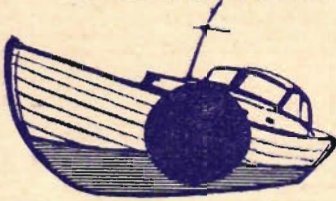
Service 12 mån. garanti! Begär prospekt

JNG. FIRMA B. S. WOLKE

OSKARSHAMN

Fabriksgatan 8 Tel. 0491/118 37

ekonomi inombords...



SOLO

10 storlekar från 2 1/2 till 30 hk.
Bensin-fotogendrift, lättstartade,
tillförlitliga. Låga inköps-,
drifts- o. underhållskostnader.
Begär broschyr!

BRÖDERNA SKOOGS
MOTORFABRIK AB

BORLÄNGE Tel. 0243.102 39, 102 69



MINIMAX
BÅTBRANDSLÄCKARE

Generalagent:

LUCEMA AB

Birger Sjöbergs väg 1
Stockholm K
Telefon 52 52 15, 52 65 77

Hon skall hålla tätt om man skall trivas...

Även till synes hopplöst gisna och spruckna båtar bli efter en rätt utförd FARM-behandling absolut låta.

FARM nr 80 el. 100

användas vid tätning av svåra sprickor. Kan målas eller spacklas. Färg: svartbrun.

FARM nr 50

användes till hel bottenstyrkning av alla sorters båtar och ger ett skyddande och tätande gummiskikt.

FARM nr 50 ger en jämn och slät yta.

Täckyta 5 m² pr kg. — Färg: svartbrun. — Torktid: 1-2 tim.

FARM nr 50 kan sedan, om så önskas, strykas med vanlig bottenfärg. FARM säljes av alla välsorterade färg- och skeppshandlare.

AB Dickson & Strömberg

Stockholm

står gärna till tjänst med vidare upplysningar.

Tel. växel 23 19 70

Båtrailern

Traedal Combi

För båtar upp till 14 fot. Totalvikt 350 kg. Last 250 kg.

OBS priset Kr 880:—
Lastflak " 250:—

ARVID LUNDGREN & CO

PI 5091 Lilla Edet
Tel. 0520/601 50

ALLT FÖR BÅTEN

BEGÄR PROSPEKT



Firma Harald Gustafsson, Box 7124, Borlänge

Ritningar, byggsatser, plywood, lim och spik. Rattar, beslag, panorama-rutor, knopmätare, vatten-skidbindningar mm. Michigan propellar för utbords- och inbordsmotorer.

NY MOTOR TILL BÅTEN NU MOT BARA HANDPENG

betala resten med
ALBIN MOTORS
förmånliga insatsplan

Ni behöver inte vänta med att skaffa ny motor till båten. Genom Albins fördelaktiga insatsplan kan Ni redan nu få en ny, effektiv och driftsekonisk modern Albin-motor. Ni gör en första inbetalning när Ni får motorn och betalar sedan ett överenskommet belopp per månad. Sänd in kupongen nu så får Ni omgående närmare upplysningar!

ALBIN MOTOR AB
KRISTINEHAMN



ALBIN MOTOR AB, Kristinehamn
Sänd kostnadsfritt närmare upplysningar om ALBINS insatsplan och den motor som märkts med kryss.

- JUNGMAN 3-5 hk
- KADETT 6-10 hk
- BÅTSMAN 10-15 hk
- STYRMAN 15-20 hk
- STYRMAN 28-40 hk
- DIESELMOTOR H3, 30 hk

Vg. texta

Namn:

Titel:

Adress:

Postadress:

Tel.nr:

BÅTÄGARE och AMATÖRBYGGARE

allt i TILLBEHÖR
för BÅTEN



Exklusiv USA-rott

- ★ Lanternor
- ★ Fendrar
- ★ Kompasser
- ★ Loggar
- ★ Wire
- ★ Draggar
- ★ Bojar
- ★ Tågvirke m.m.

Aktiebolaget

GÖSTA BERG

Regeringsg. 20 Sthlm tel. 23 04 65

Lilla

TILLBEHÖRSKATALOGEN

sändes GRATIS till

Namn:

Adr.:

Postadr.: TJA

Oh en sän båt!



MARIEHOLMS GLASFIBERBÅTAR

— väcker berättigad beundran överallt —
därför att de är så eleganta. Båtagaren trivs
med sin Marieholmsbåt, därför att den är
så sjösäker och så lätt att sköta och under-
hålla. Begär vårt stora 4-färgsprospekt och
se årets modeller!

CADET • CAVALIER • CIT-CAT
SWEET-SIXTEEN • CATALINA



MARIEHOLMS BRUK

Jernverksaktiebolag
MARIEHOLMSBRUK
tel 0370/93070

Sänd kostnadsfritt prospekt till

Namn:

Adress:

Postadress: TJA

SÄLJ KÖP BYT!

Fina fynd i
varje nummer
bland TFA:s
radannonser

Med en radannons i TFA får Ni kontakt med läsare som har intresse för allt som rör teknik — bilar, mc, scooters, mopeder, båtar, och marinemotorer, radio, TV, foto, hobby, utbildning etc.

När Ni sänder in annonsmanuskriptet till TFA får Ni skriftlig bekräftelse på när annonsen kan införas och vad den kostar.

Radannonser betalas i förskott. Vill Ni betala annonsen samtidigt som Ni skickar in manuskriptet så bli toga frimärken eller sätt in pengarna på vårt postgirokonton och skriv manuskriptet på talongen. Skriv tydligt (texta helst). För tydligt skrivna manuskript ansvarar ej.

Ni kan räkna med att det på varje rad går in ca 25 bokstäver. Pris 3:— per rad. Ange under vilken rubrik annonsen önskas.

Använd signatur

Om Ni inte vill sätta ut namn och adress i Er annons. Svaren ställs då till TFA:s annonsavdelning, som skickar dem till Er.

Adress

Teknik för Alla
Annonsavdelningen
Box 3137, Stockholm 3
Postgiro 15 79 92

Radio-TV

ENASTAENDE TILLFALLE! Heldämpad högtalareläda av kompakt typ med helt ny design. Bestyckning: 1 st oval-bredbandshögtalare ISOPHON P1526/19/80. Frekvensområde: 60–16000 p/s. Max belastning ca 6 watt. Impedans: 16 ohm. Dimension: 450x800x190 mm (med fasta ben). Grå lärg och vitt tyg med teaklister på framsidan. Pris kr 150:—, Hi-Fi- och stereoentusiaster se hit! Kjell Andersson, Sjö- gatan 28. Älmhult.

DX-tidning Eter-Aktuellt gratis fr. SDXF, Landskrona.

HALLICRAFTERS S-38E 250:—, L. Lavrell, Trädgårdsg. 4, Eskilstuna. Tel.: 458 48.

BC-348-E trafikmott, 1,5–18 Mc 350:—, C. Hagström, Åkerliden 3, Brämhult. tel.: 033/486 67.

KOMMUNIKATIONSMOTTAGARE Lafayette HE-40, för DX-are. Säljes p. g. a. studier. 08/58 19 91.

GODA RABATTER upp till 40 % på rör, komponenter och tonband. Prospekt mot svarsporto. Radio & TV Hallen AB, avd.: Amatörservice, Borgansvägen 18 B. Borlänge. Tel.: 0243/145 40.

RADIOTELEFONER 27 Mc. Svensktillverkad Radiofon PR-3 1250:—, Återförsäljare: Bra rabatt. Begär broschyr, TV-Tjänst, Drottningg. 42, Lysekil. Tel.: 0523/122 78.

TRANSIST. EL-GITARSSÄND. Litet form. Mycket bil. att bygga. Äv. f. telefoni. Ritn. o. arb. beskr. mot postförsk. End. 5:76. Sandhgrn, Stålbogav. 24. Bandh. I.

KANALVÄLJARE för TV Philips AS 768 m. fl. avsedda för FCC 88, och PCF 32. lämpliga för ombyggnad till konverter m.m. Pris 30:— exkl. oms. F:a Teletron. Floravägen 9 B. Störvreta. Tel.: 018/660 20.

RADIOMATERIEL. Katalog över radiomateriel (ölsbladssystem) med uppgifter om amatörrabatter — intill 40 % på standardmateriel mot 2:55 i frimärken. Samlingspärm för katalogblad mot 4:45 i frimärken. Videoprodukter. Oibersgatan 6A. Göteborg Ö. Tel.: 031/25 76 66. 21 37 66.

TONBAND GRATIS i reklam-syfte. Sänd Er adress och uppgift om märke på Er bandspelare till Tape Recorders. Lund 6.

BILLIGA transistorapparater. Prospekt gratis. A. Hansson. Box 11 Billingsfors.

HÖRLURAR, nya Q hörlurar 20:— + porto per par. Svarta eller vita. Hög eller låghögiga. Firma S. Brydolf, Hornsgatan 74 A. Stockholm Sv. Tel.: 08/43 11 78.

Maskiner—verktyg

ELMOTORER. Just 220/380 V helk kull. 1 400 r/m 1/2 hk 70:—, Enfas 220 V 1/4 hk 1 400 r/m 60:—, Likströmsmotorer 1/8–2hk Transformatorer, dammsugare, maskiner, verktyg, elmateriel. Begär lista. Gaco Södermannagatan 28 Stockholm Sö.

Hobby

GLASFIBERPLAST för båt, bil, flyg, hobby och hantverk. Vi lagerför alltid V-plast, acceleratorhårdare, specialbehandlade glasfibervävar, mattor, band och snören. Tillskriv oss och begär broschyr och bruksanvisning som sändes kostnadsfritt. Minsta försäljningskvantitet: 1 kg V-plast med acceleratör och hårdare kr 8:50 — vilket räcker till 1 m² glasväv Y — kr 7:50 eller 1/2 m² glasväv Tj kr 5:25. Vänd Eder med förtroende till specialisten, AB SERIEBAT, Maria Prästgårdsgata 40–42, Sthlm Sö. Tel. 44 35 52.

MÄRKL-arl säljes för 700:—, Carlsson, Prunsg. 14, Malmö Ö. Tel.: 040/49 08 11.

GLASFIBERPLAST för tillv. och rep. av bilar, båtar, kanoter, husvagnar, kåpor, formgjutn. m. m. Kan armeras med glasfiber. Lätt start. End. prima råvara bl. a. högkoncentrerad katalysator. Beställ provsats inneh. plast, hårdare, acceleratör, färgampuller samt fullst. beskr. och prisl. (även i parti) för 8:— + porto. Glasfiberväv, matta och glasflaks. Hög kval. låga priser. Prover och prisl. 5:—, Firma Regale, Box 6844, Borlänge. Tel.: 0243/129 39. Postgiro 39 61 20.

Vapen

VAPEN KRIGSMATERIEL eid-blanka vapen, uniformer, medaljer. Asiatiska vapen m.m. Katalog mot porto. Wa-Wa Handelsagentur, avd. 4, Box 150 51, Sthlm 15.

Service—reparationer

MOTORVERKSTÄDER OCH MOTORMÄN! Vi har hypermod. maskinpark t. motorrenov. Vi utför spec.-arb. på bil, moped, båt och stationära motorer. Svetsning omformd. av cylindrar, cylinderfinborn. vev- och ramlagerrenov. Utbytesvevaxlar för DKW, Saab, Minor och Lloyd. Spec. avd. f. moped och utombordsmot. MOTORFIRMA B. ANDERSSON, Göteborg H. Tel. 22 01 28.

Sport

VATTENSKIDOR beg. 50:—, Stig Hallengren. Åhus.

Foto—optik

FILM COLORSLIDES Insp. tonband! 8 mm farser, äventyr. Äv. färg o. ljud. Fickprojekt. 32:—, Filmtexter, titelslides, färgdiap. TRIOIMP, Box 21, Sundbyberg.

ASTRONIK har nu en ny stor katalog över teleskop och tillbehör i vilken ingår en liten handbok. Erhålls mot 1:— i frimärken. ASTRONIK, Vikstensvägen 36, Johanneshov, Tel. 08/49 96 32.

POLARISERADE solglasögon. Tar bort reflexer. Oumbärliga för bilister. Herr & Damstori. Fr pr 39:— 2 par 73:— inkl. oms. Högklassiga prismaakikare: 8x40 119:—, 7x50 129:— i läderskämma inkl. oms. LYFOMA AB, Lysekil. Tel.: 0523/105 12.

BETRÄKTNINGSAPPARAT för dia 5x5 med ställb. först. utf. Begr. lager. 18:— inkl. frakt. F:a Teledetaljer. Fack 18. Wenskede 6

Mc—mopeder

VICKY-motor i prima skick, delvis demon. Samtliga del. finns. Sv. t. AL-64, TFA, f. v. b.

VESPA LAMBRETTA m. fl. 26 % rabatt & reservdelar m.m. Sprängskiss m. 2:— i frim. AVA, Braheg. 32, Sthlm Ö. 61 93 17.

MOPEDISTER, sänd 1:— i frimärken och Ni får vår stora reservdelskatalog. MOTOR-HÖÖKS Sögen tel. 30.

MOPEDTÄVLARE. Det är enkelt och billigt att trimma mopeden ända upp till 5–6 hk och över 100 km/tim. Våra utförliga och lättfattliga trimningsinstruktioner passar alla mopeder. End. 4:50 mot postförskott. Ingenjörfirma Universal Avd. M. Loftv. 13 Trångsund.

MOPED- o. McGARE! Nya kataloger utkomna. Lelles Mc-katalog -64 innehåller även mopeddelar. pris 1:50. Lelles HVA-katalog -64 med allt för HVA-ägare, pris 3:—, Lelles 250 cc specialkatalog, pris 5:—, Frimärke bif. Specialfirma, när det gäller motordelar. LELLES MOTORDELLAR, S:t Persg. 5, Upp-sala. Tel.: 018/11 54 66.

STOR SORTERING beg. Mc- och mopeddelar. Allmotor AB, Växjö.

Båtar

F:a BÅT & HOBBYRITNINGAR. F. Nyström. Katalog 1:50 (frim.). Birger Jarlsig. 113, Sthlm.

ALLT FÖR SJON i batar, motorer och tillbehör finner Ni i vår stora katalog för båtfolk. Skriv redan idag. Medsänd 1:— kr till porto och katalogen, Westerlunds Marin, Box 164, Ulricehamn.

PA NAGRA TIMMAR för några tiotior kan Ni göra en båtmotor av en mc-motor. Ritn. o. arb. bekr. endast 7:60 + porto. WAL-LIN, Avd. Båt, Fröl.v. 3, Timråden.

SKRIV EFTER båttillbehörskatalog. Nyheter, ritning till amerikansk inombordsbåt "Sk-båt", C klass galosch, Michigan propeller för inombordsmotorer, F:a H. Gustafsson, Box 7124, Borlänge.

FÖR NÖJESKEPPAREN kort. handl. om trafiken till sjöss, prickar, lanternor, nav osv. kr 2:50 + porto fr. BÅTENS FÖRLAG, Domsten. Likvid i frim. el. pg 61 12 38.

BYGGSATSER, BÅTTILLBEHÖR billigt. Kat. mot 50 öre i frim. A. SJÖGREN & CO, Box 170 21, Göteborg 17.

BÅTAR — BÅTBYGGSATSER. Marknadens mest omfattande byggsatserie över snabba sportbåtar. Vårt båtprogram omfattar även glasfiber- och träbåtar. Båttillbehör i stor sortering till lägsta pris. 1964 års Båt- o. Tillbehörskatalog sändes mot 1:— i frim. Skriv idag! (Meddela om Du även vill bli vårt fritidsombud). Båtspecialisten TEBE-Bolaget, Umeå 3. Ordertel. 219 53.

BÅTPLYWOOD. Vi lagerför alltid garanterad båtplywood av furu och mahogny i tjocklekar från 4 till 18 mm. Tillskriv oss och begär broschyrer och prislista som sändes kostnadsfritt. AB SERIEBAT, Maria Prästgårdsgata 40–42, Stockholm Sö. Tel. 44 35 42.

BÅTBYGGSATSER till motorbåtar samt den internationella segeljollen Moth. Wijko-Industrier, Hägerstens Gärd, Hägersten, Tel. 08/88 35 00.

SPORTBÅTSRITN. Broschyr mot pto. Roggentin. R. Götg. 26, Sthlm.

BÅTTILLBEHÖR. Allt för båten — till lägsta pris! Vindrutar, rattar, beslag, lanternor, fartloggar, flytvästar, utrustning för vattenskiidport m. m. 1964 års Båt- o. Tillbehörskatalog sändes mot 1:— i frim. Skriv idag! (Meddela samtidigt om Du även vill bli vårt fritidsombud). Båtspecialisten TEBE-Bolaget, Umeå 3. Ordertel.: 219 53.

BÅTAR, byggsatser. Begär prosp. Granlunds Båtbyggeri, Ådelfors Bruk, Ålседа, tl Ådelfors 12.

BÅTPLYWOOD. Båttbyggare, hobbysnickare vänd Eder till oss när det gäller plywood för båtbygget. Furu, mahogny finnes alltid i lager, alla tjocklekar och standardformat. Listerverk, mahogny, ek, teak. Ring el. skriv. Vi lämnar alla upplysningar kostnadsfritt. AB Lagerförsäljning, S:a Stationsg. Medborgarh. und. Söderg. Sthlm Sö. Tel. 44 62 21.

SPEEDY-BYGGSATSER. Vi är ensam tillverkare av Speedy i byggsatt och färdigbyggd. 1964 årsmodell ytterligare förbättrad. Riktig sortering Speedy-tillbehör. Förmånliga priser. 1964 års Båt- och Tillbehörskatalog sändes mot 1:— i frim. Skriv idag! (Meddela samtidigt om Du även vill bli vårt fritidsombud). Båtspecialisten, TEBE-Bolaget, Umeå 3. Ordertel.: 219 53.

BÅTRATT 35. — Beslag i mässing, plast, järn, lättmetall. Katalog mot 50 öre i frim. Handelsfirma K H Carlsson Gnosjö.

INURIGG, Ny. För displacementbåt, mycket kraftig, lågvarvad, stor propeller, helt uppfällbar. Pris 1 200:—, N. D. Ejeholt, Bryggaregatan 8, Boden Tel.: 116 08

SPORTBÅT öppen, näst ny nypris 1 600:—, nu 825:— Båt el. mot. tages i byte B. Larsson, Ekenäsv. 83, Metala Tel.: 143 19.

(Forts på sid 56)

TFAE-NYTT

(Forts fr sid 50)

det vid tidigare parlament har varit mycket stort, och vi hoppas att årets inte skall utgöra något undantag. DX-Parlamentet är den populära träffpunkten för DX-are, svenska såväl som utländska. Uppgifter om anmälningsdatum m m föreligger inte då detta skrivs, men vi hoppas få fram detta till nästa nummer. Väl mött i Kopparberg!

AUSTRALISK FOTOTÄVLING

I samband med Radio Australias 25-årsjubileum anordnar stationen en fototävling. Den går ut på att man skall bidra med fo-

tografier av sig själv och/eller familjen lyssnande till radio. Priser kommer att utdelas för de bästa bilderna i svartvitt och i färg samt även för den ovanligaste orten. Vissa foton kommer att publiceras i souvenirbroshyrer. Då tävlingen pågår fram till 30 juni bör deltagare omgående sända in sina bidrag till Radio Australia, Melbourne, Australien, i kuvert märkt "Photo contest".

LETISK TÄVLING

Med anledning av Radiodagen den 7 maj kommer Lettlands Radio att arrangera en DX-tävling för DX-klubbar och för individuella DX-are. Uppgifter om tävlingen kommer att lämnas i program den 7 maj kl 21.20-21.50

som upprepas samma kväll kl 22.20-23.00. Tävligen går i tre grupper, grupp A för klubbar med mer än 100 medlemmar, grupp B för klubbar med mindre än 100 medlemmar samt en individuell grupp. Priser och hedersdiplom kommer att tilldelas de sex första i var grupp. Tävlingslösningar, som måste vara poststämplade senast den 1 juni, skall sändas till Lettlands Radio, Box 266, Riga, Lettland.

Stationen tycks ha haft väl bråttom då man sände ut detta meddelande, det finns inga som helst uppgifter om vilka frekvenser som kommer att användas. I WRH 64 uppges att för den första sändningen används 575 kc - 521 m samt för den andra 575 1 349 och 1 421 kc - 521, 222

och 211 m. Urnvida dessa uppgifter fortfarande är akuta vet vi inte, men den som är intresserad kan ju göra ett försök.

KONTAKT MED TFAE-RED

Av naturliga skäl kan de upplysningar som ges i TFAE-spalten inte täcka alla de frågeställningar som uppstår i samband med DX-ing. TFAE-red står därför till tjänst med att ge svar på de frågor medlemmarna ställer. Frågorna bör helst ställas per brev, vilket medför mindre risker för oklarheter. Alla brev besvaras så snart som möjligt. Vi vill i detta sammanhang framhålla de upplysningskällor de lokala klubbarna utgör och vill rekommendera att de används i första hand.

Biggles
RESUME: JOHN 12 ÅR SON TILL AMBASSADÖR FORBES. KIDNAPPAS AV AGENTER FRÅN SAN FELIPE. BIGGLES OCH HANS VÄNNER FÖRFÖLJER PLANET. DE STÖRTAR OCH HJÄLPER REBELLERNA I EN REVOLUTION MOT REGERINGEN. DE ÄMNA FORTSÄTTA MEN GENERALEN VILL INTE.

NEJ! JAG KAN INTE LÅTA TRE SKICKLIGA PILOTER ÖVERGE MIG!

DE HÄR KILLARNA FÖRSTÅR BARA SITT EGET SPRÅK!

JAG SKÄMTADE INTE GENERAL! VI MÅSTE GE OSS AV!

REBELLERNA SER MÄKTLÖSA JEEPER RULLA BORT.

MINSTA RÖRELSE OCH ER GENERAL ÄR EN DÖD MAN.

HÅLL-PLÅTSEN DÄR NI SKULLE STÅ GA AV GENERAL!

BERTIE! STARTA JEEPER!

SKJUT INTE! JAG GILLAR DEN DÄR KARLEN!

EN RIKTIG KARL! LYCKLIG RESA. - TILLS VI MÖTS IGEN!

NÅGRA TIMMAR-SENARE, FLERA DAMMIGA MIL LÄNGRE BORT.

SAN PORLO - SAN FELIPE'S HUVUDSTAD!

DET BLIR INTE LÄTT ATT FINNA VON STALHEIN OCH POJKEN.

VI KÖR TILL PRÆSIDENTENS-PALATS.

EN PRESIDENTS PALATS AR ALLTID VÄLBEVAKAT - OCH SAN FELIPE HAR MAN SPECIELLA VÅKTARE - -

(Forts fr sid 5)

UTOMB.-MOT. Archim. 20 hk 490:—, Trim 8 hk 400:—, Trim 6 hk 300:—, Archim. 5 hk 345:—, Penta 5 hk 300:—, Viking 4 hk 240:—, B. Larsson, Ekenäsv. 83, Motala.

SPORTBAT, plast med mahognäck, lyxutr. 30 knop. Säljes m. eller utan motor. Speedybat, lyxutr. m. eller utan motor. Trail-er passande båda båtarna. Tel.: 08/82 85 63.

BATINTRESSERADE GRABBAR! Bygg MARAN — helvass tävlingsbåt för klass K. Enkel att bygga — bygges på några kvällar. Ritn. och arb.beskr. kr 14:50 plus porto. B. Fareby, Box 2019, Kiruna II.

UTOMBORDSMOTORER Archimedes B175:—, Champion 4,2 hk, årsmodell 1955—1957. Renov. för 300:—, Pris 350:—, A. Ottosson, Lakenäs, Fagersanna.

Bilar—tillbehör

ALLA komponenter till transistorändn. Ex. 2N174 29:50, 2N1970 19:50. Uppl. m. porto. **AUTO-TRANSISTOR.** Ångermannag. 120, Vällingby.

VW MOTOR växell. 58 div. till VW 62:a. bra snöddäck. följar m.m. Triumph 650 motor. växell. 55:a. Jap 500 sida 42:a nyborrad. allt säljes billigt. gärna anbud. Önskas: filmk. 8 enögd m. ljusn. G. Öhrn. Box 49, Gemla. 0470 673 24.

AMERIKANSKA BILTILLBEHÖR just för Er som söker ngt utöver det vanliga. Autogram-embler. Dekaler. Racing Stripes. Växelknoppar. backspeglar av tävl. typ. G. T. stolar. kartlampor m. m. Art. för tävlingsbilister. Rekv. vår nya katalog mot 1:40 i frim. Äterf. sök. **AMERICANO ENTERPRISES** P. O. Box 2105, Linköping 2.

FORMEL-K katalog över vagnar, motorer, däck, följar, verktyg och övriga tillbehör m.m. Sändes mot 1:50 i frimärken från Connys Cykel & Motor. S. Järnvägs-g. 21 Växjö. Tel. 0470/171 21.

IWA FK-VAGNAR. Byggsatser färdiga chassin, delar, motorer. Ritn. IWA Bantam, IWA Sprinter 12:—st. Katalog mot 1:50 porto. Ingf. Welland AB. Box 29, Spånga. Tel. 08/36 36 26.

ÜTRUSTA ER BIL BILLIGT. Kvalitets-tillbehör till nettopriser. Ill. katalog mot 1:— frim. Alve-Bil. Box 138, Ånge 2.

LJUDDÄMPARE finnes i rostfritt, lättmetall, syrabetad stålplåt samt svart plåt till ca 100 mod. Slitage-delar såsom stöt-dämpare, kolvringar, bromsband, lameller o. dyl. finnes också till förmånliga priser. Frakt överstigande 5:— betalas av oss. Prislista mot 70 öre i frim. från **AUTO-BERGH.** Box 170 12. Gbg 17. Specialfirman för ljuddämpare och avgasrör.

Diverse

STARTA OCH DRIV ett eget företag på Er fritid! Nyhet — nu kan Ni få Global Lab. receptsaml. -64. Med årets alla kem.tekn. och kosmetiska nyheter — bruks- och lyxartiklar! Fullständiga recept och tillverkningsanvisningar. Lär Er tjäna mer! Obs! Helt komplett — endast 24:50. Gratis! Register över råvaruleverantörer i in- och utlandet. **OBJEKTINDUSTRI.** Ävd. TF7. Box 185, Motala 1.

TELEKABEL. El. obeg. telfri. 120 m 3:—, 70 m 2:—, 5 rullar fraktfritt. **AUTODELAR.** Skede.

NI KAN SJÄLV BLANERA förgylla, -silvra, -tenna, -koppra, -krona, -nickla m. m. enkelt och billigt. utan elström. Våra utl. recept lär Er konsten. End. 9:90 **NORDPOST.** Kägeväg. 27. Skellefteå.

TRAMPBILAR i byggsats end. 29:50 + oms. Överraska grabben 3-7 år med önskebil. Ratt, växelspak. 4 gummihjul Ø 215 mm med telesk.fjädring o. alla övr. stäldelar + ritn. ingår. **LEK-SAKSSERVICE.** Ångsv. 63. Stuvsta. Tel: 67 92 33. även kvällar.

REA CHOCK-LAGA PRISER! 1000 nya luxuösa schweizerur. Erkända kvalitetsarmbandsur med upp till 23 rubiner! Utförsäljes till häpnadsväckande billiga priser. Herrur nr W93 (stälutförande, stötsäkert antimagnetiskt, självlysande m. m.) Nu endast 19:75. Damur nr W94 (exklusivt gyllenglänsande, vattentätt, stötsäkert, antimagnetiskt m. m.). Nu endast 29:95 — Herrur nr W95 (extra tunt sobert lyxur, guldförgyllt stål, helatom, datumväxling, stötsäkert, antimagnetiskt m. m.). Nu endast 39:75 — Herrur nr W96 (världsmästare i super A-kvalitet, 23 rubiner, helatom, datumväxling, vattentätt stötsäkert, antimagnetiskt, vibrografkontroll m. m. Ni kan välja mellan exklusivt gyllenglänsande eller stål. Nu endast 49:75 — Damur nr W97 (senaste florentinomodellen, exklusivt gyllenglänsande, stötsäkert, antimagnetiskt m. m.). Nu endast 69:75. Herrur nr W98 (självuppdagande, helatom, datumväxling, vattentätt, stötsäkert, antimagnetiskt, vibrografkontroll m. m. Välj mellan exklusivt gyllenglänsande eller stål. Ett precisionsur i super A-kvalitet till oslagbart lågt pris. Nu endast — 79:50. Varje armbandsur förpackat i lyxetui. 1 års helriskgaranti medföljer. Varsågod! Se och prova gratis i 8 dagar. Fullständig returrätt. Passa på! Skriv redan idag! **INTERNATIONAL TRADING.** Ävd. TF8. Box 2014, Motala 2.

SKANDINAVIENS STÖRSTA OCH MEST OMFATTANDE IMPORTHANDELSKATALOG NU HÄR! STÖRRE OCH INNEHÅLLSRIKARE ÄN NAGONSIN. Mängder av nyheter inom Camping — Sport — Hobby — Radio (Stereo/Hi-fi — Foto — Motor — Mode — Populärartiklar — Swimming-pools m. m. Mångtusentals artiklar från mer än 3 000 företag i 44 länder. Importhandledning med översättningar, som ingår, gör det enkelt för Er att köpa direkt från utlandet. Nu har Ni chansen att importera varor för en billig penning och sälja med mycket god förtjänst! Skriv redan idag efter nya Importhandelskatalogen 1964—65. Obs! Helt komplett — endast 19:75. Gratis! Nyhets-Extra. **INTERNATIONAL TRADING.** Ävd. TF4. Box 2014, Motala 2.

HUNDRA KRONOR extra i veckan. Sänd 35 öre i frim. för upplysningar. OBS inget försäljningsuppdrag! U. Särnegårdh Stenbocksgatan 8 C. Malmö.

HE 30

Amatörmottagare för lyssnar-amatörer. **LAFAYETTE HE 30 = TRIO.** 4 bands mottagare, som täcker mellanväg och kortväg med god bandspridning. 0-100 loggskala för kortvägsslyssnaren. Inbyggd S-meter. Lågt pris: Kr 476:— exkl. oms.

Denna plus andra mottagare samt massor av komponenter finner Ni i vår katalog nr 12. "Allt mellan antenn och jord", som inte enbart är en varukatalog utan även en värdefull uppslagsbok för radioamatörer, tekniker och konstruktörer.

Sändes mot frimärken eller 3:— per postgiro 25 12 15 eller per postförskott mot kr 3:45. (Stryk under det önskade)

Namn:

Adress:

Postadress: TFA 10/64

TIFA
RADIO & TELEVISION AB
HOLLANDARGATAN 9 A, BOX 3075,
STOCKHOLM 3, TELEFON 08/240280

GRATIS får Du vår nya katalog som formligen sprängs med nyheter från USA och kontinenten. Vad sägs om The Beatles tröjor och peruker, siden, skjortor i flera nya färger, collegetröjor, spanska byxor med vita skinnkanter. Fan-club tröjor, amerikanska jeans och bälten, kalsingar med röda läppar, busfräcka jackor från USA, cowboy-stövlar, ja detta och mycket, mycket annat finner Du i den nya färgkatalogen. Skriv eller ring till Carlssons Import, ävd. 3, Falkenberg. Ordertel. 0346/103 81.

HOTELL- & FLYGMÄRKEN för resväskor, bilrutor o. d. sortiment om 10 olika 3:25 fraktfritt. **AB DURAX.** Box 20142. Malmö 20

TILLVERKA SJÄLV KULSPETSENNOR! Vi lev. delar till kompletta pennor, som Ni själv kan montera. Monterings-tid: ca 200 st pr tim. Pennorna är av god kvalitet o. har tryckmekanism. Pris pr 50 st 10:80, 100 st 19:80. R. Ericsson, Barnarpsg. 24, Jönköping.

FRIMÄRKSSAMLARE. 200 äldre svenska. Pris 10:— pr paket. Verkligt tillfälle. Begr. upplaga. Pris + porto. S. S. Box 21, Gemla.

Köpes

LITEN hobbyvarv 2½" dubbhöjd JW300. Rosenfors el. liknande. Sv. t. "I gott skick", TFA. f. v. b.

DART-KART eller Big begagnad utan motor köpes. Sv. t. "Pris o. skick", TFA. f. v. b.

LÄTT skoter köp. eller, byt. m. mop. 62:a Cr 270 mil. O. Karlsson, Idrottsv. 7, Kiruna 3.

RITN. t. TFA:s propellerslade köp. Sv. t. I. Thorsson, Adalen, Läckeby.

GAMMAL trattgrammofon samt 78 v. skivor köpes. Sv. t. "Tratt" TFA. f. v. b.

Bytes

BÄNDSPELARE, 4 hast.. 4 spår Dux. litet anv. bytes snarast mot Citroën 2 CV eller B 425. Sv. t. "B425" TFA. f. v. b.

NY KATALOG

96 sidor
hobby

med senaste nyheter.
Massor av hobbyartiklar.
Beställ redan i dag.
Pris 2:—.



THOR HOBBY

Skånegatan 53 — Stockholm Sö. Tel. 42 84 00

Härmed beställes st. Nya hobby-katalogen 64 å kr 2:—, som skall betalas med frimärken.

Namn:

Adress:

Postadr.: TFA 10/64

V. g. texta

Bygg SPORTY ...



snabb och rivig sportbåt 4.5 x 1,7 meter, ritad av Ake Sundstedt. Fart med 25 hk motor ca 25 knop, med 60 hk ca 35 knop. Plats för fyra personer.

Ritningen till Sporty omfattar två blad, översiktsritning i skallorna 1:10 och en spantritning i skala 1:2 och 1:5.

Byggbok till Sporty en mycket bra handbok som i bilder följer hela bygget med anvisningar och goda råd. Kostar 35 kronor.

TEKNIK FÖR ALLAS RITNINGSSERVICE

Box 3137, Stockholm 3

V. g. sänd mig omgående mot postförskott + porto

Ritning på Sporty kr 25:— Byggbok kr 35:—

Namn:

Adress:

TFA 10/64

TfA:s
post-
order

FYND



Säg inte
jeans

köp Lee

från The H. D. Lee Company
Inc. Kansas City, Missouri, USA

Finns i landets bransch-
affärer.

Generalagent: MALMÖ YRKESKLÄDER, Malmö.

Graupner

HOBBY



WEIHE 50 skalenlig segelmodell med flygkroppen helt färdigformad i CELL-PLAST. Friflygande el. för 2-4 kanalers radiostyrning. Sp. vidd 1.800 mm, längd 860 mm.

Nr 4207 byggsats kr 49:50
Byggsatser — Diesel- o. glödstifts-
motorer — Radiostyrning — Ro-
dermekanismer — Hobbytillbehör
Rekv. GRATIS vårt svenska prospekt.

A HERMELE AB - STHLM 9

MEKANIK — ER HOBBY?

Skaffa Er den nya katalogen om verktyg och maskiner för finmekaniker, urmakare, optiker, elektriker, hobbyklubbar m. m. Katalogen är ett enastående uppställningsverk för alla som är intresserade av mekanik. 1.000-tals artiklar är beskrivna i ord och bild. Alfabetiskt register. Kompletta prislista. Upplagen är begränsad

252 SPECIAL SIDOR



Sänd namn och adress idag. Vi levererar omg. katalogen mot dep-avgift 25:— + porto. Beloppet återbetalas vid beställning ur katalogen oå minst 25:—
AB SVENSKA URDEPOTEN, Box 270, Malmö 1



STORA BILBOKEN 1964

(14:e ärg., 228 s., format 14,5x21 cm) är utkommen med uppgifter om praktiskt taget alla personbilmodeller för 1964 från hela världen. Ni får veta vad som är bra och vad som är dåligt hos olika bilar, vilka som är rymliga eller trånga, vilka som är obekväma, om väg- och kurvegenskaper är goda eller ej, hur fjäderingen är osv. Modellerna beskrives utförligt med bilder, tekniska data, bensinförbrukning, toppfart, pris, skatt m. m. Enda bok i Norden som utförligt bedömer 1964 års bilar! Pris kr 10:60. Boken finns i bokhandeln och sändes även direkt från förlaget. Skriv till:

FÖRLAGET BILBOKEN
Avd. TFA Norrköping

Kopplingsuret för hela veckans program. för nem. industri och laboratorier. Vi tillverkar även rastsignatur, mikroströmbrytare, impulsreläer, el. timers, programverk m. m.



Reflex

Begär Industri AB Reflex
broschyr Flysta gränd 3-5. Sthlm
Spånga 36 46 42

FOTO ÅTERFÖRSÄLJARE INLÄMNING- STÄLLEN

för fotoarbeten i färg eller svart-vitt sökes. Lägsta pris — högsta rabatt. Film och fotomaterial till bottenpriser för reg. ombud och erbjudande om fri film. Begär prislista och villkor gratis.

SYDSVENSK HANDEL

Rönneholmsväg. 74, Malmö V. Tel. 040/607 62.



Mopedägare!

1964 års jättekat. m. res-
delar, tillbehör och 50 cc
racing till nettopriser. 128
sid. Sändes mot 3 kr i frim.
MOPEDÄGARNAS INKÖPS-
CENTRAL AB — MALMÖ



Stor teknikerbrist STARTA RITAREKURS NU

FÖR SNABBT RESULTAT MED HÖGRE LÖN.

Starta Er tekniska utbildning per korrespondens med en ritarekurs. Genomförd kurs med betyg ger Er goda möjligheter till välbetalt och intressant arbete och extrainkomster. Inga förkunskaper kräves.

Posta i dag till SKANDINAVISKA INSTITUTET Fack, Göteborg 48	V. g. sänd GRATISBROSCHYR över Eder ritarekurs.
Namn	TFA 1064
Adress	
Postadr.	

KRISTINEHAMNS PRAKTISKA SKOLA

VÄRMLANDS LÄNS LANDSTINGS
CENTRALA YRKESSKOLA

Kontorsutbildning: Handelskurser. Socialkameral kontoristkurs. Hushålls utbildning: Husmodersskola — Sömnadskurser. Teknisk utbildning: Utbildn. till ingenjörer, elinstallatörer, ritkontorspersonal. Prep-kurser f. intr. vid högre tekn. läroverk. — Merkantill kurs för ingenjörer.

Begär prospekt. — Tel. 0550/101 15

BESTÄLLNINGSKUPONG

Firma:

Härmed beställs följande varor, vilka annonserats i Teknik för Alla nr 10.

..... st.

Varorna sändes mot postförskott avbetalning enl. annonsvillkor

Katalogbroschyr (om detta erbjudes).

Beställare:

Adress:

Postadress:

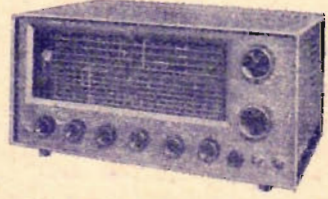


R-401
350x205x140 mm. Vikt 6 Kg.
Frekvensområde: 550-1 600 Kc,
1,6-4,4 Mc. 4,5-11 Mc. 11-30 Mc.

Blandare: 12BE6, MF: 12BA6,
BFO: 12BA6 Det. AF: 12AV6,
Slutsteg: 50C5, Litr.: 1S315,
Känslighet: 10 µV vid 50 mW,
Uteff. 1,5 W. Bandspridning S-
meter, ANL, BFO m.m. Inbyggd
högtalare. Nätnansl. 220 V 50 P/S.

Netto kr. 299:—

9R-59/HE/30



380x250x180 mm. Vikt 11 kg.
220 V ~

Frekvensområde: 540 Kc-1.6 Mc,
1,6-4,8 Mc, 4,8-14,5 Mc,
10,5-30 Mc.

Känslighet: 1 µV vid 50 mW, 10 µV vid 20 dB signal-brusförhållande.

Selektivitet: Max. ± 500 p/s vid 3 dB, ± 9 Kc vid 93 dB variation 1 till 3.

Uteffekt: 1,5 W. Effektförbrukning: 50 VA.

Rörbestyckning: HF-Steg 6BA6, Blandare 6BE6, Q-multiplier 6VA6, MF-steg 6BA6 2 st. LF-steg och detektor 6AV6, Slutsteg 6AQ5, Iikriktare 5Y3GT, Oscillator 6BE6. Summa 9 rör. Bandspridning av banden 80 m. 40 m, 20 m, 15 m, 10 m, Variabel selektivitet. Bruslimiter, S-meter, HF-volymkontroll, LF-volymkontroll, BFO, Standbayomk., antenntimmer m.m. Mottagning även av SSB.

Denna mottagare fyller alla anspråk som en avancerad amatöryllysnare kan ha på en högkvalitativ mottagare. Prova densamma och Ni kommer att bli mycket angenämt överraskad.

Netto kr. 450:—

Byggsats kr. 375:—



NH-200

DC 20000 Ω/V, DC: 0,25. 1. 50. 250. 500. 1000 V. 50 ΩA. 10 250 mA. AC: 8000 ΩV. 120x95 mm. 10. 50. 250. 500 V. 10-5MHz. R x 1 x 100 x 1000. -10 till +22 dB. Kr 59:—

Vi föra landets största sortiment av universalinstrument, rörvoltmetrar, signalgeneratorer m. m. av högsta kvalitet till billigaste priser.

Rekvirera vår omfattande instrumentkatalog med olika instrument och amatörradioanläggningar i prisklasser från de billigaste till det bästa som finns att uppbringa. Vi importerar direkt från fabriken varför inga fördrånade mellanhänder förekommer. Våra priser är därför utom all konkurrens. Katalog sändes mot en krona i frimärken.

SYDIMPORT

Vansövägen 1 - Tel. 47 61 84
ALVSJÖ 2

Bygg själv TFA STAR KART

Tfa Star Kart är den lättbyggda Formel K-vagnen. Den har testats hårt och är mycket robust samtidigt som den är smidig. Väger mindre än de flesta andra vagnar. För en färdig fullt komplett vagn behöver ni inte betala mer än 850 kr. För enbart färdigsvetsad ram med pedaler och vajersträckare 170 kr. Ritning, pris kr 18:50, beställs på nedanstående kupong.

Beställningskupong

Teknik för Allas ritningservice, Box 3137, Stockholm 3.

Härmed rekvideras st ritning på TFA:s Star Kart. Pris per st kr 18:50. Betalas mot postförskott.

Namn

Bostad

Postadress

Telefon TFA 10

HANDLA KLART KLOKT OCH SNABBT

(Forts fr sid 45)

- **Törst**
- **Illamående** (ibland kräkningar): Dryck får aldrig ges till den som kräks eller klagar över buksmärta.
- **Frossa** (täck över den skadade med filt, kavaj, rock).
- **Snabb puls** (normal pulsfrekvens ligger mellan 60—80; hos en chockad patient ofta 100—120—140/minut).
- **Snabb ytlig andning** (normal respirationsfrekvens 16—20/min, hos en chockad 30—40).
- **Lågt blodtryck** (normalt beroende av ålder — ligger det systoliska blodtrycket mellan 110—160, hos den chockskadade under 90—80—70, blodtrycket kan ju endast mätas om man har tillgång till apparatur och tillhör läkarens arbete).
- **Förstorade pupiller som reagerar för ljus** (dvs pupillen utvidgar sig i mörker, drar ihop sig i ljus. Reagerar inte pupillerna på detta sätt utan förblir utvidgade, stora hos en chockad patient, är det tecken på djupare chocktillstånd).

● **Psykiskt orolig och ängslig.**

HUVUDET LAGT

En chockad patient placeras alltid med huvudet lågt och kroppen och benen i ett högre plan, en 25°—30° lutning på kroppen är idealiskt!

Ljft och transporter den skadade så lite som möjligt, då varje transport tenderar till att fördjupa chocken och därmed hasarderar livet om inte behandling av annan typ kan insättas tillräckligt fort.

Vänta alltid på ambulansen, stanna kvar hos den skadade. Annat transportmedel bör självfallet utnyttjas på det sätt omständigheterna medger om man bedömer att den skadade är i behov av omedelbar lasarettsvård.

Här gäller också att den skadade skall transporteras liggande och så bekvämt som möjligt.

Ge aldrig en skadad sprit, tobak eller kaffe.

STILLA BLDNINGAR

Blödningar från armar och ben stillas bäst genom att föra den blödande extremiteten i högläge och utöva ett tryck ovanför det blödande stället.

Ett kraftigt tryckförband, eventuellt med hjälp av händernas tryck under 5—10 minuter stannar i stort sett

alla yttre hudblödningar, även i ansiktet och huvudsväven.

Ett kraftigt nedblodat ansikte är för många en chockerande syn. Låt er icke vilseledas av det dramatiska utseendet. Sök lugnt och sansat rätt på det blödande stället och utöva tryck härpå enligt ovanstående.

Om man sedan tvättar patienten finner man kanske att han endast har ett litet skärsår, men att detta otursamt har träffat en artär och att detta är förklaring till den våldsamma blödningen.

BENBROTT

Vid benbrott med kraftiga synliga felställningar bör man försöka lägga det skadade benet rätt och bekvämt för den skadade, eventuellt spjälka det.

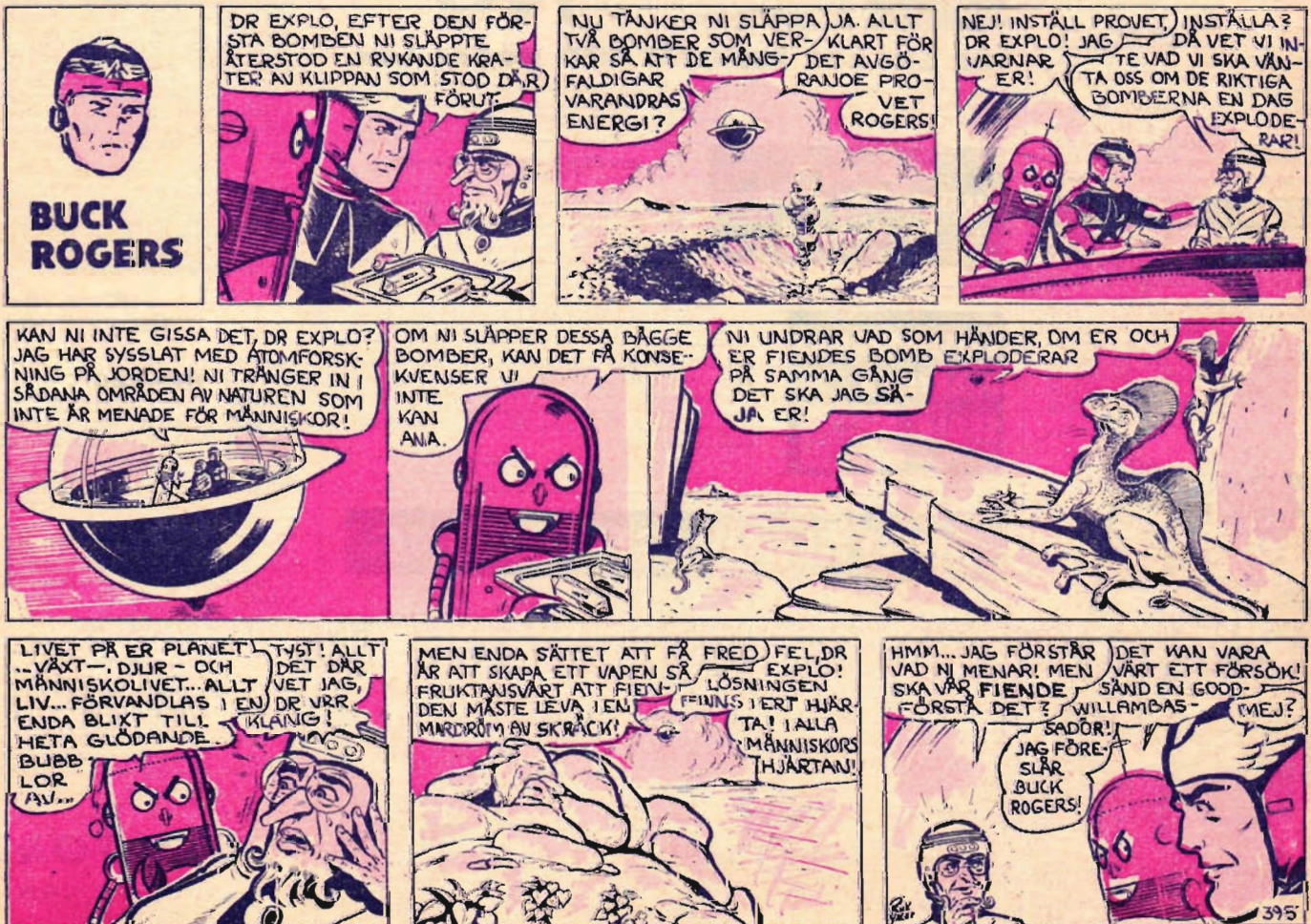
Tala lugnt till den skadade. Ert behärskade uppträdande lugnar ofta den psykiskt upprivna skadade personen. Tillkalla genom bud läkare och polis, stanna hos den skadade.

DAGENS NTF-MANING



Kör försiktigt när ni ser barn vid eller på körbanan.

AKTA MEJ!



BUCK ROGERS

DR EXPLO, EFTER DEN FÖRSTA BOMBEN NI SLÄPpte ÅTERSTOD EN RYKANDE KRATER AV KLIPPAN SOM STOD DÄR FÖRUT.

NU TÄNKER NI SLÄPPA JA. ALLT TVÅ BOMBER SOM VER-KLART FÖR KAR SÅ ATT DE MÅNG- DET AVGÖRANJOE PRO-RANOE PRO-VET ROGERS!

NEJ! INSTÄLL PROVET! INSTÄLLA? DR EXPLO! JAG DÅ VET VI IN- VARNAR ER! TE VAD VI SKA VÄNTA OSS OM DE RIKTIGA BOMBERNA EN DAG EXPLODERAR!

KAN NI INTE GISSA DET, DR EXPLO? JAG HAR SYSSLAT MED ATOMFORSKNING PÅ JORDEN! NI TRÄNGER IN I SÅDANA OMRÅDEN AV NATUREN SOM INTE ÄR MENADE FÖR MÄNNISKOR!

OM NI SLÄPPER DESSA BÄGGE BOMBER, KAN DET FÅ KONSEKVENSER VI INTE KAN ANA.

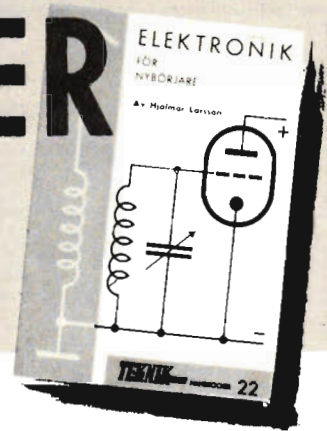
NI UNDRAR VAD SOM HÄNDER, OM ER OCH ER FIENDES BOMB EXPLODERAR PÅ SAMMA GÅNG DET SKA JAG SÄ-JA ER!

LIVET PÅ ER PLANET... VÄXT-... DJUR - OCH MÄNNISKOLIVET... ALLT DET DÄR VET JAG, LIV... FÖRVANDLAS I EN DR VRR ENDA BLIXT TILL HETA GLÖDANDE BUBBLOR AV... TYST! ALLT DET DÄR VET JAG, KLANG!

MEN ENDA SÄTTET ATT FÅ FRED FEL, DR ÄR ATT SKAPA ETT VAPEN SÅ FRUKTANSVART ATT FIENDEN MÅSTE LEVA I EN MARDROT AV SKRÄCK! FEINNS I ERT HJÄRTA! TA! I ALLA MÄNNISKORS HJÄRTAN!

HMM... JAG FÖRSTÅR DET KAN VARA VAD NI MENAR! MEN VÄRT ETT FÖRSÖK! SKA VAR FIENDE SÄND EN GOOD-FÖRSTA DET? WILLAMBAS-MEJ? SÄDÖR! JAG FÖRE-SLÅR BUCK ROGERS!

TfA-HANDBÖCKER för händigt folk



TfA:s populära handböcker ger Er värdefulla kunskaper och praktiska tips på många områden inom teknik och hobby



DYK

Av Gunnar Nordanfors. 2:a uppl. Råd och anvisningar i undervattenssimning, undervattensfotografering och undervattensfiske för sportdykare. Handbok nr 20. Pris 8:— Inkl. oms.

MOPEDBOKEN

Av Jan Jangö. 4:e helt omarbetade upplagan. Massor med praktiska råd och anvisningar. Allt om de nya bestämmelserna. Oumbärlig handbok för varje mopedägare. Handbok nr 18. Pris 8:— inkl. oms.

ELEKTRISKA ACKUMULATORER

Av Tore Porsander. 6:e uppl. Konstruktion, skötsel och laddning. Handbok nr 2. Pris 4:55 inkl. oms.

ATT LABORERA HEMMA

Del. 2. Av Ivan Bolin och Bror Gustaver. 114 intressanta försök i organisk och fysiologisk kemi. Handbok nr 17. Pris 4:— inkl. oms.

SVARVBOKEN

Av Tore Porsander. 5:e upplagan. En orientering över den moderna svarvens möjligheter. Handbok nr 10. Pris 3:45 inkl. oms.

ALLA MATEMATISKA FORMLER

Praktisk "lathund" för de flesta räkneoperationer. 6:e uppl. Handbok nr 9. Pris 6:40 inkl. oms.



NY UPPLAGA!

GENVÄGAR TILL SNABBRÄKNING

Av Josef Almqvist. 6:e upplagan. En oumbärlig hjälpreda vid det praktiska räknearbetet. Laminerat omslag. Handbok nr 14. PRIS 7: 45

ELEKTRONIK FÖR NYBÖRJARE

Av Hjalmar Larsson. Populärt skriven och rikt illustrerad handbok som ger Er kunskaper att tränga in i elektronikkens fascinerande värld. Oumbärlig för alla radiointresserade. 132 sidor. Handbok nr 22. Pris 10:10 Inkl. oms.



RÄKNESTICKAN OCH DESS ANVÄNDNING

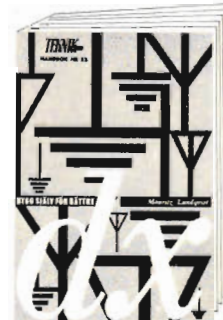
Av Tore Porsander. 15:e uppl. Handbok nr 1. Pris 3:75 inkl. oms.

PERSPEKTIVTECKNING av maskiner och mekanismer, röntgenteckningar och sprängda bilder

Av Olle Norellus, Laminerat omslag. Handbok nr 21. Pris 8:— Inkl. oms.

TÅG SOM HOBBY

Av Jan Jangö. TfA-handbok för modellrallare. Ur Innehållet: Att bygga och bygga om. Tågköpet planeras. Tips om första tåget. Tågbordet. Första spårplanerna. En hemmabana på 5 timmar. Gräs, hus, träd — och så Invigningståget. Att koppla ström. Trafiken på banan och massor av andra praktiska tips för nybörjare. Handbok nr 24. Pris 12:25 Inkl. oms.



BYGG SJÄLV FÖR BÄTTRE DX

Ny TfA-handbok för kortvågsläsnare med tekniska tips som visar hur man med enkla medel får ut mera av DX-hobbyn.

Av Mauritz Lundqvist. Boken beskriver i stort sett allt som kan göras med en smula händighet för att väsentligt förbättra mottagningen: olika slags antenner, antennförstärkare (preselectorer), kristallfilter, S-metrar, störningsbegränsare, LF-filter m.m. Tydliga kopplingsscheman och utförliga materialförteckningar gör att även nybörjaren lätt kan bygga de i boken beskrivna tillsatsaggregaten. Handbok nr 25. Pris 13:30 Inkl. oms.

MASKINRITNING

Av Rudolph Tegström. 5:e upplagan. Instrukтив handledning i maskinritningens grunder för nybörjare. Handbok nr 11. Pris 5:35 Inkl. oms.

TEKNISKA FÖRLAGS AB

Box 3137, Stockholm 3

Sänd mig omgående mot postförskott + porto här intill angivna böcker.

Namn:

Adress:

Postadress:

V. g. texta tydligt, tack!

.... ex. av Handbok nr

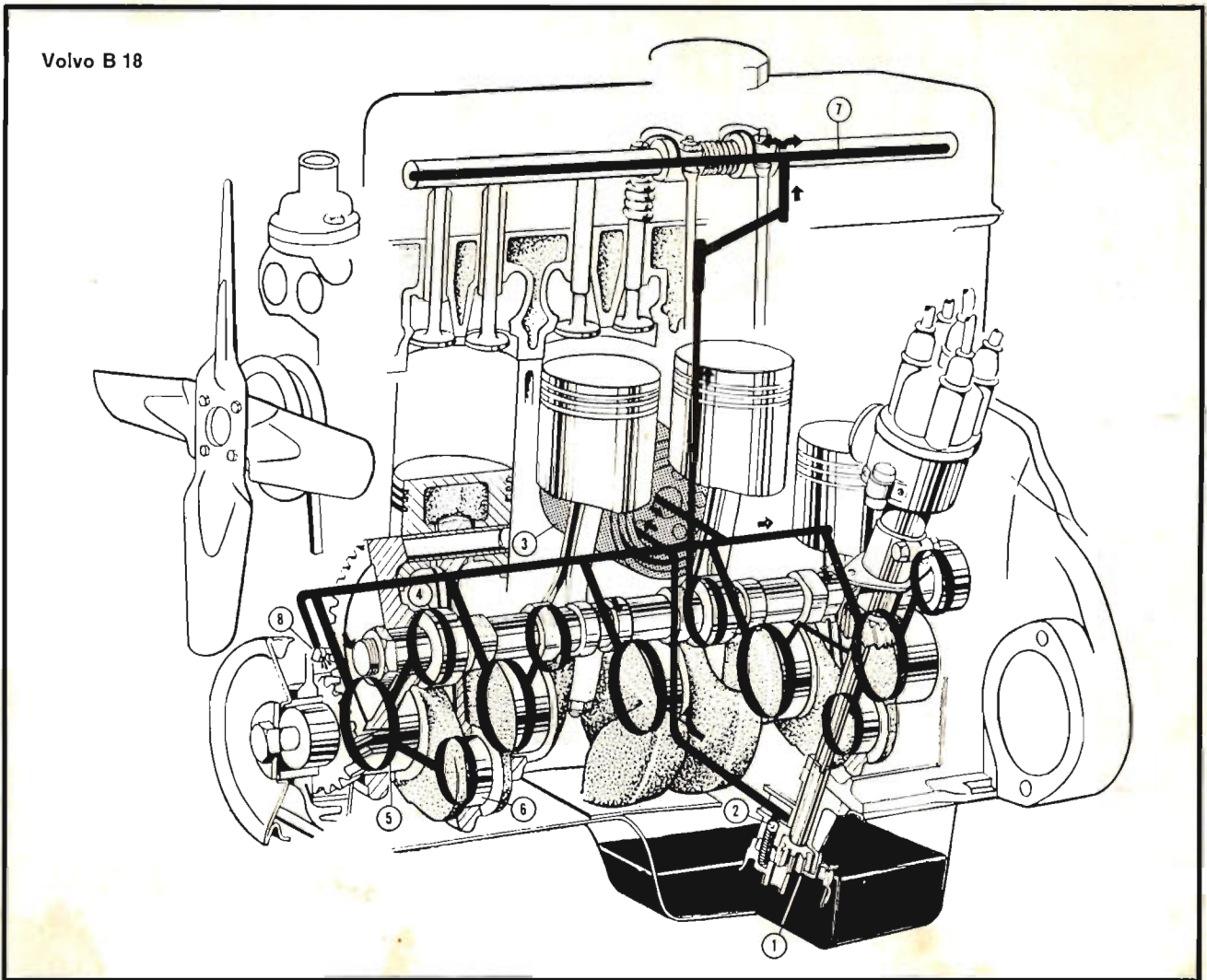
.... ex. av Handbok nr

.... ex. av Handbok nr

.... ex. av Handbok nr

*Posta
kupongen
i dag!*

Volvo B 18



Pålitlig smörjning

Moderna motorer med hög kompression och höga varvtal ställer höga krav på smörjningen. Smörjsystemet måste ge varje rörlig del i motorn en pålitlig tillförsel av rätt mängd olja av tillräcklig renhetsgrad.

Volvos B 18-motorer arbetar med höga kompressionsförhållanden — upp till 10,0:1 — för att nå hög verkningsgrad och därmed god bränsleekonomi. Motorns smörjsystem är dimensionerat för långvarig hög belastning.

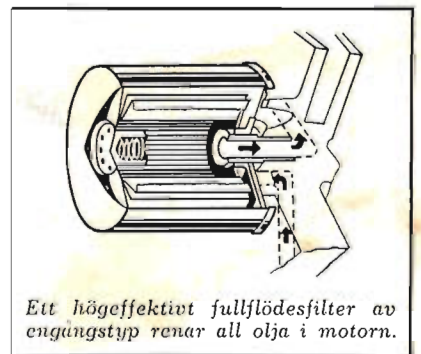
I B 18-motorn pumpas oljan ut under tryck av en kugghjulspump (1). Pumpens höga kapacitet garanterar tillräcklig mängd olja till alla smörjställen.

En reduktionsventil (2) håller oljetrycket inom rätta värden. Ventilens placering minskar risken för skumbildning i oljan.

Innan oljan går ut i motorn passerar den ett effektivt oljefilter (3) av engångstyp, som byts var 1000:de mil. Filtret har en effektivt renande pappersinsats.

Från pumpen pressas oljan genom kanaler i motorblocket till kamaxellagren (4) och vevaxels ramlager (5).

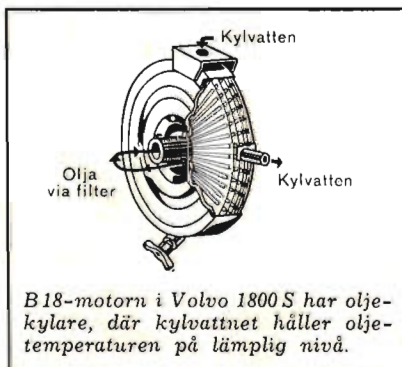
Från ramlagren trycks oljan genom kanaler i vevaxeln till vevlagren (6). Genom särskilda kanaler leds oljan sedan upp till vipparmsaxeln (7), där den smörjer ventilmekanismens olika slitytor. Cylinderväggar och kolvtappar får sin smörjning genom att vevaxeln stänker upp olja.



Ett högeffektivt fullflödesfilter av engångstyp renar all olja i motorn.

Ett separat munstycke (8) sprutar olja i ingreppet mellan kamaxeldrevet och vevaxels ståldrev.

Volvo-motoreernas smörjsystem bygger på väl utprovade principer. Noggrann dimensionering och sträng kvalitetskontroll av smörjsystemets alla delar bidrar till motorns erkänt höga driftsäkerhet och slitstyrka.



B18-motorn i Volvo 1800 S har oljekylare, där kylvattnet håller oljtemperaturen på lämplig nivå.

VOLVO